

katolički list

me. Forpić

ZVONIA

GODINA: VIII

BROJ: 12 (74)

Subotica, prosinac (decembar) 2000.

Cijena: 30,00 din.

SRETAN
BOŽIĆ
2000.
I POČETAK
TREĆEG
MILENIJA

Tko se
raduje
djetetu,
raduje se
životu!

SVJETLO ISTINSKO

Božić je blagdan svjetla. Tih božićnih dana kao da je sve obučeno u svjetlo. Kod nas je nekoć bio običaj da u hodniku lampas gori cijelu noć. A i u novije vrijeme u kući je bar jedno svjetlo ostalo gorjeti do jutra. Sve je to znakovito. Božić se, naime, kao svetkovina počeo slaviti u 4. stoljeću i vjerojatno je bio odgovor kršćana na poganski državni blagdan "Natale Solis invicti" (Rođenje nepobjedivog boga Sunca), koji se slavio 25. prosinca. A Sveto pismo nam najbolje svjedoči zašto je Božić prepun svjetla. Već je prorok Izaija u svom viđenju gledao: "Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku: onima što mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu" (Iz 9,1). A kad je Anđeo pastirima koji "pod vedrim nebom čuvahu stražu kod svojih stada" objavio radosnu vijest o Isusovom rođenju, "slava ih Gospodnja obasja" (usp. Lk 2,8-9). Mudraci s Istoka pronašli su Isusa uz pomoć čudnovatog svjetla: "I gle, zvijezda kojoj vidješe izlazak išaše pred njima sve dok ne stiže i zaustavi se povrh mjesta gdje bijaše dijete" (Mt 2,9). Ivan evanđelista je, pak, najbolje shvatio o čemu se radi. On je shvatio da je vječna Očeva Riječ "svjetlo koje u tami svijetli i tama ga ne obuze" (Iv 1,5). Ta Riječ - "Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet" (Iv 1,9). Zbilo se to prije dvije tisuće godina. Čitavu godinu slavili smo taj događaj kao Veliki jubilej!

Slavimo Božić u Svetoj godini. Slavimo Božić u godini Velikog jubileja. I što drugo činiti doli zahvaljivati Ocu što je "tako ljubio svijet da ni svog Sina ne poštedje, nego ga za sve nas preda" (Rim 8,32); kako ne zahvaljivati Isusu, što "ponizi sam sebe", "postavši ljudima sličan, obličjem čovjeku nalik" (usp. Fil 2,7-8). Kako ne klicati Isusu, "Svjetlu istinskom", što je prije dvije tisuće godina obasjao narod "koji je u tmini hodio", koji je "mrtvi kraj smrti obitavao", što je Svjetlo koje "prosvjetljuje svakog čovjeka". Slaveći Božić - blagdan svjetla - obasjani i prosvjetljeni svjetlom Duha Svetoga shvaćamo da smo MILJENICI BOŽJI. Shvaćamo da je Isus došao na svijet radi nas ljudi i radi našega spasenja. Ponovno odjekuje nebom anđeoska pjesma i jasno čujemo njezinu poruku: "Ne bojte se! Evo, javljam vam veliku radost! Rodio vam se Spasitelj - Krist Gospodin" (usp. Lk 2,10-11). I pridružujemo se pastirima i mudracima. Hitamo da se poklonimo Novorođenomu i da mu dare odnesemo... Čujemo odjek drage nam pjesme: "Što ćeš uzet brate... sestro... Svaki štogod nek ponese... našem dragom Božiću!" Da, ponosimo ovog Božića Isusu na ponoćku, na misu sebe, svoje biće; darujmo Isusu svoje srce; predajmo mu i svoje brige, planove, želje, muke i probleme... Neka nas obasja SVJETLO ISTINSKO da bismo se kao mudraci "obradovali radošću veoma velikom" (Mt 2,10); da bismo se u svoju svakidašnjicu vratili "drugim putem" (usp. Mt 2,12) i zakoračili u treće tisućljeće "slaveći i hvaleći Boga" za sve što je učinio za nas prije 2000 godina i za sve što smo "vidjeli i čuli" tokom protekla dva tisućljeća (usp. Lk 2,20).

Započnimo novo tisućljeće čovječanstva i kršćanstva svjesni zadaće koju je Ivan Krstitelj izvrsno izvršio: "Ne bijaše on Svjetlo, nego - posvjedoči za Svjetlo" (usp. Iv 1,6-8). A Isus je nama još više naložio činiti: "Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima" (Mt 5,16). Samo ako budemo "Svjetlom istinskim" prosvjetljeni i ako budemo "svjetlost svijeta", treće tisućljeće će nam biti bolje i ljepše, a "civilizacija ljubavi", o kojoj maštamo i za kojom čeznemo, postat će stvarnost! Dao Gospodin da to doista iskusimo i doživimo!

Nastojat ćemo da naš "Zvonik" i u trećem tisućljeću "zvoni" pozivajući ljude k Isusu i prosvjetljujući ih svojim tekstovima kako bi Isusa još bolje upoznali i sve više voljeli, te odlučnije išli njegovim putem ljubavi. Bit će to "Zvonikov" doprinos sretnijoj budućnosti! Dao Bog da u tom uspijemo!

S tim željama, svima vama - dragi čitatelji - želim BLAGOSLOVLJEN JUBILEJSKI BOŽIĆ I SRETAN POČETAK NOVOGA VIJEKA I NOVOG TISUĆLJEĆA!

vaš urednik

ŠTO JE NAJVAŽNIJE

Nije bila samo provokacija. Pismoznanc koji pita Isusa o najvećoj zapovijedi iznosi problematiku koja je bila predmet mnogih rasprava. Između 638 propisa Zakona (Tore) bilo je dosta teško razlučiti "Koja je najveća zapovijed u Zakonu?" Tim više što je osobito bilo naglašavano najstrože obdržavanje subote. Različiti su rabini tumačili različito, pa je bilo na poseban način zanimljivo to pitanje postaviti Isusu koji se po svojem naučavanju razlikovao od svih drugih rabina.

Isus je prihvatio izazov i sasvim jasno odgovorio. Odgovorio je navodeći Knjigu ponovljenog zakona s glasovitim "Šema Israel" - "Slušaj Izraele!" što je svaki pobožni Židov više puta dnevno molio. Dvije su stvari u ovoj molitvi posebno naglašene. Prva je jedinstvenost Božja. "Jahve, Bog tvoj, Bog je jedini!" U politeističkom okruženju to je imalo svoje posebno značenje. Jahve je tvoj Bog. On mora biti na prvom mjestu tvog života, On ti u svemu mora biti prvi. Ništa ti ne smije biti preče, ništa vrednije ili važnije od Jahve Boga tvoga. Ne smije postojati nitko i ništa radi čega bi njega ostavio ili stavio na drugo mjesto svojega života.

Drugi dio Isusovog odgovora odnosi se na cjelovitost pripadanja Bogu. Tu se nabrajaju različite čovjekove moći kao što su duša, srce, um, snaga (a mogle bi se tako nabrojiti i druge) i uz svaku je posebno naglašeno "svim", tj. svim srcem, svim umom ... Bogu ne možemo pripadati kao razlomci a niti mu možemo davati komade svojega života. Možemo mu pripadati samo cjelovito ili nikako. Kao što Bog mora biti jedinstven i jedinstveno prvi u našem životu, tako mu i na jedinstven način moramo cjelovito pripadati. Njemu pripada sve naše biće, sve naše sposobnosti, sve naše vrijeme!

To je temeljna istina o čovjeku u njegovom odnosu prema Bogu. Stoga je žalosno kad je u našem životu bilo što vrednije od Boga, ili kada nam je bilo što preče od njega. A to se nažalost tako često događa. Koliko samo puta čujemo: nisam imao vremena doći na misu, ne molim svaki dan jer nemam vremena ... A analizirajući svoj dan dolazimo do porazne konstatacije: od 24 poklonjena sata za njega nemamo niti pola sata dnevno vremena!

Ali to nije sve. Nema ljubavi prema Bogu bez ljubavi prema čovjeku. Isus, upitan o jednoj najvećoj zapovijedi, govori dvije. Matej će to pokušati spojiti u jednu riječima "druga, ovoj slična" (Mt 22,39) a Luka će to učiniti još bolje, spojivši ih potpuno veznikom "i" (Lk 10,27).

Tadej Vojnović, ofm

Piše: mr. Andrija Kopilović

4. nedjelja došašća - 24. 12. 2000.

Mih 5,1-4a; Heb 10,5-10; Lk 1,39-45

ON ĆE BITI NAŠ VLADALAC

Za koji čas slaviti ćemo Božić. Sabiremo se zajedno na ponoćku, bit ćemo okupljeni u svojim obiteljima i radosni. Izrazit ćemo u čestitkama jedni drugima svoje prijateljstvo i privrženost. Ali ne zaboravimo osnovni događaj ovog blagdana: Krist se utjelovio u našu povijest, pozvao je nas da se i mi utjelovljujemo u ovo naše vrijeme, da ispunjamo Božji naum u svijetu, da poput Marije donosimo svima s kojima se susrećemo istinsku radost. Hoće li tko biti ovog Božića obradovan susretom s nama i pomoći prijateljstvom i privrženosti koju ćemo mu iskazati. Još ima časa da to ispunjavamo prema onima koji to očekuju, a to su oni s kojima živimo svaki dan. Odlomak iz proroka Miheja navješćuje dolazak Mesije. On dolazi skroman i ponizan i donijet će nam najdragocjeniji dar: mir. Mir dušama, ali i stvarni mir među narodima. Stoga je ovaj Božić u koji danas polako ulazimo slaveći zadnji dan adventa, prigoda da taj mir ostvarimo i poneseemo ga tamo gdje živimo. Navještaj mira kao temelja i uvjeta božićnih radosti poruka je ove nedjelje! Mir srcima, mir obiteljima i mir narodima - najljepše i najviše što možemo poželjeti svima za Božić u godini Velikog jubileja.

25. 12. 2000. - Božić - rođenje
Gospodina našega Isusa Krista

Iz 62,11-12; Titu 3,4-7; Lk 2,15-20

POBJEDA SPASENJA

Isusovim rođenjem sve biva novo i podmlađeno. Tako se ispunjava Izaijino proroštvo o obnovi Božjega naroda. To proroštvo dolazi do nakraj zemlje u kršćanskoj povijesti. Upravo završavamo dvadeset stoljeća otkad evanđeoski pjev otvorenog neba nije prestao odzvanjati zemljom. Dvadeset stoljeća je prošlo otkada je nada probuđena: Spasenje je Božje djelo darovano našoj povijesti. I zato prorok utješno kliče: "Evo dolazi Tvoj spasitelj a s njime njegova naplata." A njegova naplata je ustvari njegova nagrada, nagrada kojom nam dariva posve novi milosni život: "Sudjelovati na božanskom životu po Isusu Kristu". Zato svi oni koji se sada u vjeri okupljaju oko otajstva utjelovljenja a krštenjem su i sakramentima ucijepljeni u Krista, prerastaju u sveti narod, postaju otkupljenici Gospodnji. I, kako kaže prorok, postaju "Traženi" - "grad neostavljen". Uistinu, kršćanin božićnoga srca jest čovjek koji je stvarno tražen, jer je on sam zato što je kršćanin poruka da je spasenje izvršeno, da je pobijeđeno zlo... Kršćanin sam, po svojem kršćanskom pozivu, jest čovjek koji ulijeva nadu da je Božić djelo koje se dogodilo u čovjeku. Slaveći početak novog tisućljeća, upravo čovjeku razočaranom, moramo navijestiti nadu: postoji spasenje. Nek nam ove godine i božićni pozdrav bude: "Krist se rodio i spasio čovjeka!"

31. 12. 2000. - Svetkovina sv. Obitelji Isusa,
Marije i Josipa

Sir 3,2-6.12-14; Kol 3,12-21; Lk 2,41-52

ŠTUJ OCA SVOGA I MAJKU SVOJU

U mnogočemu nam obiteljski život izgleda posve drugačije nego što je bio u biblijsko vrijeme. Ipak su ostale iste vrednote, barem u Božjem planu. Obitelj je nikla u božanskoj troosobnoj biti i stoga se temelji na ljubavi i jedinstvu, na poštovanju i prihvaćanju. I kako god ono bilo teško, ono je ipak ostvarivo, jer obitelj u krajnjoj liniji nije samo ljudsko djelo nego prije svega i iznad svega božansko. Jedna od mudrosnih knjiga Staroga zavjeta, knjiga Sirahova i danas je itekako suvremena u svojim poukama i porukama. Odnos prema roditeljima je ono što danas zagorčava život mnogih obitelji. Zaboravlja se da čovjek u svom životu stiže onoliko koliko ulaže u drugoga. Jedna majka ili otac koji ne poštuju svoje roditelje u mladosti a i u odrasloj dobi, samim

tim gube pravo da pod stare dane budu poštovani. Odgoj u obitelji mora ići za tim da svi nauče jedni druge prihvaćati i poštivati. Ljubav ne smije biti samo riječ ili pojam nečega; ljubav mora biti dio nas kako bismo je prenijeli po onom što iskazujemo drugome, osobito onome tko je u potrebi. Zato je u obitelji vrhovna krepost poštovanje, a to znači prihvatiti, pomoći, oprostiti, podnijeti i tako ljubiti. Ne ljubiti na način kako se to nama sviđa, nego na način kako to odgovara našem bližnjemu. I samo ako to poslanje ispunimo, stičemo pravo da i nas naši poštuju. Upravo zato je Bog uz ovaj način poštovanja vezao i dug život i zemaljsko blago. Više nego ikada, u današnje vrijeme imati takve odnose uistinu je milost.

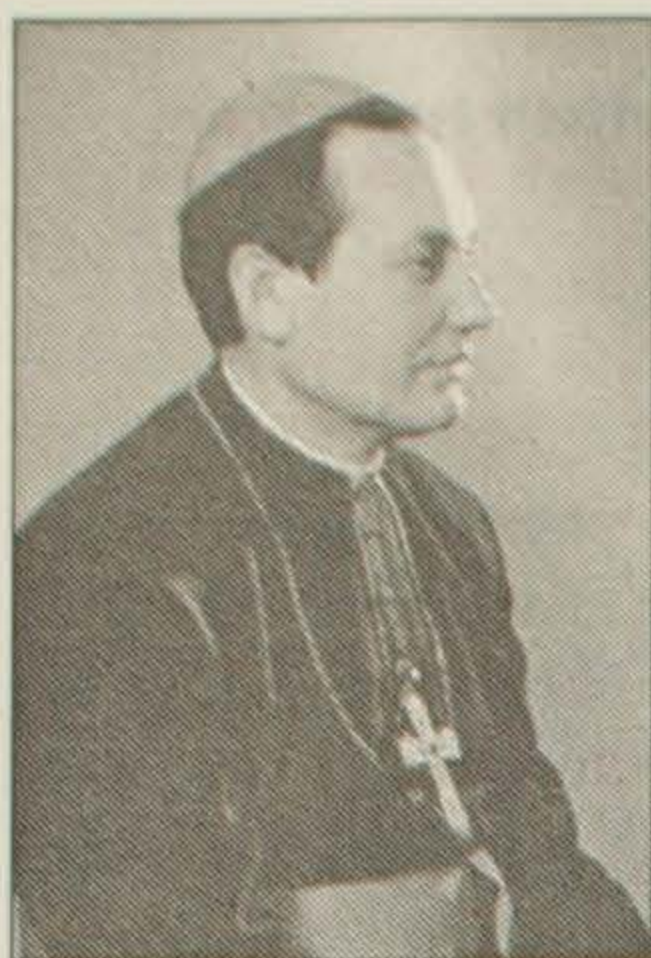
07. 01. 2001. - Blagdan Krštenja
Gospodinova

Iz 42,14.6-7; Dj 10,34-38; Lk 3,15-16.21-22

MESIJA - SLUGA

Isus je ljubljani Očev Sin. Sam Otac to objavljuje kod njegovog krštenja. Ispunjen snagom Duha, on se očituje kao Mesija - Sluga koga je navijestio već prorok Izaija.

Blagost i dobrotu Sluge Božjega, čvrstoća onoga koji donosi "pravo" narodima i koji nas oslobađa od tmine. On je svjetlost svijeta. Izaijin tekst, kojega Crkva danas navješćuje, izraz je osobite Božje nježnosti prema Isusu Kristu. On je uistinu Sluga jer je kruh njegov vršiti volju Očevu čime se podčinio potpuno volji Očevoj da posluži djelu spasenja. Stoga na njemu počiva Božja milina i ljubav duše Božje. Krštenje je Isusovo izlivanje Duha, koji je također znak osobite nježne Očeve ljubavi da bi Isus Sluga i Mesija ispunio poslanje na način koji jasno objavljuje nježnoga Oca. On ne viče, ne buči, on nije naprasit, nije nasilan; on je istinit, pravedan, ustrajan i zato je neodoljivo privlačiv. Njegova nauka je riječ koja tješi, njegova djela su pomoć čovjeku, stoga je i začetnik novoga saveza kojemu je vrhovna krepost ljubav prema Bogu i bližnjemu. Dakle, on je osloboditelj koji oslobađa sužnje, koji otvara tamnice, koji nosi svjetlo, stoga je on spasitelj koji je došao tražiti što je izgubljeno i ozdraviti bolesno. Kako da ne budemo radosni što smo istim krstom kršteni i istim Duhom napojeni i što smo se u Krista obukli.

BOŽIĆNA PORUKA DR. IVANA PÉNZESA, SUBOTIČKOG BISKUPA

PORUKA ČOVJEKOLJUBLJA

U božićnoj smo radosti. Sve je ovih dana razigrano, sve je, bez obzira na dubinu osobne vjere, u znaku božićnog slavlja.

Sada, u posljednjoj godini ovog drugog tisućljeća naše kršćanske povijesti, postavimo sebi pitanje kako da se u osvit trećeg tisućljeća dogodi Božić u potpunome značenju svoga otajstva za sve nas kršćane i za sav svijet. Ono što se dogodilo Isusovim rođenjem početak je novog vremena. "Staro uminu, novo gle nastalo!" Zamislite, Bog je sišao, vječna njegova Riječ tijelom je postala, njegov se stvaralački Duh počeo obnoviteljski razlijevati na sve ljude. Počelo je sabiranje oko Sina Božjega koji se nama za spasenje rodio.

Božić mora na početku novog tisućljeća odjeknuti kao radosna poruka novog čovjekoljublja, tako da je čuju svi ljudi. Današnja informatička sredstva to i omogućuju. Bog šalje riječ, ali to nije tek govor ili sredstvo komunikacije, to je Riječ po kojoj je sve postalo i bez koje nije ništa (Iv 1,3). On se uobličuje u svijetu i ona svijet uobličuje. Ta Riječ se pretače u ljudske riječi da može doći do svakog uha, da može dirnuti svako srce. Ona čini sve novo. Novo srce ljudsko! To je Riječ mira koji svijet ne može dati.

Dolazi odozgo od Oca Svjetlosti, nastanjuje se među nama kao novi čovjek, spreman svoj život položiti za druge, da nijedan čovjek ne propadne nego da ima život vječni. Poziva zato ljude da odlože oružja razdora, svade, isključivosti, mržnje, ratove i pokolje, da se vrate slici Božjoj u sebi. Tu sliku im ponovno u živim bojama oslikava Duh posinstva što ga primamo po Sinu koji se zato rodio da mi možemo postati sinovi Božji. Od njegove punine svi mi primamo (Iv 1,16). Krist se uobličuje u svijetu, u nama i po nama.

Božićno otajstvo poziva ljude da shvate kako nas je Bog za sebe stvorio i kako nas je neizmjernom ljubavlju ljubio. Čuo je vapaj sa zemlje, vapaj patnika, čuo je kako ga ljudi optužuju i govore mu: zašto si takav svijet stvorio, zašto si toliku patnju dopustio, evo pogledaj nas kako trpimo. Zato je sišao, uzeo ljudsku narav, slabo tijelo, postao dijete, ovisan o majci. I njega je majka mogla odbaciti - primila ga je zajedno s Josipom na rizik svoga siromaštva. I njega su se njegovi najbliži odricali i njega su ljudi zamrzili. Otajstvo Božje ljubavi očitovano se u jaslicama. Čuo se vapaj iz jaslica, plač djeteta bio je jecaj pravog Sina Božjega za nas. To je bio novi govor Božji ljudima. Progovorio im je: Gledajte, ljudi, ako me optužujete zašto sam takav svijet stvorio - i ja sam sada s vama, solidarizirao sam se s vama u vašoj mucij, siromaštvu, patnji...! I ja sam slab, i ja vičem sa zemlje Ocu. Otac ne može čuti vapaj što ga zajedno s vama k njemu upućujem.

Stoga, na svršetku ove svete godine kojom se otvara novo veliko razdoblje ljudske povijesti, kad izlazimo na nova raskrižja, kad ne znamo kako će svijet dalje kročiti, čujmo ovo malo Božje djetetice iz kolijevke, kako vapi. I mi zavapijmo s njime: Oče Nebeski, evo idemo k Tvome Prvorodencu kojega nama šalješ, pridružujemo mu se.

U njemu je naš put u daljnju povijest. On je početak i svršetak, u njemu su sva vremena! Zato k Njemu i s Njime u novo tisućljeće.

Ovim mislima želim svima čestit Božić i porođenje Isusovo i Novu sretnu 2001. godinu

+ Ivan - biskup

Iz Pastirskog pisma zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića u godini Velikog jubileja 2000.

DA ŽIVOT IMAJU

Svima vama, braćo i sestre, pozdrav i mir u Gospodinu. U godini Velikog jubileja dvije tisuće godina od rođenja Otkupitelja čovjeka i ulaska u treći milenij Kristove ere, nameću nam se spontano bremenite riječi Ivana apostola:

"Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrimo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu - da, Život se očitova, i vidjeli smo i svjedočimo, i navješćujemo vam Život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama" (1 Iv 1,1-2). Najbolja radosna vijest koju imamo navijestiti, na prijelazu iz jednog tisućljeća u drugo jest Isus Krist. Isus, Riječ života, Život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama. Isus Krist došao je da mi život imamo. Sam Isus ovim je riječima opisao središnji razlog svoga poslanja: "Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju" (Iv 10,10).

U enciklici o vrijednosti i nepovredivosti ljudskog života Ivan Pavao II. kaže: "Evandjelje života nalazi se u srcu Isusove poruke. Crkva ga svaki dan s ljubavlju prihvaća i naviješta hrabrom vjernošću kao radosnu vijest ljudima svakog vremena i kulture. U osvjetljenju, rođenje jednog djeteta proglašava se veselom viješću: 'Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin' (Lk 2,10-11). Rođenje Spasitelja sigurno je razotkrilo ovu 'veliku

radost'; ali u Božiću je otkriven i puni smisao svakog ljudskog rođenja." Ovo vrijeme došašća priprema nas na navještaj radosti. To je navještaj rođenja Djeteta. Tko se raduje djetetu, raduje se životu. /.../

Draga braćo i sestre! U jubilejskoj godini Spasiteljeva rođenja pravo je da razmišljamo o Njegovom i svom životu, o njegovu poslanju i njegovoj želji da svi oni koji u njega vjeruju imaju život. Isus Krist je naša nada jer nam daje život koji ne prestaje - život vječni. On je "Riječ života" (1 Iv 1,1), koji je došao na svijet da ljudi "imaju život i da ga imaju u izobilju" (Iv 10,10). /.../

Istinskim duhom molitve Gospodaru života i Mariji, Majci Onoga koji je Život, mi "narod života i za život", kako kaže Ivan Pavao II, želimo hrabro i velikodušno prihvatiti zadaću Evandjelja života: svatko na svom mjestu i u svom zvanju naviještati radosnu vijest života, promicati kulturu života, dostojanstvo i prava čovjeka na svim razinama od začeca do naravne smrti. Jedino živeći i pronoseći kulturu života, moći ćemo smirene savjesti i vedra lica stupiti pred uzvišeno lice čovječje i pred sveto lice Božje.

BOŽIĆ

Prvi put Božić u Novu godinu

JUBILEJSKI BOŽIĆ

Dragi mladi prijatelji! Božić je blizu. Znam da nikada nećete tako jako odrasti, da se nikada nećete tako otrijezniti, da bi se ova božićna radost, koja danomice ulazi u naše duše u ove adventske dane, da bi se ta radost i predbožićno uzbuđenje moglo umanjiti. A Božić nam Isusovim utjelovljenjem govori da je jako lijepo biti čovjek. Božić je blizu, zato vas molim, da ovo božićno razmatranje par puta prekinemo pjevanjem. Ovo je jubilejski Božić. Zato bih pojedine dijelove razmatranja želio uokviriti u tekstove i pjesmu s otvaranja svete Godine:

"Naviještam vam veliku radost: danas je po tijelu rođen Gospodin naš Isus Krist." Naviještajte i vi čitavomu svijetu: "Iznikla je mladica iz Jesejeva korijena; rođen je Knez mira čijemu Kraljevstvu neće biti kraja."

To sad nebo navješćuje i glas s neba potvrđuje!

Svojim utjelovljenjem i rođenjem posvetio je Bog cijelo naše biće: "Sam Bog mira, neka vas potpuno posveti i cijelo vaše biće - duh vaš i duša i tijelo - neka se besprije kornim, savršenim sačuva za Dolazak Gospodina našega Isusa Krista. Vjeran je Onaj tko vas poziva: on će to i učiniti" (1 Sol 5,23-24). Jeste li čuli? Bog želi da budemo bića besprije kornoga duha, besprije korne duše, ali i besprije kornoga tijela. I još, da nam se cijelo biće - duh, duša i tijelo savršenim sačuva do

2000.

DA LI, GOSPODINE, JOŠ UVIK PRIBIVAŠ TAMO OTKAL SU TI NASILNICI PROBALI ISTIRAT?

Malo sam se bojo unić u tu crkvicu, iako skoro svaki dan kraj nje prolazim i skoro svaki dan u nju gledam. Priznajem, nije ju lipo ni gledat iznapolj, al uvik mi ništa uspije izmamit ka njoj, barem kratki pogled. No, do niki dan se još nikad nisam usudio unić unutra. Bilo mi je uvik lakše da njezin jednostavni, mali toranj, bez imalo lipote ili njezine, iza gvozdeni rešetki sakrivene izlupane pendžere, ili njezin poluistruniti krov gledam iz daljeg: iz autobusa kad prolazim otal, iz avta, ili kad se kraj njoj vozim biciglem. Pokušavo sam i više put probo da ju zaobidem kakogod, al nemož - na srid sela je, i jedini put kroz po sela vodi baš kraj njoj. Ipak, mislio sam, ta mala vratašca su za mene zauvik zaključana.

DA LI IZA NJI TI, MOJ BOŽE, JOŠ UVIK STOJIŠ?

Pun su mi o njoj divanili. Znam da je malo mlada od naše. I ja sam to mogo vidit,

Isusovog dolaska... Ovo nam je tijelo naš Gospodin Isus okupao na dan našega krštenja. Tako je započeo na nama dobro djelo. Danas smo, u drugom čitanju svete mise, čuli što kaže sveti Pavao: "Onaj koji otpoče u vama to dobro djelo, dovršit će ga do dana Krista Isusa." Nemoj se sam mučiti. Valjda i Bog može nešto učiniti na tvojoj duši: "Vjeran je Onaj tko vas poziva: on će to i učiniti." Kao da nam Bog govori: "Malo ti, malo ja, manje ti, više ja...!"

Dragi mladi! Jako nam treba obnova i radost. Božić je za nas velika svetkovina. Svetkovina koju je Bog unaprijed obećao i odredio. To je dan iščekivani i žudeni. "Ovo je dan rođenja našega Spasitelja koji Bog Svevišnji prije svih vjekova odredi, i Duh Sveti pripremi. Ovo je rođenje u vremenu svjetla vječnoga naviješteno po Ocima, obećano po Prorocima, od naroda izabranog iščekivano i od svih stvorenja žudeno."

To sad nebo navješćuje i glas s neba potvrđuje.

Želiš li i ti skinuti sa sebe haljinu tužovanja, i nesreće? Želiš li i ti skinuti sa sebe haljinu depresije i tuže radi grijeha? Opet ti govorim: nemoj se sam mučiti, onaj koji je u tebi otpočeo to skidanje tužovanja, grijeha i nesreće dovršit će ga. "Vjeran je Onaj tko vas poziva: on će to i učiniti." Ne moraš se sam mučiti. Gledam djecu i gledam vas, mlade! Rijetko vas vidim zamišljene. Jedino ponekad ponedjeljkom. Samo dopodne. Uvijek ste veseli. Uvijek nešto bezbrižno i radošno spremate. Toliko toga želite, a ne može vam se omogućiti. Željni ste bogatijeg materijalnog života. Od toga većina od nas malo ima. A sreća ne pada s neba. Sreća se kupuje srcem, radom i životom. Najsretniji smo, kad srce, rad i život darujemo za čovjeka.

Ovako smo lani naviještali jubilej:

od njoj se vrlo razlikuje. Rekli su mi da su zadnji u njoj Boga slavili Švabi koji su tu živili sve do nesriće koja ji je zadesila posli rata. I nju, i sve što je u njoj su morali ostavit, iako to sigurno nisu tili.

JESU LI TEBE, BOŽE, PONELI SA SOBOM?

Baš tad je počela vrlo polako it svojem kraju. Takmičili su se došljaci u tom ko će joj, bilo iznapolj, bilo iznutri, napraviti veću štetu. Nosili su sve što se moglo odnet, i uz to još bili zadovoljni, jel su mislili da to tako i treba radit. Zaključana vrata im nisu ni malo smetala: zid sakrištijice koji se već počeo rušit su probili, i otal ulazili. Ono malo ljudi od naši što su živili u tom mistu su samo sklapali ruke, jer naglas nisu smili ništa reć... Dugo, dugo su ranjavali tvoju kuću, moj Bože.

JESU LI TI IKAD TEŽE DO TAD RANILI?

Mala drvena vrata su gvozdenim lancem morala bit zauvik zatvorita početkom sedamdeseti godina. Tad se u crkve svetog Ivana Krstitelja zadnji put čulo "Idite u miru".

"Danas je u vremenu rođen Isus Krist od Djevice Marije, da nas vodi k vječnosti Očevoj. Bog je postao čovjekom, da bi čovjek postao Bogom. Danas sjaji dan novoga otkupljenja, dan vjekovima iščekivan i dan vječne sreće." Jeste li uočili da nam u dušama već sjaji dan novoga otkupljenja, dan vjekovima iščekivan i dan sreće koja nema svršetka. To je radost na Božić pjevana: "To sad nebo navješćuje i glas s neba potvrđuje."

Dvije tisuće godina prošlo je od toga blaženog dana; stoga, Crkva zaručnica, spominjući se rođenja zaručnika Krista, slavi svetu godinu, godinu ugodnu Gospodinu, godinu milosrđa i milosti, godinu pomirenja i oprosta, spasenja i mira. Proslavimo stoga dolazak svoga otkupljenja, proslavimo svršetak Velikog jubileja, radujmo se svi i, pridruženi zborovima anđeoskim pjevajmo radosnu pjesmu: "Ljubav Božja prevelika primi pravu put čovjeka. S neba siđe dolje radi grešnika, rodi se u štali radi čovjeka!"

I to je božićni dar od Onoga koji štedro dijeli svoje darove. Otac daruje Sina. Sin postaje čovjekom. Radi grešnika: zemlja. Radi čovjeka: siromaštvo štalice. Nije mu preteško. On voli. S neba siđe radi grešnika. U štatici radi čovjeka. To pjesnik i molitelj David ovako vidi u svojoj molitvi:

Sići će kao rosa na travu, * Kao kiša što natapa zemlju! U danima njegovim cvjetat će pravda * I mir velik - sve dok bude mjeseća. I vladat će od mora do mora, * I od Rijeke do granica svijeta! (Ps 72, 6-8)

Zavladao i našim srcem! Plodno došašće! Sretan i raspjevan Božić!

/dio predavanja održanog
na Tribini mladih 10. prosinca o. g./

Stjepan Beretić

Moro sam jedanput unić u nju. No, znao sam da nad svojo nemoći među moći ništa uradit: di je raspelo pri kojim se mogu prikrižit? Dal da kleknem ispid polupanog oltara? Dal da pogledam oltarnu sliku koje više nema. A na čiji okvir što je spo dole sam slučajno sto, koju moljitvu da započnem - ni jedna mi ne odgovara? Čija je kamena ruka, a čije noge na postolju, što ležu pod prašinom? Nema svetohraništa kojem se moram poklonjit. Kroz probijene zidove i krov struji jaka promaja. Smrdu tragovi ljudski grija. Šta sad, dragi moj oče, kad sam već unutra?!?!

Makar kako da je, i koliko god da je prazna, koliko god će ljudi smrknutim pogledom gledat na nju, toliko ti, moljim ti, neka ostavit one koji su ti opet uvridili. Oprosti im, Gospodine. Jer zaista nisu znali što su učinili. Oprosti im, i dalje budi s njima, a neka gledat na to što je razum nakratko ošo daleko od nji. Samo ako Ti budeš s njima, ja ću se moć nadat da ću konačno čut kolutsko zvono. Kazivali su mi da ga je, kad duva južni vitar, milina slušat.

Marko Tucakov, Bački Breg

FRANJEVAČKA PRISUTNOST U SUBOTICI

Subotički franjevci kroz četiri dana svečano su proslavili godinu Velikog jubileja - 2000 godina kršćanstva i 100. obljetnicu Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Donosimo izvješće sa svih proslava, uz napomenu da izvješće sa znanstvenog skupa objavljujemo u rubrici "Povijesni kutak".

Foto: Juriga

IZLOŽBA U SUBOTIČKOM GRADSKOM MUZEJU

PROZOR U FRANJEVAČKU RIZNICU

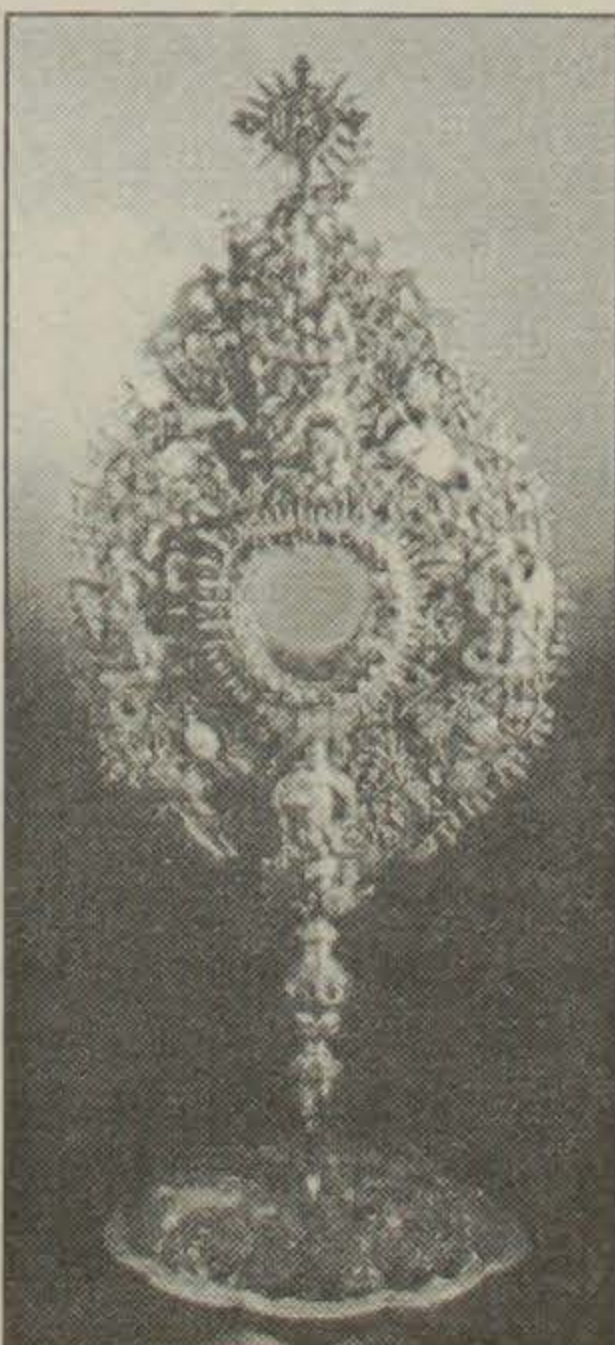
Proslava je započela u ponedjeljak 13. studenog u izložbenom prostoru Gradskog muzeja gdje otvorena je izložba "Franjevačka prisutnost u Subotici" a pod pokroviteljstvom Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović".

Mnogobrojnu publiku u prekrasnom ambijentu subotičke Gradske kuće u kojoj se nalazi i prostor Gradskog muzeja pozdravio je gvardijan subotičkog franjevačkog samostana **o. Andrija Matić**. On je naglasio kako ova izložba "otvara maleni prozor u bogatstvo umjetničkih tvorevina koje čuvaju zidine subotičkog franjevačkog samostana". On je također zahvalio "mnogim suradnicima na vrlo marljivom radu i izabiranju eksponata za ovu prigodnu izložbu" a osobito Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" koji se "primio biti pokroviteljem ove izložbe i koji je cijeloj proslavi dao svoj doprinos iskustva i rada."

U ime pokrovitelja ove vrijedne i ne-svakidašnje izložbe nadahnuo je govorio predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović" **mr. Andrija Kopilović**. On je istaknuo kako je prošlo šezdeset godina "negativističkih stavova prema crkvi i svemu što je crkveno". Tako je i ovo umjetničko blago koje krije franjevački samostan ostalo skriveno široj javnosti. On je pozvao mlađu generaciju "da napokon prekorače vrata ne samo stare crkve nego svake crkve ako žele doživjeti lijepo, s lijepim se susresti i lijepo u sebe utkati". Na kraju svog govora pozvao je da ova "izložba i ovi dani budu nama poziv na ljepotu srca, ljepotu savjesti i ljepotu doživljaja".

O eksponatima na izložbi govorila je **Olga Kovačev Ninkov**, povjesničarka umjetnosti: "Svako mjesto na ovom svijetu

ima svoju daleku povijest. Historija Subotice je vezana upravo za mjesto gdje danas stoji franjevačka crkva i samostan..." U nastavku je nadodala: "Nama je sada dato da se vrata franjevačke riznice otvore pred nama, i ženama, te da svoju znatiželju i znanje usmjerimo na prikazivanje nataloženih slojeva blaga - i materijalnog, ali prije svega duhovnog - da bi ono postalo dio naše svijesti. U tom otvaranju možda je najveću ulogu imalo zadnjih deset godina promjena na polju onoga što komunistički režim nije gledao dobrim očima: prosperiranju pobožnosti i mjesta crkve u društvu ali i jubilej 2000 godina kršćanstva i 100 godina Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. K tome spomenimo i **p. Gotharda** uz čiju je pripomoć 1995. godine krenula serija restauratorskih poslova u samom samostanu i na njenom umjetničkom blagu... Ono što sada možemo vidjeti iako je samo dio riznice, zadivljuje svojom ljepotom i starinom. Prvi put se javnosti izlažu relikviteti vremenom nastanka vezani za prvu polovicu 18. vijeka pa sve do danas često s natpisom imena darovatelja. Tako, recimo, na najstarijem ovdje izloženom predmetu primijenjene umjetnosti - monstranci iz 1734. godine - zabilježeno je

ime kapetana Jakova Sučića a na kaležu iz 1794. godine ime Stefana Mataka. Nema imena ali je dragocjen predmet zbog svoje sakralne moći relikvijar sv. Križa iz 1768. g....

Monstranca iz 1734 g.

Prvi put se na našoj izložbi prikazuje i rekonstrukcija starog baroknog oltara čije je slike slikao Sebastijan Štefner 1741. godine...

Posebnu draž čine i izloženi tekstili sakralnog karaktera: misnice, oltarnik, veo i barjak."

Na izložbi su izložena najznačajnija djela iz biblioteke franjevačkog samostana među kojima je inkunabula (iz 15. stoljeća). To je knjiga propovijedi Pelbartus a Temesvara, istaknutog franjevca iz 15. vijeka. Izložene knjige u vitrinama predstavljaju štamparstvo određenih stoljeća.

Za ovu izložbu pokrovitelj je izdao i katalog s vrijednim reprodukcijama.

K. Č.

ZAHVALNA EUHARISTIJA

Četvorodnevna proslava 100. obljetnice Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda u Subotici završena je svečanim euharistijskim slavljem koje je održano u franjevačkoj crkvi, u četvrtak 16. studenog.

Prije same sv. mise na ulazu u crkvu apostolski nuncij **Eugenio Sbarbaro** otkrio je spomen-ploču koja će sve posjetitelje franjevačke crkve podsjećati na ovu proslavu.

Euharistijsko slavlje predvodio je subotički biskup **dr. Ivan Péntzes** u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Beogradu **Eugeniom Sbarbarom**, beogradskim nadbiskupom-metropolitom **Francom Perkom**, zrenjaninskim biskupom **Lászlóm Huzsvárom**, s delegatom provincijala **o. Tadejom Vojnovićem**, gvardijanom subotičkog franjevačkog samostana **o. Andrijom Matićem** te s još tridesetpet svećenika i redovnika.

Na početku sv. mise najprije je biskup domaćin **mons. Péntzes** pozdravio novog nuncija u SRJ **mons. Eugenia Sbarbara** kojemu je to bila prva posjeta Subotičkoj biskupiji. Nakon toga se nazočnima obratio Nuncij koji je među ostalim rekao: "Ovdje smo da proslavimo 100. obljetnicu ove franjevačke provincije koja na ovom području djeluje već stotinu godina. Po pastoralnom djelovanju Franjinih sinova u ovim krajevima mnoga su duhovna bogatstva, mnoge milosti ušle u vaše obitelji, u vaše duše. Danas im želimo zahvaliti za sve što su učinili za nas, za vas, za vaše pretke i što će učiniti za vašu djecu. Već je stotinu godina kako poruka sv. Franje, po djelovanju ove franjevačke provincije, kruži ovim krajem... Prije svega potičem vas da zahvalite Bogu za sve ono što je učinio među vama i da molite i dalje vašoj biskupiji potrebne milosti. U ime Svetoga Oca želim se posebno obratiti mladima, jer Papa veli da ste Crkvi potrebni kao sljedbenici sv. Franje i kao svećenici. Još

nosite u sebi tragove patnji proteklih godina. Vašu vjeru su proganjali i Papu su puno puta napadali, a isto tako ponekad i svećenike, redovnike i redovnice. Iz ovih patnji također, kaže Papa, treba da se rodi novo proljeće u vašoj zajednici i u vašoj biskupiji. Papa me šalje u vašu zemlju i kao misionara da ponovim onu poruku koju je on uputio cijeloj Crkvi na početku svog papinstva: 'Ne bojte se otvoriti širom svoje srce, srce vaših obitelji i vaše društvene zajednice Kristu!' U Rimu su čekali tristotine godina da bi vidjeli da Krist pobjeđuje. Vi dotičete svojim rukama, imate osobno iskustvo da sve ono što nije Krist, što ne dolazi od Krista i što ne vodi k njemu, da će to potpuno nestati. Molio sam sv. Franju da pomogne i ohrabri sljedbenike sv. Franje i sve nas u ostvarivanju svega toga. Da prepoznajemo Krista u siromasima i u onima koji su u potrebi; da prepoznamo u njima lice Krista patnika i da ga prepoznaju također i oni koji su ga proganjali..."

Potom je toplim riječima sve nazočne goste, među kojima su bili i predstavnici mjesnih vlasti na čelu s **Imreom Kernom**, predsjednikom izvršnog Odbora Skupštine općine Subotica kao i generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici **dr. Jasmina Kovačević**, te pravoslavni paroh **o. Slavko Pajović**, pozdravio domaćin ovog slavlja subotički gvardijan **o. Andrija Matić**. On je u pozdravu naglasio: "Ovo je jedna od najsvečanijih euharistija u ovoj crkvi... Neka nas prožme onaj duh koji nas je okupio. Uz iskrenu zahvalnost i ganuće zbog ovog zajedništva, želja mi je da se milost ovoga susreta ureže u naša srca i savjesti. Neka sv. čin započne u ime onoga Boga kojemu smo služili, komu služimo i komu ćemo služiti u svoj svojoj vjernosti i poniznosti i dalje... Molite da ostanemo vjerni i Bogu i Rodu!"

Prigodnu propovijed održao je domaći biskup **Pénzes**. On je pozvao nazočne da zajedno "razmišljaju o ulozi posvećenog života u životu Crkve". Naglasio je kako je "posve očit da je redovnički život dragocjen i nužan dar u Crkvi, kako za sadašnjost, tako i za budućnost Božjega naroda. Redovnički je život sastavni dio života Crkve, kako sveopće, tako i mjesne kojoj onda on daje upravo dragocjeni poticaj prema sve većoj evanđeoskoj djelatnosti". Obraćajući se franjevcima slavljenicima rekao je: "Draga braćo franjevci! Vaša Provincija nema samo slavnu povijest koje se treba sjećati i koja se treba pripovijedati, nego i povijest koju trebate izgraditi. Učinite od vaših života živo iščekivanje Krista. Budite uvijek spremni, vjerni Kristu i Crkvi, karizmi sv. Franje, ali i čovjeku našega vremena. Tako će vas Krist iz dana u dan obnavljati da zajedno s njegovim Duhom date svoj

nezamjenjiv doprinos preobrazbi svijeta i čovjeka. Neka ovaj naš svijet dok ulazi u novo tisućljeće bude uvijek humaniji i pravedniji kao znak budućega svijeta u kojem će on, ponizni ali proslavljeni, siromašni ali i uzvišeni Krist bit kruna i trajna radost za vas, za našu braću i sestre, s Ocem i Duhom Svetim."

Na misi je pjevao zbor franjevačke crkve, pod ravnanjem o. Ivana Holetića.

Na koncu mise svima se obratio **o. Tadej Vojnović**, koji je na ovom slavlju bio delegat provincijala **o. Lucija Jageca**. On je u svom obraćanju nazočnima rekao: "Euharistija je velika zahvala s kojom dolazimo pred Oca s Isusom Kristom u Duhu Svetomu. U tu veliku zahvalu želimo večeras i na kraju ovoga slavlja staviti i našu malu ljudsku zahvalu." On je naglasio kako je njihov utemeljitelj na poseban način vjeran Papi te je zamolio prisutnog Nuncija da mu prenese spremnost franjevaca Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda koji žive i rade u SRJ da mu slušaju sv. Oca, "gospodina Papu i njegove nasljednike". Zatim je naglasio kako je sv. Franjo bio "čovjek katolički i potpuno apostolski" što je trajna inspiracija za svu njegovu braću. "U ovoj mjesnoj Crkvi mi želimo biti ljudi, braća katolička i apostolska" i zato i u "biskupu Pénzesu mi gledamo svojega zaštitnika, gledamo svojega oca, onoga kojemu se uvijek možemo uteći..." Zahvaljujući mjesnim vlastima rekao je: "Molim da prihvatite našu braću, da im pomognete kako bismo bolje na ovim prostorima živjeli i ostvarivali evanđelje." Obraćajući se nazočnim vjernicima dodao je: "Isto tako vama, braćo i sestre, zahvalan sam za svu ljubav koju iskazujete našoj braći, za sve one pomoći kojima ste uvijek pri ruci. Ljubite ih i pomažite. Primite ih kao Kristove slugu i poslanike koji žele među vama raditi za dobro Kraljevstva Božjega."

Brojni vjernici koji su ispunili prostranu franjevačku crkvu, svojim sudjelovanjem kako na misi tako i u cijeloj ovoj proslavi, očitovali su još jednom svoju vjekovnu ljubav prema franjevcima. Franjevci su s narodom došli u ove krajeve i uvijek su ostali s njim - i u dobrim i u zlim danima - i upravo su zato toliko omiljeni u ovom gradu i u ovoj biskupiji.

Na koncu mise Nuncij je s nazočnim biskupima svima podijelio Papinski blagoslov s mogućnošću dobivanja potpunog, jubilejskog oprost.

Andrija Anišić

*Jedno veče,
Dok avlijom
Vjetar,
Jesenjim lišćem
Je vijo.
Uz lampaš,
Otac
Dječaku je govorio:
Pred pukom
I fratrom na čilašu.
Iz mutnih
Talasa Dunava
Iz svjetla,
Slika
Crne Gospe
Je izronila.*

*Badnjača,
U posno
Predbožićno vrijeme,
Ratom uspavane varoši
Šuti.*

(Iz spjeva "Stara crkva")

Lazar Francišković

PROŠTENJE NA BEZDANSKIM SALAŠIMA

Ove godine Crkva u Hrvata sjeća se 30. obljetnice proglašenja svetim prvog hrvatskog sveca Nikole Tavelića. On nije zaboravljen od svojih sunarodnjaka u Hrvatskoj - mnoge crkve su podignute njemu u čast. Također po raznim kontinentima, gdje žive Hrvati, crkve su posvećene sv. Nikoli Taveliću.

Kada porastem i ja ću čitati kao mama

"Isus nije zamislio naš kršćanski život bez poteškoća. Uzmimo naš svakidašnji križ s ljubavlju. Pozvani smo navijestiti Evanđelje i životom svjedočiti Radosnu vijest. Neka nam ovo proštenje učvrsti vjeru da budemo svjedoci tamo gdje jesmo, pa čak i po cijenu trpljenja. Plodovi tada neće izostati. Neka zagovor sv. Nikole Tavelića učvrsti u nama vjeru, ljubav i ufanje", misli su iz propovijedi.

Crkveno pjevanje predvodila je mlada kantorinca **Maja Vulinović**, a nakon sv. mise za goste, domaćeg župnika **Lazara Novakovića** i druge suradnike, priređena je svečana užina na salašu crkvenog odbornika **Šime Budanovića**.

Zlata Lacić

PROŠTENJE U SUBOTIČKOJ BOLNIČKOJ KAPELI

U petak, 17. studenog svečano je proslavljen blagdan sv. Elizabete, zaštitnice bolničke kapele u Subotici. Sv. misu je predvodio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, a s njim su suslavili **Ivica Prčić**, upravitelj kapele, i **Andrija Anišić**, župnik župe sv. Roka. Prigodnu propovijed održao je **mons. Beretić**, ističući da nakon više od deset godina dolaze bolji dani kako za liječnike i bolničko osoblje, tako i za same bolesnike, jer je za vrijeme prošlog režima, kao i sve ostalo, i zdravlje bilo dovedeno na rub siromaštva. Ukazujući na primjer sv. Elizabete, potaknuo je sve nazočne liječnike i medicinsko osoblje ali i sve vjernike da njeguju kao i ona nježnu ljubav prema bolesnicima!

Poslije sv. mise upravitelj kapele priredio je domjenak u knjižnici bolnice. Bila je to prigoda za druženje i produbljanje suradnje Crkve i bolnice, koja je uvijek bila dobra, a pogotovo sada kada svećenici imaju neograničeni pristup bolesnicima za pružanje duhovne pomoći. S direktorom Medicinskog centra u Subotici bilo je govora i o mogućnosti postavljanja monumentalnog križa u krugu bolnice kao sjećanje na proslavu Velikog jubileja i prelaska u treće tisućljeće. Izražena je nada da će ova inicijativa Katoličke crkve biti podržana, ali da će se tom činu dati i ekumensko obilježje. /Zv/

KOD CRNE GOSPE

Somborska tribina održana je 19. studenog u župi sv. Križa. Na temu: "**Sekte s katoličkog aspekta**" govorio je župnik sv. Križa **vlč. Lazar Novaković**. U uvodnoj riječi predavač je istakao da se za ovo predavanje osobito koristio knjigama: "Od Boga do sotone"

Romana Miza i zbornikom radova: "Novi religiozni pokreti" koji je priredio **o. Mijo Nikić**.

Predavač nam je približio uzroke nastanka sljedbi, njihovo obilježje kao i načine djelovanja i pridobijanje novih članova. Posebno se osvrnuo na odnos katoličke i pravoslavne Crkve prema sektama.

Od konkretnih, djelujućih sekta, približio nam je Jehovine svjedoke i sotoniste.

Nakon izlaganja postavljeno je više pitanja i razvila se diskusija po kojoj se vidjelo da je ova tema veoma zanimljiva za našu sredinu. Sve to govori da je tribina potrebna, da su ljudi željni novih saznanja.

Zlata Lacić

TRIBINA U SOMBORU

U tišini franjevačke kapele, u skrovitosti bdije Ona što se brine za nas materinskom ljubavlju: Crna Gospa. U iščekivanju Božića ove Svete godine, prisjetimo se blagdana Navještenja Marijinog, kad se po njezinoj vjeri zbilo Utjelovljenje Sina Božjega. Đurđinski župljani predvođeni svojim župnikom **vlč. Lazarom Ivanom Krmpotićem** hodočastili su 25. ožujka Crnoj Gospi. Darovali smo joj 12 zvijezdica od bijelog zlata. Taj je vijenac znak naše zahvalnosti, te preporuka da nas Ona i dalje brani i čuva na ovim prostorima. Ima jedna šačica hrvatskog roda koju Gospu na poseban način ljubi i zove u okrilje svoje. To su Pavlovačani.

I sama je nekoć boravila tamo u pavlinskom samostanu, dok je prije ravno 308 godina oci franjevci nisu prenijeli u Suboticu, pred najezdom Turaka. Ovaj milosni lik Crne Gospe otada pa do danas razumije i prati svojim molitvama sve one koji su bili dio jedne, pavlovačke prošlosti.

Na blagdan Prikazanja Marijinog, 21. studenog, opet smo pohodili našu Gospu. Ovaj smo joj dan obećali kao zavjetni dan naše župe, kad sv. misom, svojim molitvama i cvijećem, želimo reći hvala za sve što je za nas učinila. Ovom prigodom prvi put je izvedena pjesma "Kod Crne Gospe", pučke pjesnikinje **Marije Vojnić Purčar**. Pjesma je nastala prije 50 godina i izraz je divljenja i utjehe, što autorica potvrđuje svojim lajtmotivom: "Nigra sum, sed formoza" - "Crna sam, ali dražesna".

Mi znamo da Mariji ne treba naše zlato da bi bila ljepša, već joj trebaju naša srca, čista poput zlata, da možemo "svijetu reći što je ljepota".

Verica Dulić

ZASTUPNICI NOVOG SAZIVA SKUPŠTINE OPĆINE SUBOTICA NA MOLITVI U KATEDRALI

U petak, 17. studenog, gotovo svi zastupnici novog saziva skupštine općine Subotica, na čelu s gradonačelnikom **Józsefom Kaszom**, okupili su se na svečanu sv. misu u katedralu-baziliku sv. Terezije, tražeći od Boga blagoslov za početak svoga rada. Ova sv. misa, koju je predvodio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, u zajedništvu sa župnicima i redovnicima grada, imala je i ekumensko obilježje. Naime, na misi su bili nazočni i sudjelovali su također evangelički biskup **Árpád Dolinsky**, paroh subotički i arhijerejski namjesnik **o. Milivoj Mijatov** u ime SPC te pastora Reformatske kršćanske crkve gospođica **Katalin Réti**. Na misi su bili nazočni također **Jelena Marković**, zamjenica saveznog ministra za ljudska prava i nacionalne manjine, i **dr. Tamás Korhec**, tajnik Pokrajinskog izvršnog vijeća za nacionalne manjine.

Gradska samouprava na misi u katedrali

U svom pozdravu **mons. Beretić** je rekao: "Od kada je u Subotici započeo građanski život, gradski je magistrat molitvom i bogoslužjem započimao svoju službu zajedničkom dobru. Večeras smo se okupili u ovoj katedrali, da kao kršćani i vjernici zajednički molimo, te da, ukoliko smo katolici, ovu svetu misu prikažemo za naš grad i za ljude koje smo izabrali na čelo naše zajednice. Molimo za njih, i svakoga od njih, da se ne zalažu za svoje stranke, već da kao predstavnici različitih stranaka vode zajedničku brigu za sve građane ovoga grada i općine Subotica. Bogata Subotica i zadovoljni Subotičani su jamstvo za bogatu i zadovoljnu Jugoslaviju. U prvim desetljećima poturskog vremena ovaj su grad gradili Hrvati i Srbi. Gradili ga tako da u njemu bude mjesta i za Mađara i Nijemca, i za Slovaka i za Židova. Znademo, nažalost, da to nije uvijek bilo tako. Tim veća je naša želja da Subotica bude i ostane grad po mjeri čovjeka. Privlačan za svakoga. Danas je naš grad ljepši i zato što je grad naroda, grad vjera, grad građana spremnih da zajedno žive u slobodi i u slozi. Napredovao je naš grad. Gledajte, predstavnici kršćanskih Crkava zajedno pred Bogom i pred ljudima. I vjernici različitih zajednica zajedno. Molimo jedni za druge, da uvijek bude ljudi koji grade mir i zadovoljstvo, sreću i napredak u vlastitoj kući. Ovu svetu misu prikazujemo za grad Suboticu i za našu gradsku samoupravu, da u istom započetom mandatu sve učini da nam svima bude ljepše."

Prigodne homilije održali su biskup **Dolinsky** i paroh **Mijatov**, a molitvu vjernika predmolila je gospođica **Réti**.

Na misi su pjevali katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sveta Terezija", na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Bilo je to doista jedinstveno liturgijsko slavlje koje je ulilo novu nadu u bolju i sretniju budućnost ne samo u Subotici nego i u cijeloj zemlji. /Zv/

BLAGDAN SV. NIKOLE TAVELIĆA

Blagdan prvog hrvatskog sveca sv. Nikole Tavelića već više godina u župi sv. Jurja slavi se dvodnevnom pripravom. Ove godine prvoga dana priprave misno slavlje je predvodio i propovijedao franjevac **o. Amat Lotspeich**. Drugoga dana o sv. Nikoli je govorio bikovački župnik **vlč. Julije Bašić**. Na sam blagdan propovijedao je žednički župnik **vlč. Antun Miloš**. Ove godine štovatelji sv. Nikole odazvali su se u većem broju, a pridružili su se i neki vjernici Mađari.

Neka sv. Nikola štiti i pomogne sve koji ga mole za zagovor.

s. Blaženka R.

TRIBINE U SV. JURJU

U mjesecu studenom (10. 11.) održana je župna tribina odraslih na temu stavka Vjerovanja: Vjerujem u općinstvo svetih. O temi je govorila **s. Blaženka Rudić**. Ona se u izlaganju dotakla i posljednjih stvari čovjeka kršćanina.

U mjesecu prosincu (8. 12.) tema tribine bila je: što Crkva vjeruje o Mariji? Predavač je bio **o. Marijan Kovačević**. On je sažeto, vrlo pristupačno, a ujedno stručno izložio nauk Crkve o Marijinu bezgrešnom začeću. Spomenuo je i ostale dogme o Mariji.

Na obje tribine bilo je prisutno više od 30 župljana. Nakon svake tribine razvila se plodna diskusija koja pomaže boljem upoznavanju i izmjeni iskustava, a ujedno razvija svijest o potrebi ovakvih susreta. Naravno, nije izostalo ni druženje nakon tribine.

s. Blaženka R.

KATEDRALNI ZBOR "ALBE VIDAKOVIĆ" I SUBOTIČKI TAMBURAŠKI ORKESTAR ODRŽALI KONCERT U BEOGRADU

Po preporuci **prof. Andrije Galuna** 29. listopada katedralni zbor "Albe Vidaković" je po drugi put bio u Beogradu, ali ovoga puta s "pratnjom" Subotičkog tamburaškog orkestra.

Zbor je prvi put u Beogradu nastupio 13. lipnja 1995. godine u crkvi sv. Antuna, a ove godine je obnovio staro poznanstvo. Ovu crkvu vode franjevci bosanske franjevačke provincije.

Svetu misu u 18 sati predvodio je naš pater **Ivan Holetić** iz subotičkog franjevačkog samostana, a misno slavlje je uzveličao zbor svojim pjevanjem.

Poslije sv. mise održan je koncert. U prvom dijelu zbor je pratio **Sandor Kádár** na orguljama, a solističku točku imao je **prof. Andrija Galun**. S nama je bio i **o. Marijan Kovačević**, koji je zajedno s **Franjom Vojnić Hajdukom** pjevao "Pjesmu stvorova". U drugom dijelu zbor je pratio Subotički tamburaški orkestar. Kao i uvijek, zborom i orkestrom dirigirala je **s. Mirjam Pandžić**.

Ovoga puta na koncertu je bilo i visokih gostiju: **mons. Eugenio Sbarbaro**, apostolski nuncij, **mons. Franc Perko**, nadbiskup beogradski, **mons. Stanislav Hočevar**, nadbiskup koadjutor, domaćini - fratri: župnik **o. Leopold Rochmes**, te mnogobrojna publika.

Nakon koncerta naši domaćini počastili su nas večerom. Na večeri je bilo veselo, pjevalo se i razgovaralo. Mrak je već davno pao, kad su nas ispratili. Zahvaljujemo se divnim domaćinima, a napose **o. Leopoldu Rochmesu**.

U nadi da ćemo i sljedeće godine ići u Beograd, puni dojmova vratili smo se u svoju milu i dragu Suboticu.

Željka Cvijanov

UVODENJE VJERONAUKA U ŠKOLE

Interesantna tema, a još interesantnija tribina, održana je u petak 24. studenog u Otvorenom klubu. Gosti predavači bili su **mr. Andrija Kopilović**, predstavnik Katoličke crkve i otac **Milivoj Mijatov**, predstavnik Pravoslavne crkve.

Tribina nije održana u formi predavanja, već u formi postavljanja pitanja i odgovora, što je bilo povoljnije zbog naše komunikacije s predavačima.

Pitanja su se nizala jedno za drugim...

- Da li bi uvođenje vjeronauka u škole smanjilo postojanje sekta?

- Tko bi bili predavači vjeronauka?

- Da li se vjeronauk uvodi radi upoznavanja vjere, ili zbog napredovanja mladog vjernika?

- Kako politička promjena utječe na cjelokupan tok uvođenja vjeronauka u škole? i druga...

Puno pitanja, ali je vremena bilo malo da bi se o svakom pitanju mogla povesti diskusija. No, predavači su se, bez obzira na vrijeme, trudili potanko sve objasniti.

Na žalost, bez obzira na njihovu ogromnu želju, vjeronauk nije moguće u skorije vrijeme uvesti u škole, jer je za taj veliki korak potrebno izvršiti detaljne pripreme. **Mr. Andrija Kopilović** ističe da nema dovoljno osposobljenih ljudi koji bi mogli pokriti cijelo područje, ne misleći samo na svećenstvo, već i na osobe koje su završile viši stupanj teološkog obrazovanja, tj. one koje bi mogli predavati vjeronauk u osnovnim školama.

I s katoličke i s pravoslavne strane prijedlog svim školama bi bio da se vjeronauk uvede prvo kao fakultativni predmet, a kasnije i kao obavezni. Za sve one koji ne žele ići na vjeronauk, u isto vrijeme održavao bi se sat opće kulture s općim pojmovima kršćanstva.

Također bi trebalo obratiti više pažnje na medije jer se smatra da bi pomoć sadašnjoj generaciji bila prisutnost kvalitetnog, edukativnog crkvenog programa na javnoj TV, kako katoličkog, tako i pravoslavnog.

Mirjana Brčić Kostić

U ORGANIZACIJI EUROCONCERTA ODRŽAN KONCERT DJEČJEG TAMBURAŠKOG ORKESTRA

Tamburaški orkestar djece iz škola, te istoimenih župa iz Bajmoka, Subotice, Starog Žednika, Male Bosne, Đurđina, nastao je 1995. godine, kada se koncertna agencija EUROCONCERT iz Subotice odazvala pozivu da sa svojom direktoricom **Jelenom Jaramazović** radi na popularizaciji tambure kroz svoj odjel "Škola tambure". Koncertna agencija EUROCONCERT i dalje radi na animaciji Tambure i prezentaciji video kazete Subotičkog Tamburaškog orkestra po Subotici i okolnim mjestima.

U mjesecu lipnju (junu) 1997. godine mali tamburaši nastupaju na svom prvom cjelovečernjem koncertu "Zlatna, od slame perlica" u Gradskoj kući u Subotici.

Nezaboravni su to koncerti i nastupi na animaciji tambure u osnovnoj školi "Jovan Mikić", zatim u "Sonji Marinković" u Subotici, nastupi na književnim večerima, večerima poezije, te na izložbama slika. Zatim je uslijedio jedan vrlo drag i nezaboravan koncert u dječjoj ustanovi "Kolevka" u Subotici.

Tako je Tamburaški orkestar djece iz škola, te istoimenih župa iz Bajmoka, Subotice, Starog Žednika, Male Bosne i Đurđina ušao u jubilarnu 2000. godinu i održao svoja dva cjelovečernja koncerta. Prvi je održan u lipnju 2000. s mnogim gostima, a drugi u studenom 2000. Svečanim obilježavanjem svoje 5. obljetnice postojanja i rada Tamburaškog orkestra u Bajmoku i Subotici, potvrdili smo da će vrlo brzo, i to već sljedeće 2001. godine, jubilarci postati i slaviti Tamburaški orkestar iz Starog Žednika, a pridružiti će im se i tamburaši iz Male Bosne i Đurđina.

Jelena Jaramazović

PRIPREME ZA DOŠAŠĆE U BAJMOKU

Ove godine vjernici bajmočke župe vrijeme Došašća iskoristili su i za susrete na kojima su se bavili izradom adventskih ukrasa u tehnici kukuruznih ljuski i ostalih prirodnih materijala. Voditelji susreta bili su **Ivan Stipić** i **teta Zinka** iz Đurđina. Oni su nam pokazali i učili nas kako da sami napravimo adventske vjenčiče, kako da izrađujemo mašnice za ukrase i kako da od kukuruznih ljuski izrađujemo cvijeće.

U našoj vjeronaučnoj dvorani sakupio se lijepi broj zainteresiranih, kako odraslih, tako i mladih i djece. Ovaj susret ostavio je duboki dojam na sve nas te se u nama rodila želja ali i duboka odluka da i sami izradimo ukrase za Došašće, kojima ćemo ukrasiti našu župnu crkvu.

Mirela Sakač

NEDJELJA KRISTA KRALJA U BAJMOKU

Na kraju crkvene godine slavimo nedjelju Krista Kralja. Ovim blagdanom želi nas Crkva podsjetiti da se na kraju svega stvorenoga nalazi lik i osoba Isusa Krista. Ove Jubilarne godine željeli smo na poseban način obilježiti ovaj tako znakovit i značajan blagdan.

Tako su se naša vjeronaučna djeca, predvođena svojom katehisticom **Ivanom Lazić**, posebno pripremila za ovaj blagdan. U okviru svečane svete mise koju je predvodio naš župnik **Slavko**, oni su izveli skazanje kojim su željeli svima pokazati i posvjedočiti da je Isus Krist kralj kraljeva i da bi on trebao biti kralj svakog ljudskog srca. Tako su se djeca naše župe spremno opredijelila za Isusa i svim vjernicima postavila izazovno pitanje: "Tko je kralj njihova srca i tko boravi u svetištu njihova bića?" Kao kuriozitet, ističemo da je pod svodovima naše župne crkve odjeknuo i Jubilejski himan, kojeg su izveli naši pjevački zborovi. Vrijedno je istaknuti da je po prvi puta na taj blagdan nastupila i mlada orguljašica naše župe **Ankica Petreš**, koja je izvela nekoliko misnih pjesama.

Na kraju svete mise župnik je podijelio svečani blagoslov za sve žitelje našega mjesta, a u mnogima od nas rodila se želja da Isusa doista stavimo u središte našeg bića, u središte naših obitelji i u središte naše župe.

Mirela Sakač

ZAHVALNOST HKPD "MATIJA GUBEC"

U nedjelju 26. studenog, na svetkovinu Krista Kralja, u župnoj crkvi Srca Isusova u Tavankutu, na svečanoj misi okupili su se gotovo svi aktivni članovi Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog društva "Matija Gubec" da zahvale Bogu za sve učinjeno u protekloj godini i da se ujedno sjete svih pokojnih članova. Čitanja i molitvu vjernika čitali su članovi Društva, a za vrijeme propovijedi župnik **Franjo Ivanković** je govorio o vrijednosti i ljepoti kulture te o prožimanju vjere i kulture, a to se posebno doživljava u radu HKPD "Matija Gubec".

Poslije svete mise članovi predsjedništva na čelu sa g. **Brankom Horvatom**, predsjednikom Društva, i skupina mladih posjetili su grobove članova osnivača Društva te se posebno pomolili na grobovima **Ivana Prčića - Gospodara** i **Anice Balažević**, za najzaslužnije članove.

I. P.

GODIŠNJI KONCERT U TAVANKUTU

U Tavankutu je u nedjelju 19. studenog održan 7. godišnji koncert folklornog odjela Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog društva "Matija Gubec" pod nazivom "Dobra večer, dobri ljudi". Na tom jedinstvenom događaju nastupile su sve skupine folklornog odjela, a njihov ukupan broj je oko 130 osoba u tri različite dobne skupine. Na početku programa nastupila je skupina veterana koja je bila aktivna u tom Društvu prije petnaestak godina. Koncert je trajao nepuna tri sata, a imao je petnaestak različitih koreografija među kojima su posebno lijepo izvedene igre iz Slavonije, Posavine i Baranje. Sve točke programa pratio je tamburaški orkestar mladih iz Tavankuta i Subotice.

Na tom koncertu bilo je više od 600 gledatelja te je prostrana sala bila mala da bi u nju stali svi zainteresirani mještani i gosti.

F. I.

Svim čitateljima "Zvonika" i svim članovima
različitih hrvatskih institucija i organizacija
SRETAN BOŽJĆ I
USPJEŠNU PRVU GODINU 3. TISUĆLJEĆA
od srca želi FORUM
hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini.

NOVA SRPSKA MINISTRICA VJERA RJEŠAVAT ĆE ODNOS E CRKVA-DRŽAVA

Nova srpska ministrica vjera **Gordana Anačić** želi riješiti odnose Crkva-država "tako brzo kako je moguće". Posebice će se zauzeti da se crkveno vlasništvo, oduzeto u vrijeme komunizma, vrati vlasnicima, te da se u škole opet uvede nastava vjeronauka, ukinuta 1948. godine. Također će i Teološki pravoslavni fakultet u Beogradu biti uključen u beogradsko Sveučilište.

Nova ministrica podupire i nastojanja Crkve da se u vojsku, bolnice i zatvore ponovno uvede dušobrižništvo. Te najave ministrice Anačić pozdravile su kako Pravoslavna tako i Katolička crkva u Beogradu. Nakon demokratskih promjena u Srbiji sada se čuju "savim novi tonovi" u pogledu odnosa prema crkvama.

SJEDNICA ĐAKOVAČKE SINODE U SRIJEMU

Pod predsjedanjem đakovačkoga i srijemskog biskupa **Marina Srakića** u sjedištu Srijemskog vikarijata u Petrovaradinu u subotu 4. studenoga održana je 17. redovita sjednica Pripremnog povjerenstva Druge biskupijske sinode đakovačke i srijemske. To je ujedno bila i prva takva sjednica održana u srijemskom dijelu biskupije. Na sjednici je sudjelovalo 13 od 16 članova Povjerenstva, a u radu sjednice sudjelovao je i generalni vikar za Srijem đakovački i srijemski pomoćni biskup **Đuro Gašparović**. Glavna točka sjednice bio je osvrst na nedavno završeno prvo zasjedanje Sinode u Đakovu, koje se održavalo od 15. do 18. listopada.

PROSLAVLJEN EUHARISTIJSKI KONGRES U SRIJEMU

Vjernici srijemskog dijela Đakovačke i srijemske biskupije koji se nalazi u SR Jugoslaviji proslavili su na blagdan Svih svetih srijemskih mučenika u nedjelju 5. studenoga Euharistijski kongres pod geslom "Zdravo Tijelo Isusovo od Djevice porođeno".

Prigodno slavlje uoči Euharistijskog kongresa upriličeno je u subotu 4. studenoga u svetištu Gospe Tekijske kod Petrovaradina. Misu je predvodio đakovački i srijemski biskup **Marin Srakić**. Tim je slavljem ujedno označen završetak hodočasničke godine u srijemskome marijanskom svetištu Gospe Snježne na Tekijama te je Gospina slika prenesena u crkvu Sv. Jurja u Petrovaradinu.

Slavlje Euharistijskog kongresa održano je u sjedištu drevne Srijemske biskupije uz konkatedralnu baziliku Sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici na kongresnom prostoru na kojem je bio postavljen prigodni oltarni prostor i prostor za pjevače. Središnjoj kongresnoj euharistiji predsjedao je biskup **Gašparović** u zajedništvu s apostolskim nuncijem u SRJ nadbiskupom **Eugeniom Sbarbarom**, biskupom **Srakićem**, umirovljenim biskupom **Ćirilom Kosom** te izaslanikom beogradskog nadbiskupa generalnim vikarom Beogradske nadbiskupije **o. Leopoldom Rochmesom**, svećenicima koji djeluju u Srijemu kao i svećenicima iz đakovačkog dijela biskupije.

Propovijedao je biskup **Gašparović**. Najprije je protumačio značenje euharistijskog kongresa, a potom govorio o otajstvu Euharistije, posebno darovima kruha i vina pod kojima se vjernicima dariva Tijelo i Krv Kristova. U tim znacima, rekao je biskup **Gašparović**, "prepoznamo cjeloviti Božji naum sa čovjekom, proglašavamo da Bog želi da čovjek poput njega zajedno s njim stvaralački ljubi".

U prinosu darova sudjelovali su vjernici u narodnim nošnjama. Liturgijsko pjevanje prevodio je Mješoviti konkatedralni zbor Sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici pod ravnanjem **Kristine Mišćević** i uz orguljašku pratnju **s. Hugoline Kovačević**. Nakon pričesti uslijedilo je svečano izlaganje i ophod s Presvetim po kongresnom prostoru u kojem su sudjelovali ministranti, predstavnici župa, svećenici i biskupi.

Na završetku slavlja vjernicima se obratio biskup **Srakić**, koji je istaknuo kako taj euharistijski kongres izražava "zajedništvo s Kristom i uz Krista". Završni blagoslov s Presvetim svim okupljenim vjernicima podijelio je nuncij **Sbarbaro**.

VATIKAN POZDRAVLJA ČLANSTVO JUGOSLAVIJE U OESS-U

Stalni predstavnik Svete Stolice pri Organizaciji za sigurnost i suradnju u Europi (OESS) prelat **Dominique Rezeau** pozdravio je ponovni pristup Savezne Republike Jugoslavije toj organizaciji. Taj korak, prema njegovu mišljenju, predstavlja završni čin "dugog razdoblja izolacije, nedostajućeg razumijevanja i nedovoljnog dijaloga". Navedeni čimbenici sprečavali su rješenje nastalih problema u Jugoslaviji i čitavoj regiji, rekao je vatikanski diplomat u povodu izvanredne sjednice OESS-a u Beču.

Vatikan, rekao je **Rezeau** dalje, ne sumnja da će sudjelovanje Jugoslavije u OESS-u bitno pridonijeti praktičnoj primjeni vrijednosti utvrđenih helsinškom deklaracijom, a pomoći će i u ublažavanju boli mnogih ljudi te omogućiti međunarodnu solidarnost.

PROSLAVA SVETE ELIZABETE U OPOVU

U nedjelju 19. studenog, okupilo se mnoštvo vjernika, kao i svake godine, kako bi proslavili blagdan sv. Elizabete, zaštitnice naše župe. Na svečanom misnom slavlju bili su nazočni **vlč. Mihály Ercs**, župnik iz Pančeva i **don Ciril Zajec**, SDB iz Beograda. Prije svete mise blagoslovljen je novoobnovljeni križ ispred crkve, koji je obnovljen zahvaljujući daru **Steve i Kate Fink**.

Zbor mladih, koji pjeva već par godina, i ove je godine svojim nastupom oduševio mnoge. Pater **Ciril** je u svojoj propovijedi istaknuo kako u praktičnom životu trebamo slijediti primjer svete Elizabete i da trebamo moliti Boga za duhovna zvanja, jer se ovdje u dijaspori osjeća veliki nedostatak duhovnih zvanja.

Rastali smo se uz pjesmu i molitvu upućenu ovoj velikoj svetici za zagovor kod dragoga Boga.

/Nenad Šijak/

EUHARISTIJSKI KONGRES KOTORSKE BISKUPIJE

Uz sudjelovanje više stotina vjernika Kotorske biskupije i Barske nadbiskupije na svetkovinu blaženoga **Gracija Kotorskog** u četvrtak 9. studenoga proslavljen je Euharistijski kongres Kotorske biskupije. Kongres je proslavljen u župnoj crkvi u mjestu **Muo**, nedaleko od Kotora, gdje se čuvaju posmrtni ostaci blaženoga **Gracija**. Svečanim misnim slavljem predsjedao je kotorski biskup **Ilija Janjić** u zajedništvu sa splitskim nadbiskupom i metropolitom **Marinom Barišićem**, barskim nadbiskupom **Zefom Gashijem**, hvarsko-bračko-viškim biskupom **Slobodanom Štambukom**, dubrovačkim biskupom **Želimirom Puljićem**, šibenskim biskupom **Antom Ivasom**, umirovljenim nadbiskupima splitskim **Antom Jurićem** i barskim **Petrom Perkolićem** te dvadesetak svećenika. Na misi je pjevao pjevački zbor kotorske katedrale Sv. Tripuna.

U svojoj propovijedi biskup **Janjić** govorio je o proslavama Velikog jubileja diljem svijeta, ističući kako se njima želi proslaviti "2000 godina otkako se na zemlji udomaćilo Kristovo čovjekoljublje potpomognuto njegovom neizmjenom božanskom ljubavlju". Biskup **Janjić** je podsjetio kako se posljednji Euharistijski kongres Kotorske biskupije slavio daleke 1938. godine, također u župi **Muo**. Govoreći u nastavku propovijedi o euharistiji, biskup **Janjić** je istaknuo kako je ona za mnoge postala nerazumljiva i daleka "jer su ra-

njeni ravnodušnošću prema svemu što je duhovno". Stoga je Euharistijski kongres prigoda vjernicima da preispitaju svoju vjeru u Kristovo Utjelovljenje među ljudima te kako slave vjerske svetkovine, osobito Božić, jesu li svjesni Kristove otkupiteljske ljubavi i prihvaćaju li Krista i križ svoga života.

Nakon popričesne molitve u crkvi je izloženo Presveto pred kojim su sve kategorije vjernika, od djece do biskupa, izmolile vlastitu molitvu za kršćansko poslanje. Na kraju je bila zajednička molitva nakon koje je biskup Janjić s Presvetim prošao cijelom crkvom blagoslivljajući prisutne vjernike, a potom pred ulazom u crkvu podijelio blagoslov cijeloj biskupiji. /IKA/

PROGRAM U POVODU SVEČANOG BLAGOSLOVA OBNOVLJENE KOTORSKE KATEDRALE

Svečanim misnim slavljem na latinskom jeziku u čast bokeljskih svetaca u Kotoru je u utorak 28. studenoga započeo višednevni vjerski i kulturni program u povodu svečanog blagoslova obnovljene kotorske katedrale Sv. Tripuna, koja je teško oštećena u potresu g. 1979. Misu u obnovljenoj kotorskoj prvostolnici predvodio je katedralni župnik **don Anto Belan** a suslavili su barski nadbiskup **Zef Gashi**, barski nadbiskup u miru **Petar Perkolić** te kotorski biskup **Ilija Janjić**. Zbor "Compagnie Fontainebleau" iz Pariza pjevao je misu "Papa Marcelli" G. P. Palestrine pod ravnanjem **Egona Mihajlovića**.

Nakon mise Zbor i Orkestar "Compagnie Fontainebleau" izveo je "Selva morale e spirituale" Claudija Monteverdija. Orkestar je svirao na originalnim baroknim instrumentima. Na svečanoj misi sudjelovalo je mnoštvo domaćih vjernika, a bili su i gosti iz svih krajeva Crne Gore, Hrvatske, Jugoslavije, Italije, Francuske, Njemačke pa čak i iz Japana. Izravni prijenos mise i koncerta pratilo je putem Interneta više od 17.000 ljudi.

MONTEVERDIJEVA "VEČERNJA U ČAST BLAŽENE DJEVICE MARIJE" U KOTORU

Veličanstvenim glazbenim djelom Claudija Monteverdija "Večernja u čast Blažene Djevice Marije" u izvedbi gostujućeg Zbora i Orkestra "Compagnie Fontainebleau" iz Pariza u Kotoru je u srijedu 29. studenoga nastavljen program slavlja u pripravi za svečani blagoslov obnovljene kotorske prvostolnice. Pariški glazbenici su brojnoj publici predstavili to Monteverdijevo djelo, inače jedno od najkompleksnijih djela sveukupne svjetske glazbene baštine, nastojeći rekonstruirati njegovu praizvedbu u Veneciji. Program u katedrali nastavljen je u večernjim satima koncertom **Komornoga orkestra Subotičke filharmonije**.

SVEČANA AKADEMIJA UOČI BLAGOSLOVA KOTORSKE KATEDRALE

Na svečanoj akademiji u obnovljenoj kotorskoj prvostolnici svetoga Tripuna u petak 1. prosinca sudjelovali su glumci Crnogorskog narodnog kazališta iz Podgorice, Ansambl flauta Glazbene akademije iz Cetinja i domaći katedralni zbor "Sv. Tripun" kojim je ravnao **prof. Nikola Čučić**. Kotski biskup Ilija Janjić izrazio je dobrodošlicu ponajprije biskupima iz Splitsko-makarske metropolije pod čijom upravom se nalazi i Kotska biskupija, predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije i zagrebačkom nadbiskupu Josipu Bozaniću, ostalim biskupima iz naše zemlje, apostolskom nunciju u Beogradu nadbiskupu Eugeniu Sbarbaru, biskupima Biskupske konferencije Jugoslavije, predstavnicima pravoslavne Crkve, predstavnicima hrvatske državne vlasti na čelu s ministrom kulture Antunom Vujićem, predstavnicima crnogorske vlasti i među njima posebice predsjedniku Crne Gore Mili Đukanoviću i potpredsjedniku Vlade Dragiši Burzanu.

Naime, u obnovi kotorske katedrale sudjelovale su crnogorske državne vlasti i Kotska biskupija. U posljednjih tri i pol godine u

obnovu je uloženo oko milijun maraka. Potpredsjednik Vlade Crne Gore Dragiša Burzan rekao je da je ta obnova civilizacijska obveza više nego materijalni prinos. Posebice je istaknuo multi-konfesionalni sklad onih koji žive na tim prostorima te kako se ljepota različitosti odražava i na kotorskoj katedrali.

IZLOŽBA U KOTORSKOJ KATEDRALI

Nakon svečane akademije u petak 1. prosinca u kotorskoj katedrali svetog Tripuna otvorena je izložba "Katedrala svetog Tripuna u Kotoru, istraživanja i restauracija 1983 - 2000". Izložbu su postavili Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture Kotor i Odbor za obnovu kotorske katedrale. Autori izložbe su **dr. Milka Čanak-Medić** i arh. **Zorica Čubrović**.

U tijeku arheoloških istraživanja prigodom obnove pronađeni su brojni zanimljivi i povijesno značajni predmeti.

BLAGOSLOV KATEDRALE SV. TRIPUNA

Svečani blagoslov i misu u obnovljenoj kotorskoj prvostolnici predvodio je 2. prosinca zagrebački nadbiskup **Josip Bozanić** u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Beogradu **Eugeniom Sbarbarom**, biskupima Splitsko-makarske metropolije, ostalim biskupima iz naše zemlje, biskupima Biskupske konferencije Jugoslavije te ostalim svećenicima. Slavlje je započelo svečanim ophodom iz crkve Sv. Marije Koledate u katedralu u kojem se nosio katedralni moćnik. Na početku mise domaći biskup Ilija Janjić pozdravljajući nazočne vjernike, predstavnike Srpske pravoslavne crkve, posebice mitropolitu crnogorsko-primorskog **Amfilohija Radovića**, predstavnike hrvatske i crnogorske državne vlasti izrazio je radost što se ispunila njegova želja od biskupskog ređenja, a to je da se na Veliki jubilej otvore vrata kotorske katedrale.

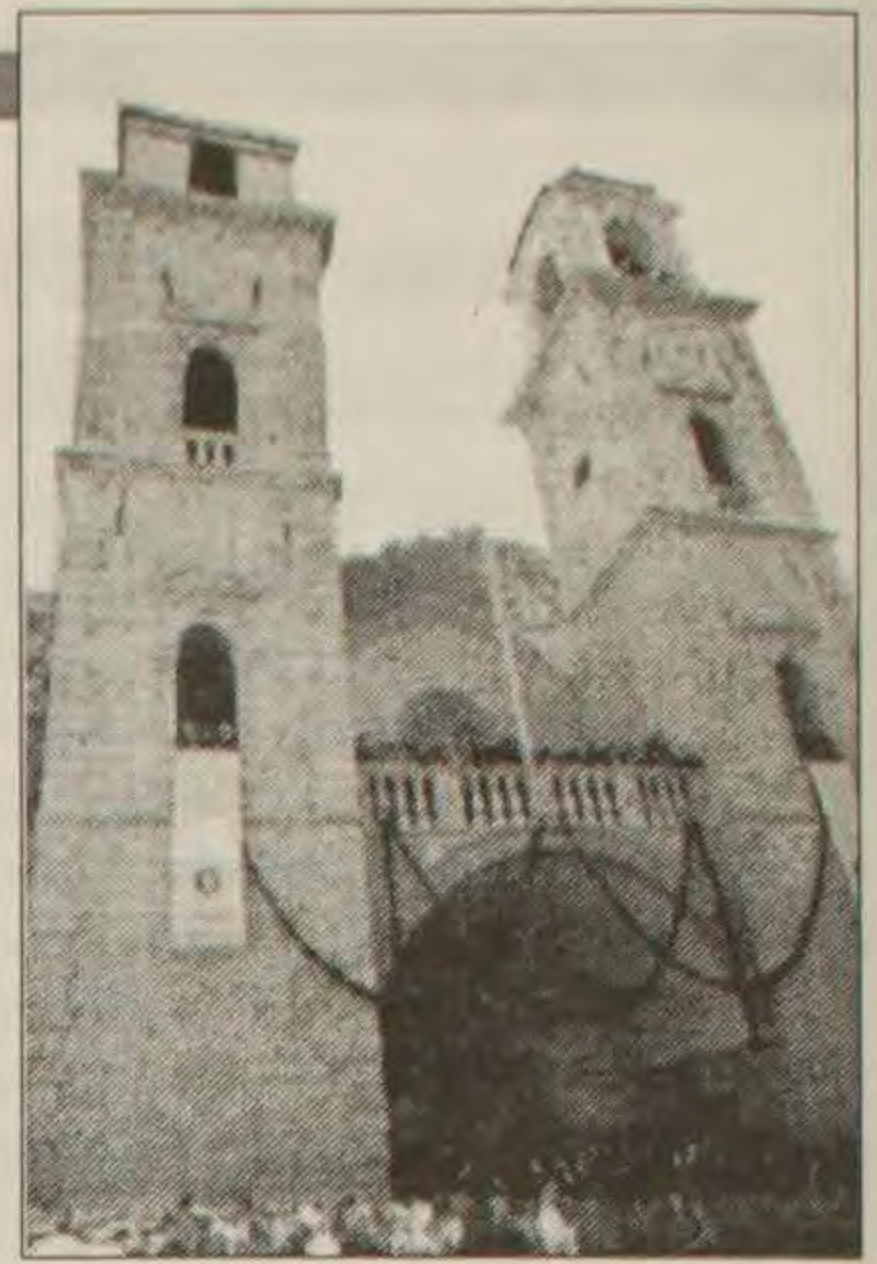
Kotorskoj je Crkvi papa Ivan Pavao II, udjeljujući apostolski blagoslov, poručio da joj taj događaj bude nov poticaj stalnome rastu u vjeri. Čestitke Kotorskoj biskupiji izrekao je i nuncij

Sbarbaro: "Ova katedrala govori o povijesti vaših predaka. Ovom obnovom učinili ste ono što kršćani uvijek imaju potrebu činiti, posvijestili ste si vlastitu tradiciju i naslijeđe, ali vi gledate budućnost i tako ovu crkvu činite još ljepšom. Pokazali ste da vam je vjera živa."

Govoreći o važnosti katedrale koja je sveti hram u kojem se kršćani okupljaju na molitvu a posebice na svetu misu, nadbiskup Bozanić u svojoj je propovijedi rekao da je upravo

"euharistija sredstvo i snaga kojom se postiže tako željeni mir, pravедnost i zajedništvo". Osvrćući se na kotorsko slavlje mons. Bozanić je istaknuo: "Žitelji ovoga mediteranskog grada i Bokeljskog zaljeva imaju duboki osjećaj za vidike i obzore. Pučine plavoga mora omogućavale su bokeljskim moreplovcima širiti obzore novih spoznaja, prijateljstva i zajedništva. Kotor je svjetlom Evanđelja i snagom Kristovih sakramenata, a pod zaštitom svetog Tripuna, mučenika s Istoka, stoljećima gradio kršćansku uljudbu koja zrači širinom, zajedništvom, međusobnim poštivanjem i prihvaćanjem drugoga." Na kraju propovijedi zagrebački nadbiskup zaželio je da "ovo slavlje ojača katoličku zajednicu Kotorske biskupije, jer je njezino povijesno iskustvo i sadašnje svjedočanstvo života potrebno ovome Gradu, ovome zaljevu i ovoj Republici".

Nakon mise Bokeljska mornarica izvela je kolo u čast svetog Tripuna. /Priredeno prema IKI/

Nadbiskup Bozanić i kotorski biskup Janjić potpisali su povelju o blagoslovu katedrale

IMENOVANJE, POSVEĆENJE I USTOLIČENJE NOVOG NADBISKUPA

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je u petak 17. studenog u 12 sati da je Sveta Stolica objavila odluku da je Sv. Otac Ivan Pavao II. imenovao **mons. Ivana Devčića** nadbiskupom Riječke nadbiskupije.

Mons. Devčić rođen je 1. siječnja 1948. godine u Krsnu. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a kasnije školovanje nastavio je u Rijeci i Pazinu spremavši se za svećenika. Studij filozofije i teologije započeo je u Rijeci, a kasnije nastavio u Rimu. U Rimu je završio studij te postigao doktorat iz filozofije. Do sada je vršio više odgovornih službi u biskupiji, a najviše je vremena proveo kao profesor i odgojitelj bogoslova u Rijeci.

U riječkoj prvostolnici sv. Vida u subotu 16. prosinca bio je svečani obred posvećenja i ustoličenja novog nadbiskupa. U obredu se sudjelovali svi biskupi iz R. Hrvatske, kao i nekoliko biskupa iz susjednih zemalja. Obred posvećenja novog nad-

biskupa predvodio je **mons. Josip Božanić**, zagrebački nadbiskup i predsjednik HBK-a, a suposvetitelji su bili biskupi sufragani **mons. Bogović** i **mons. Milovan**.

Na koncu misnog slavlja, poslije obreda posvećenja, novi nadbiskup obratio se svima okupljenima i onima koji su pratili obred preko televizije ili radija. U svom obraćanju nadbiskup Devčić zahvalio se Sv. Ocu koji ga je imenovao na ovu odgovornu dužnost i sjetio se svih svojih prethodnika koji su mu pomagali u njegovu duhovnom rastu.

Nadbiskup Ivan Devčić prvi je riječki nadbiskup. Dosadašnji nadbiskupi koji su imali sjedište u Rijeci imali su odgovornost i za teritorij na kojem se sada prostire Gospičko-senjska biskupija.

Imenovanjem i ustoličenjem novog riječkog nadbiskupa konačno je upotpunjena u cijelosti Biskupska konferencija u Republici Hrvatskoj. U posljednjih nekoliko godina bilo je mnogo imenovanja novih biskupa i nadbiskupa. Mons. Devčić naslijedio je **mons. Antona Tamaruta** koji je prije nekoliko mjeseci iznenada preminuo.

F. I.

KULTURA

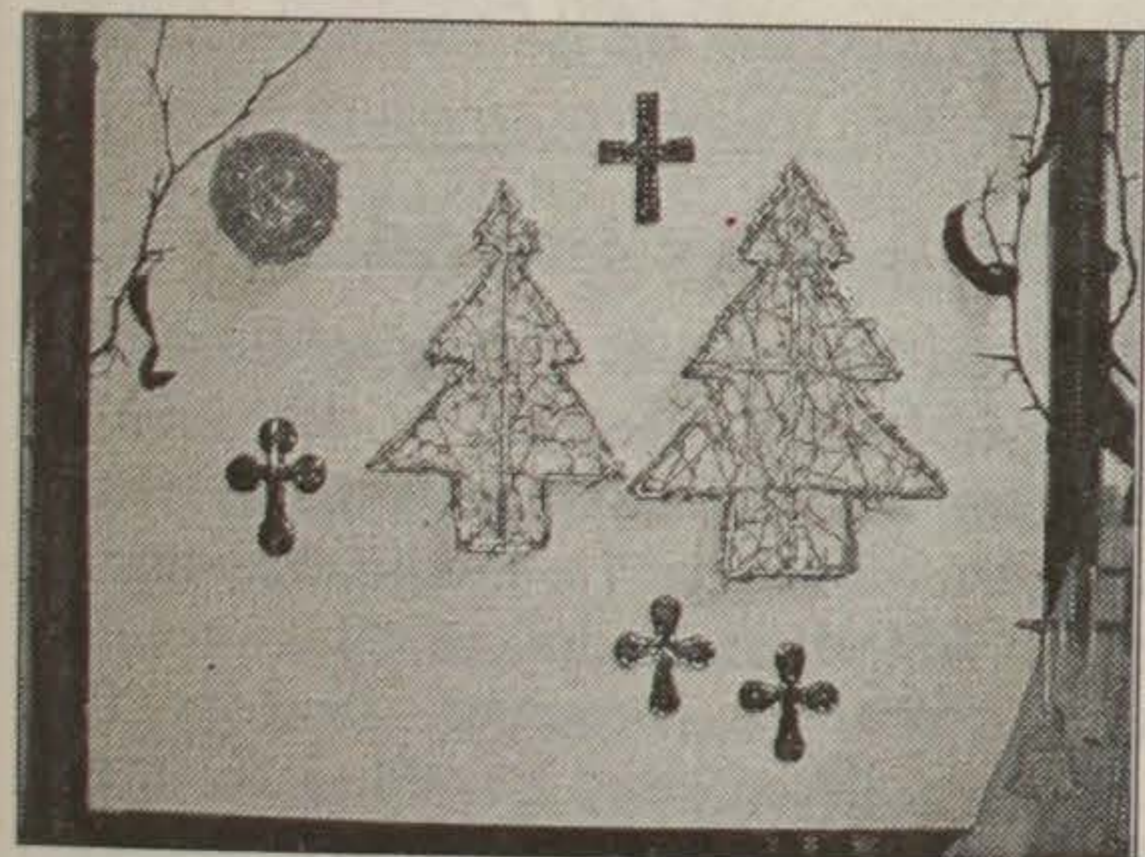
Tragovi kulture

KOMAD ZEMLJE POSTAJE KRIŽ

Izložba keramike dr. Stevana Andrašića

U povodu dvostrukog jubileja: 25. obljetnice svog umjetničkog rada i 2000 godine kršćanstva dr. Stevan Andrašić obogatio je subotičku kulturu radovima koji su mnogima oteli uzdah divljenja. Izložba keramike otvorena je 25. studenog u velikoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo" a bila je otvorena do 2. prosinca. Predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost **mr. Andrija Kopilović** u svom nadahnutom govoru je istaknuo: "Prije 25 godina dr. Stevan Andrašić uhvatio se u koštac s glibom zemaljskim, s glinom, i pokušao dokazati da je stvoritelj, jer je u zemlju, u glib zemaljski, u blato udahnuvao svoj duh. Tako je ta glina, nadahnutu njegovim duhom, naprosto

postala govorom. Ona je i cvijet, i lik, i poruka, i zlato... ona je kod njega sve." Zemlju svojim rukama umjetnik oblikuje i stavlja svoj prepoznatljiv znak - križ. Mr. Kopilović o tome kaže: "Time kao da se iščitava poruka: dok svijet prolazi, križ

stoji. I to križ kao znak, simbol i poruka. U duhu dr. Stevana Andrašića vertikala je jedna velika napetost. Napetost ideje koju nosi u sebi, napetost misli koja razara, ali i spaja; napetost misli i duha koja dodiruje nebesa i napetost sagnutosti nad zemljom, nad glinom. On vertikalu gradi iz gline do neba, dovodeći do perfekcionizma komad zemlje koji postaje križom s grumenom zlata. A njegovo nadahnuće je horizontala: primijetiti stvarnost svagdašnju i ljubav prema njoj. Tako se u duši umjetnika susreće vertikala i horizontala."

"BOŽIĆ U BAČKOJ" na CD-u i kaseti

Subotičkog tamburaškog orkestra

U nedostatku božićnih pjesama na kasetama ili na CD-u u našoj sredini, napokon se pojavio novi album Subotičkog tamburaškog orkestra koji je popunio veliku prazninu. Naime, da

bismo slušali za božićne blagdane duhovnu glazbu, najčešće smo morali nekoga zamoliti da nam snimku donese iz Hrvatske pa je ovo pravi poduhvat kojeg se latio idejni tvorac "Božića u Bačkoj" **Vojislav Temunović** uz pomoć nama dobro poznatih tamburaša. Uz njih su također nama poznati solisti **Antonija Piuković** i **Marin Kopilović**, a prateći vokali su članice ženskog zbora župe "Isusova Uskrsnuća".

Najnovija kasetica po cijeni 7 DM i CD po 13 DM mogu se nabaviti u "Bunjevačkom kolu" i u Uredništvu "Zvonika".

Neka zvuk drage nam tamburice uđe u sve naša kuće za jubilejski Božić.

IZLOŽBA LIKOVNE KOLONIJE "BUNARIĆ"

U vestibulu Gradske kuće u ponedjeljak 11. prosinca otvorena je izložba 49 radova (od isto toliko autora) nastalih od 1997. do ove godine na Likovnoj koloniji "Bunarić". Ova je izložba jedna od posljednjih manifestacija u znaku dvaju jubileja: 2000 godina kršćanstva i 30 godina "Bunjevačkog kola". Po riječima predsjednika HKC "Bunjevačko kolo" **Bele Ivkovića**, Likovna kolonija "Bunarić" - što zbog tematike izloženih radova, što zbog toga što ovo svetište dijele dvije sestrinske crkve: Srpska pravoslavna i Katolička - predstavlja spoj simbolike dvaju jubileja.

/Bilježi: Katarina Čeliković/

U sljedećem broju:

- * Promocija knjige s. Blaženke Vojnić: "Mile uspomene"
- * Izložba božićnjaka
- * Izložba božićnih čestitki

CD
po cijeni od 10 DM
(ili u dinarskoj
protuvrijednosti)
možete nabaviti
u Uredništvu "Zvonika"

31. prosinca

SILVESTAR I.

(+ 31. XII. 335.)

- *Rođeni Rimljanin* ● *doživio progonstvo kršćana* ● *za papu izabran godinu dana nakon Milanskog edikta* ●
- *doživio tri krajevna i jedan opći sabor* ● *osobno krstio prvog kršćanskog cara?* ●
- *čitavim srcem obnavljao Crkvu* ● *moćni čudotvorac* ● *zašto je zaštitnik stoke i stočne hrane* ●

U čemu je papa Silvestar posljednji?

Posljednji dan 2000. godine i posljednji svetački spomendan u godini, u stoljeću i u mileniju! Nekada su Somborci Silvestrom zvali onoga koji posljednji stigne u društvo, kao sveti Silvestar u kalendaru. Sveti Silvestar je ipak jedinstven među nasljednicima svetoga Petra. Na Petrovoj stolici je sjedio od 314. do 335. godine, kao njegov 34. nasljednik. Na Petrovoj stolici je naslijedio papu Melhijada. Silvestar je po rođenju bio Rimljanin. Sveti Silvestar je bio svjedok velikih društvenih promjena. U mladosti je proživio najokrutnija progonstva kršćana, ali je doživio i prvog kršćanskog cara, i godine mira i slobode kršćana, kad je 313. godine Konstantin Veliki Milanskim ediktom dao slobodu kršćanima. Rimski predaja tvrdi da je sveti papa Silvestar za vrijeme svoga pontifikata doživio izuzetnu čast, da u krstionici na Lateranu sam krsti Konstantina Velikog. Zahvaljujući tako velikim promjenama u Rimskom carstvu, sveti Silvestar se mogao više posvetiti svestranoj obnovi kršćanskog života. Eto zašto je sveti Silvestar jedinstven. Posljednji je papa koji je vidio strašne progone kršćanstva, ali je prvi papa koji je vidio krštenog rimskog cara. Prvi je papa koji je doživio slobodu kršćana u Rimskom carstvu. Prvi je papa od Petrovih vremena koji je umro naravnom smrću. Svi su njegovi prethodnici umrli mučeničkom smrću. Čim je započeo svoj pontifikat, bio je pozvan na crkveni sabor u Arlesu (južna Francuska) 314. godine. Tamo se okupilo stotinu biskupa. Budući da osobno nije mogao sudjelovati na saboru, saborski su mu oci poslali zaključke sabora na odobrenje. To je svjedočanstvo kako su biskupi držali do pravorijeka rimskoga biskupa. Za Silvestrova upravljanja Crkvom održani su na Istoku krajevni sabori u Anziri i u Novoj Cezareji, ali i onaj Opći crkveni sabor u Niceji 325. godine. Na Nicejskom općem crkvenom saboru se okupilo čak 300 biskupa od Istoka do Zapada. Na tom saboru je sročeni znameniti tekst Nicejskog vjerovanja, koje se i danas čuje na svetoj misi, kako u istočnih, tako i u zapadnih kršćana. Bile su to godine žestokog protivljenja i zavođenja zloglasnog krivovjerca Arija, koji je tvrdio da Isus nije pravi Bog. Bilo po saborskim dokumentima, bilo vlastitim uredbama uspostavljao je zakonik u crkvi.

Što je legenda a što stvarnost?

I sveti Silvestar spada među svece o kojima više govore legende nego povijest. Pojednosti iz njegovoga života zabilježene su istom u 5. stoljeću. Između ostalog, taj izvor tvrdi da

je car Konstantin bolovao od gube (lepre), pa da ga je Silvestar čudesno izliječio. Za nagradu je Konstantin Silvestru darovao grad Rim. O velikoj svećevoj moći govori jedna druga legenda, tvrdeći da je obuzdao zmaja koji se skrivao u jednoj špilji na Kapitolu. Govori se i o velikoj raspravi sa 141 rabinom. Tom prilikom je sveti Silvestar oživio čaranjem ubijenog bika. Prizore iz tih legendi zabilježili su slikari u Rimu i Firenci.

Nesuđeni koncilski otac

Shrvan godinama sveti Silvestar nije mogao osobno predsjedati Općem crkvenom saboru u Niceji. Zastupao ga je njegov legat. Umro je 31. prosinca 335. godine, a sahranjen je u Priscilinom groblju na Salarijskoj cesti.

Zaštitnik stoke i stočne hrane

Slikari i kipari ga prikazuju u biskupskom liturgijskom ruhu s biskupskim štapom, kako kraj njega stoji bik ili vol, drugi ga prikazuju kako krsti cara Konstantina, ili kako ubija zmaja. Prikazuju ga i kako se klanja Kristovu križu, koji je sveta Jelena donijela iz Jeruzalema. Neki ga prikazuju kako sahranjuje moći svetoga Petra. Prikazuje se i sa školjkom u ruci, zato što je prema predaji on krstio Konstantina Velikog. Svetoga Silvestra štiju stočari zato što se od starina prikazuje tako da kraj njegova lika stoji bik ili vol. Poljoprivrednici zazivaju njegov zagovor za blagoslov oko stočne hrane.

Prema: 1. Maria Kreitner, *Helige um uns*, Wien, 1956, str. 299-300. 2. Diethard H. Klein, *Das grosse Hausbuch der Heiligen*, Aschaffenburg, 1984, str. 649-651. 3. Josip Antolović, *Sveti Ivan Evanđelist, Duhovni velikani, II. dio*, Zagreb, 1998, str. 631-632.

U mjesecu prosincu slave imendan:

1. Natalija, Božena, 2. Blanka, Silvana, 3. Franjo, 4. Barbara, Bara, Ivan, Kristijan, 5. Dalmatin, Dalma, 6. Nikola, 7. Ambrozije, 8. Marija, Marina, Marijana, Ljiljana, 9. Valerija, Zdravka, 10. Judita, 11. Damir, 12. Ivana, 13. Lucija, Svjetlana, Jasna, 14. Ivan, 15. Zdravko, Valerijan, Darija, 16. Etela, Adela, Albina, 17. Lazar, Izak, Zrinka, 18. Gracijan, Dražen, 19. Vladimir, 21. Petar, 22. Časlav, Franciska, 23. Viktorija, Vita, Ivan, 24. Adam, Eva, 25. Božidar, Anastazija, Stana, Stanka, Natalija, 26. Stjepan, Stipan, Krunoslav, Krunoslava, Kruna, 27. Ivan, Janko, 28. Mladen, Nevena, Nevenka, 29. Toma, David, Davor, 30. Melanija, Trpimir, Tihomir, 31. Silvestar, Silvije, Goran.

Rašim biskupima, svećenicima, redovnicima i redovnicama;
redovnim, dopisnim i počasnim članovima,
dobročiniteljima i svim ljudima dobre volje želimo

čestit Božić i blagoslovljenu novu 2001. godinu
i početak trećeg milenija.

Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost
"Ivan Antunović" Šubotica

BOGOSLOVNA LJUBAV "SVAKOGA K BOGU VUČE"

Bogoslovna ljubav kada se rasplamsa na temeljima vjere i nade "... ostvaruje tako sjedinjenje s Bogom", piše Ivan od Križa, "i tako darivanje božanske naravi ljudskoj da, iako svaka zadržava svoje biti, svaka izgleda Bog. Dvije naravi u jednom duhu i ljubavi" (Duh. Spjev, B, 12,5). "Do potpune sličnosti s Bogom." (Tamna noć, II, 20,5). Gerard to učenje izražava među ostalim ovim zapisom: "Nas nestaje. Naša osoba s Njim jedna postaje u pogledu djelovanja jer (Bog) djeluje u nama" (BiM, 197,198).

Takvo stanje duše, prema svim podacima, Gerard uživa. Od godine 1913. pa sve do 1925. o. Gerard je, uz poglavarsku službu, samostanski kroničar i u to vrijeme zapisuje u kronici o "Nekome od naših" ili latinski, kojim je kronika pisana: "Uno ex nostris", kako je taj "netko" dobio milost "sjedinenja" ili "dublje sjedinjenje". "Milost gorčinu pretvoriti u slatkoću." "Umnoženje ljubavi", "Ni u čemu svjesno Boga vrijeđati." "Odlučno se boriti." "Milost: Isusa voljeti i u svemu mu se sviđeti." "Veliku milost sebe pobijediti." "Isus je nekome podijelio milost motrenja svoga obličja." "Netko je primio milost biti Isusovim zarobljenikom u značenju kako bi uvijek ostao u granicama dozvoljenog i da nikada Isusa ne uvrijedi."

Taj "aliquis ex nostris" ili "taj jedan od naših", nije teško pogoditi, je sam o. Gerard. Sve nam to govori o jednom životu po kojem se SB izdiže iznad prosječnoga življenja u pozivu, slijedeći pri tome učenje Ivana od Križa. U tome životu, kojim se izdiže iznad prosječnosti, nije ga se uvijek razumljelo, iako ga se cijeno kao sveta čovjeka. Toj ćemo se temi vratiti u jednom drugom prikazu.

Uz ovu ljubav koja je izrasla u Gerardovoj duši na temeljima bogoslovnih kreposti, po učenju Ivana od Križa, izrasla je u njemu istovremeno i ljubav prema dušama. On o tome piše: "Samo Ti živi u meni. Ti misli. Želim misliti: Ti, a drugo ćeš sve Ti. Moja ruka Vaša Ruka. Bilo djelovanje, bilo poslanje neka znači: Vaše" (Razg. s Isusom, 52). "Vaša žalost moja žalost" (Thp. 120).

Gerard želi tako djelovati u radu oko spasenja duša da sve što čini za duše to bude: "Očima Isusovim gledati, s rukama Isusovim djelovati, jezikom Isusovim govoriti i tako o drugima misliti (kao što misli Isus)" (BiM, 71). Gerard je pun ushićenja dok misli na Isusa: "U Tebi je, Mali Isuse", zapisuje, "ljepota svakog lijepog i mirisnog cvijeća. U Tebi je sjajnost svakog dragog kamena, u Tebi je slatkoća svakog

jela, u Tebi je milina svake lijepe pjesme. Isusova milost je jedina radost..." (Th. p. 222)

Želi u jednom zagrljaju "zagrliti Krista i duše". Biti s Isusom sjedinjen je isto što: "... vazda razmatrat i plakat: plakat za svoje i svega svijeta grijeh... stalno razmatrat pravu ljepotu i oplakivat grehotu. Prije svake zabave (iskustva), barem pomisliti: Tebi Isuse i Marijo ugoditi" (Thp. 15).

Ovo stanje Gerardove duše podudara se s onim stanjem duše što opisuje sv. Terezija Avilska, kada su "Marija i Marta", to jest motrenje i djelatnost, u potpunom skladu. Takav život izgleda više djelatatan nego motrilački, a takav je bio i Gerardov život jer "motrenje, unutarnje stanje ljubavi", ima svoje dosljedne odjeke u djelatnosti i kada na "drvetu Božje Ljubavi" pupa i cvjeta život, i kada je apostol otrgnut od svakog vlastitog interesa jer živi i djeluje samo za Božje interese (Misli o Božjoj ljubavi, 7, 3).

Somborski vjernici, iako nisu znali za ovu dubinu duhovnoga života koji je u o. Gerardu izrastao, utemeljen na bogoslovnim krepostima i na učenju sv. Ivana od Križa, ipak su ispravno prosuđivali i zaključivali kada su ga na kraju njegovog prvog poglavarskog služenja i rada u somborskoj karmelskoj crkvi, "tješiteljem svake duše, a posebno bolesnika" nazvali: "Pravom zvijezdom danicom". Bilo je to 1918. godine.

Takav je ostao u očima vjernika sve do kraja života. Dokaz je tomu njegov pokop 1956. na kojem je sudjelovalo desetak tisuća ljudi.

Možemo zaključiti da je o. Gerard, osim što je bio revan svećenik, kao redovnik karmelićanin, u skladu s karizmom Terezijinog Karmela: "Svjedočio o vječnim i neprolaznim dobrima", kako nas potiče činiti II. vatikanski koncil, onako kako je to svojstveno svakoj redovničkoj zajednici u Crkvi.

(nastavlja se)

Priredio: o. Ante Stantić

Urreduje: **LAZAR NOVAKOVIĆ**
**POETSKI
KUPAK**

RAJMUND KUPAREO rođen je 16. XI. 1914. u Vrbovskoj na otoku Hvaru. Klasičnu gimnaziju završava u Bolu na Braču a teološki studij u Dubrovniku. Za svećenika je zaređen 1937. u Splitu. Od 1950. je u Južnoj Americi gdje sudjeluje u obnovi čileanske dominikanske provincije.

U domovinu se vraća 1971. Umire u Zagrebu 6. VI. 1996. godine.

Pisao je pjesme, pripovijesti, drame i znanstvene studije. Od pjesničkih zbirki izdvajamo ove: *Pjesme i psalmi* (1939), *Nad kolijevkom srca* (1945), *Blagoslov zvijezda* (1961) i *Sabrane pjesme* (1992).

NJEGOVA ZVIJEZDA

Ona nije s plavog još nestalog neba.
Kao magnet ljude privlači i zove.
Otkad je Mudrace dopratila kući,
Neprestano vodi k jaslicama nove.

Lijepa je i svijetla ta njegova zvijezda
(svatko ima zvijezdu pod kojom se rađa)
Al njegova blista kad druge ne sjaju,
I samo se po njoj može ravnati lađa.

Koliko li puta mi zaboravimo
Da postoji nebo gdje se zvijezde smiju!
Navikli smo da nam strop mozgove tišti
I žarulje da nam oči blijede piju.

Jer Njegovu zvijezdu može samo naći
Koji na nju budno ko astronom vrebja,
Koji zna da zvijezde žarulje su raja,
Koji svoju pomoć od tog čeka neba.

A teško je poći za zvijezdom u spilju
I prignuti glavu uz jaslice svete.
Sva je sreća da su zvijezde tako sitne,
I da Bog se rađa ko maleno dijete!

Rajmund Kupareo

OSTVARENJE PROROŠTVA O EMANUELU

Evandelist Matej, govoreći o Isusovom rođenju, zaključuje: "Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku: Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel - što znači: S nama Bog!" U Matejevom se zaključku sasvim jasno naviješta poruka: Isus Krist je ostvareni Emanuel.

1. Povijesne okolnosti

Prorok Izaija izgovorio je vijest o Emanuelu u jednom ozbiljnom trenutku povijesti Judinog plemena.

Odjeljak u Iz 7,1 - 12,6 poznat je kao "Knjiga o Emanuelu", a počinje izvještajem kako aramejski kralj Rason i izraelski kralj Pekah "zavojsitiše na Jeruzalem, ali ga ne mogoše zauzeti". Jeruzalem nisu osvojili, ali su u Judeji pobili mnogo naroda i zarobili "veliko mnoštvo ljudi" (2 Ljet 28,5). Razlog za napad na Judu bilo je odbijanje judejskog kralja Ahaza da uđe u koaliciju za obranu od asirskog kralja Tiglat-Pilesera koji je imao namjeru da osvoji male zemlje na zapadnim granicama svoga carstva. Ova dva kralja su zbog toga odlučila da osvoje Judeju i Jeruzalem i da na prijesto umjesto kralja Ahaza postave nekog "sina Tabelova". Taj "sin Tabelov" možda je bio član kraljevske obitelji u Jeruzalemu ili je možda bio Aramejac. Sveti pisac kaže da "dojaviše domu Davidovu: 'Aramci se utaboriše u Efrajimu'" (Iz 7,2a). Dakle boj već počinje a Ahaz je osamljen jer mu je dobar dio vojske pobijen ili zarobljen. Ono što slijedi, jasno govori o raspoloženju kralja Ahaza: "Na tu vijest uzdrhta srce kraljevo i srce svega naroda, kao što u šumi drveće ustrepti od vjetra" (Iz 7,2b).

Ali Bogu je bilo stalo da se Judejsko kraljevstvo održi iako Ahaz nije bio naročito pobožan kralj. Vrijeme Judinog ropstva još nije došlo, a Izraelova je koalicija sa Sirijom bila izvan Božjih namjera. Zbog toga se Bog uključuje u ovu krizu na neobičan način: "I Jahve reče Izaiji: 'Izađi pred Ahaza, ti i sin tvoj Sear Jašub... Reci mu: Pazi, smiri se, ne boj se...'". Obećanja zaštite koja Jahve nudi kralju Ahazu čvrsta su i djelotvorna: Prvo, zavjera koju su skovali Aramci i Izraelci neće donijeti ploda: "Ovako govori Jahve Gospod: To se neće zbiti, toga biti neće!" (Iz 7,7). Drugo, ova dva udružena kraljevstva ubrzo će propasti: "Još šezdeset i pet godina i Efrajim, razoren, neće više biti narod" (Iz 7,8b). Ovdje treba naglasiti da je biblijski tekst "Knjige o Emanuelu" na nekim mjestima malo nejasan, pa Kissane (Edward Kissane, "The Book of Isaiah") pronalazi mogućnost da ovaj odjeljak, uključujući i 8a. i 9a. čita ovako: "Još šest ili pet godina, i Arameja će biti uništena, a Efrajim umanjen." To se i dogodilo. Asirija je osvojila Siriju 732. godine pr. Kr., a Izrael 722. godine pr. Kr.

2. Ispunjenje obećanja

Prorok Izaija nije uspio ohrabriti kralja Ahaza. Kralj je sumnjičav, možda zbog ranijih vojnih neuspjeha ili zbog nedovoljnog iskustva u vjeri u Boga. Izaija nije uspio ni kad je kralju ponudio da od Boga zatraži bilo kakav znak kao jamstvo za Božja obećanja. Starozavjetni ljudi dobivali su od Boga znak kao zalag za svoju vjeru u Božja obećanja (usp. Mojsije u Izl 4,1-4, Gideon u Suci 6,14-24 itd.). Kralj Ahaz naizgled je bio skroman jer kaže: "Ne, neću iskati i neću iskušavati Jahvu." Prorok Izaija tada izgovara čuveno proroštvo o Emanuelu: "Čujte, dome Davidov. Zar vam je malo dodijavati ljudima, pa i Bogu mom dodijavate? Zato, sam će vam Gospodin dati znak: Evo, začeti će djevica i

roditi sina, i nadjenut će mu ime Emanuel..." Ključna je misao ovdje "Evo, začeti će djevica i roditi sina." Podvlači se značaj sina koji će se roditi.

Pitanje je: Tko je ta djevojka koju je Izaija imao pred očima kad je govorio? O tom postoje uglavnom tri stava. Stav da je Izaija govorio o Ahazu i njegovom narodu kao Emanuelu (poznat kao stav o neispunjenju) nije održiv jer ne uzima ozbiljno Mateja 1,23 gdje se o Isusu govori kao o Emanuelu. Drugi stav je da je prorok mislio samo na Kristovo rođenje od djevice Marije (poznat kao stav o samo jednom ispunjenju) također nije održiv jer ne poklanja dovoljnu pažnju kontekstu čiji dio je Iz 7,14. Tu je i treći stav o dvostrukom ispunjenju. Obećanje se ispunilo u Izaijino vrijeme kad je djevojka (hebr. 'almah') rodila sina i to je bio znak ispunjenja obećanja datog Ahazu, ali se ispunilo i na Isusu nekoliko vjekova kasnije kao znak "domu Davidovu".

3. "Emanuel - što znači: S nama Bog"

"Bog s nama" sažeti je prikaz cijelog Svetoga pisma. Bog sklapa savez sa svojim narodom o uzajamnom odnosu: "Ja ću biti Bog njihov, a oni narod moj" (Jer 31,1; Heb 8,10). Od zajedništva koje su prvi ljudi uživali u Edenskom vrtu do "Neka milost Gospodina Isusa bude sa svima" (Otk 22,31) kroz cijelu Bibliju prisutna je tema o Bogu koji traži svoju djecu da ih spasi i da bude s njima. U Isusu Kristu ovaj Božji dolazak među ljude dostiže svoj vrhunac. Apostol Ivan piše u Iv 1,14: "Riječ tijelom postade i nastani se među nama, i vidjesmo slavu njegovu - slavu koju ima od Oca - pun milosti i istine." Bog je došao među ljude i ostao s njima. To je ime Emanuel.

Dijete koje se rodilo dobiva još jedno ime. Kod Mateja anđeo Gospodnji nalaže Josipu: "Josipe, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus, jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih" (Mt 1,20). Značenje imena Isus je "Jahve je spasenje". Bog je u Isusu došao na zemlju da spasi ljude.

Tako je Emanuel iz Iz 7,14 u Novom zavjetu dobio posebnu dimenziju. Na djelu je Božja svemoć. Kad anđeo Gabriel naviješta Mariji da će roditi sina, ona pita: "Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?" (Lk 1,34) a on joj između ostaloga kaže: "Ta Bogu ništa nije nemoguće" (Lk 1,37). Po Emanuelu, po novorođenom djetetu Isusu, Bog je došao svom narodu. To dijete prorok Izaija naziva "Bog silni" (9,5). U Izaijino vrijeme ova objava trebala je odvratiti Božji narod od pouzdanja u moć Asirije, i navesti ga na pouzdanje u svemogućega Boga. Dakle, svemogući Bog je među nama. Duhovno osiromašenom narodu bez nade u budućnost Isus-Emanuel postaje nada života i slave.

Stjepan Orčić

OSJEĆAJ VJERE U BOŽJEM NARODU (III)

Snagom Duh istine Crkva dublje istražuje i potpunije primjenjuje vjeru (LG 12, 3c).

"Taj osjećaj vjere budi i podržava Duh istine. Tim osjećajem vjere Božji narod prihvaća ne ljudsku riječ, nego Božju riječ, pod vodstvom svetog učiteljstva, koje vjerno slijedi (usp. 1 Sol 2,13). Nepokolebivo prijanja uz vjeru koja je jednom zauvijek predana svetima (usp. Jd 3), ispravnim razmišljanjem u nju sve dublje ponire i potpunije je primjenjuje u život" (LG 12,3c).

Krštenik, kršten u ime Isusa Krista, primio je klicu vjere, koja se treba postupno razvijati i napredovati do potpune kršćanske zrelosti. Razvitak i napredak u vjeri čini sam Duh Sveti, kojega je Krist obećao i poslao prvoj Crkvi da je *"poučava u svemu"* (Iv 14,26), i *"upućuje u svu istinu"* (Iv 16,13). Isti Duh Sveti je uveo u puno značenje onoga što je Isus činio i govorio, osobito kada je Crkva izišla iz Palestine i počela misionariti među poganskim narodima. Duh Sveti je i sada prisutan u Crkvi, uvodi ju u svu istinu, pomažući joj da ispravno razumije i prilagođeno naviješta Evanđelje.

Crkva se prema koncilskoj zamisli treba uvijek iznova obnavljati u svojoj doktrinalnoj dimenziji, jer se svijet duboko mijenja i traži prilagođeno naviještanje Evanđelja, ne odstupajući od istine Evanđelja i apostolske predaje, svjesna da je u svijetu znak i sredstvo spasenja (usp. GS 40-44). Bogu objavitelju kršćanin treba odgovoriti *"poslušnom vjerom"* (Rim 16,26). Tako čovjek sebe izručuje Bogu stavljajući na raspolaganje Bogu objavitelju potpuno i odano služenje uma i volje, slobodnim pristankom. *"A da uzvjerujemo, treba nam Božja milost, koja predusreće i potpomaže, i iznutrašnja pomoć Duha Svetoga da srce pokrene i k Bogu ga obrati, otvori mu oči duši i dadne svima ugodnost pristanka i vjerovanja istini. A da objavu neprestano sve dublje pronicemo, isti Duh Sveti vjeru sveudilj usavršuje svojim darovima"* (DV 5).

Apostolska predaja sadržana u Svetom pismu treba biti sačuvana sve do svršetka svijeta. *"Stoga apostoli predajući ono što su i sami primili, opominju vjernike da drže predaje koje su naučili ili iz govora ili iz poslanice (usp. 2 Sol 2,15) i da se bore za vjeru koja im je jednom predana (usp. Jd 3). A ono što su apostoli predali obuhvaća sve što koristi za svet život Božjega naroda i za rast njegove vjere"* (DV 8).

Stoga je jako važan studijski rad naših učenjaka i teologa, da ulože sve svoje umne i duhovne sposobnosti u razumijevanju Sv. pisma, proučavanju svetih Otaca i svete liturgije. Teolozi su odgovorni u Crkvi što i kako naučavaju na katedrama ili pisanom riječi. *"Katolički egzegete i drugi proučavatelji svete teologije treba da se, pomno ujedinjujući sile, trude kako bi, pod budnim okom Svetog učiteljstva, uz prikladna pomoćna sredstva tako istraživali i iznosili božanska Pisma da što veći broj službenika božanske riječi uzmogne puku Božjemu s plodovitošću pružati hranu Pisama koja rasvjetljuje duh, učvršćuje volju i srca ljudska raspaljuje na ljubav Božju"* (DV 23).

Obnova kršćanske vjere i nauke treba biti razvoj, a ne prekid s Crkvom apostola. Obnova kršćanske vjere i nauke treba biti evolucija, a ne revolucija. Zato je jako važna uloga crkvenog učiteljstva kao i uloga teologa u njihovim istraživanjima. Dokumenti II. vatikanskog koncila žele poslužiti toj obnovi vjere i nauke Crkve u suvremenom svijetu. Svi članovi Crkve trebaju imati povjerenja u crkveno učiteljstvo. Teolozima treba dati slobodnog prostora za istraživanje i unapređenje istine Evanđelja na korist cijeloj Crkvi. Sjetimo se povijesti Crkve, kako su u kršćanskoj starini heretici bili konzervativci koji su se bunili protiv istraživanja bitnih istina vjere

o Bogu i Kristu. Teolozi onoga doba borili su se protiv hereza novim načinom tumačenja bitnih istina vjere. Teolozima je potrebna vrlina istinovati u ljubavi i poniznosti, poput Ivana Zlatoustog, Tome Akvinskog, Bonaventure, Alberta Velikog i mnogih drugih svetih teologa. U dubinu Božje misli i tajni rudnika Sv. pisma ne može se ulaziti ohološću i nadutošću čistih ljudskih sposobnosti. Na ljudsku sposobnost i umnost preko poniznosti čovjeka teologa, Duh Sveti daje moć istraživanja svete teologije, na korist cijeloj Crkvi. Što je teolog duhovniji i ponizniji, to je i njegov rad kvalitetniji, prepoznatljiviji i prihvatljiviji "osjećaju vjernika". To obični vjernik vrlo lako prepoznaje i prihvaća.

I danas je za Crkvu jako važna povezanost crkvenog učiteljstva sa teolozima istražiteljima. Jedni bez drugih ne mogu. Teologija kao znanost i kao izraz vjere nužno utječe na stvaranje suda crkvenog naučiteljstva. *"Odnos između crkvenog učiteljstva i teologije nije u tome da teolozi zamijene ili nadomjeste mjerodavno crkveno učiteljstvo, ni u tom da mu se protive, nego da ga pomažu. Teologija je znanost koja je izrasla iz vjere i znak je koji pokazuje vjeru. Budući da crkveno učiteljstvo može učiti samo ono što je pohranjeno u vjeri cijele Crkve, gdje je Duh Sveti čuva autentično čistom, ono je zbog toga na osobit način vezano uz teologiju"* (Biskupi Jugoslavije, Crkveno učiteljstvo i rast vjere, Dokumenti 34, Zagreb, KS 1971, br. 25). Crkva je dobila temeljne istine kršćanstva ne samo na čuvanje nego i na svjedočko naviještanje. Crkva ne bi bila Crkva ako se ne obazire na temeljne istine kršćanstva i ako ne gleda na ljude kojima se te istine iznose.

Danas je za Crkvu važno da povede više računa o njezinoj vidljivoj vjerodostojnosti naviještanja Evanđelja. U tome joj puno pomaže društvena javnost bilo da joj odobrava što naviješta ili ju kritizira. Prema crkvenom zakoniku (usp. kanon 212), svaki vjernik prema svome znanju, nadležnosti, ugledu i položaju ima ne samo pravo nego ponekad i dužnost izraziti vlastito mišljenje o pitanjima koja se tiču dobrobiti Crkve. No treba znati kada netko govori u ime Crkve, a kada iznosi svoje osobno mišljenje imajući na pameti čuvanje cjelovitosti vjere, poštovanja hijerarhije i moralne cjelovitosti svake osobe. Slobodno iznošenje stajališta i različitih teoloških mišljenja i komentara, te prosudbi crkvene djelatnosti, temelji se na crkvenom pravu (kan. 114-121). Unutarnji dijalog i unutarcrkvena sloboda izražavanja misli, temeljena na "osjećaju vjere", preduvjet je da bi se Crkva mogla predstaviti javnosti i poslužiti se medijima za svoje naviještanje Evanđelja. Crkva je od samog svog početka pred izazovom javnog mišljenja i pred kritičkim očima svijeta. Poput Isusa i Crkva se treba pitati: *"Što kažu ljudi?"* (Mt 16,13). Kao živa Crkva pred svojim Gospodinom ispovijedamo vjeru u ono što nam nije dano "od tijela i krvi", nego odozgo, a onda u pravo vrijeme, kao poslani, na djelotvoran način drugima naviještamo. I u tome nam je potrebna Isusova pouka po kojoj katkad ono najsvetije neko vrijeme treba zadržati u srcu i mukotrpno svjedočiti, noseći križ (usp. Mk 9,9). Svi oko nas, naime, ne mogu odmah shvatiti sve što mi darom vjere u Kristu i njegovu putu vidimo. Treba zato pričekati, kako je to Isus poučio učenike, dok Bog sam svijetu ne očituje vrijednost našeg životnog svjedočanstva. Crkvu doista na svim njezinim razinama treba zanimati kako je ljudi u određenim okolnostima percipiraju. Ona je njima poslana i zna da će uvijek biti samo djelomično shvaćena. Ona je kao i Krist najprije služiteljica ljudi, pa i kad "sve zlo slažu protiv nje" (usp. Mt 5,11) (Bono Zvonimir Šagi, Crkva na aeropagu pluralnog društva, KANA, lipanj 2000). Kršćani, poslušni Duhu, trebaju slušati što Duh govori Crkvi i cijelom njezinom tijelu. Zato je potrebno dublje istraživanje i potpunije primjenjivanje vjere u konkretnom životu.

Mato Miloš, OCD

JUBILEJ SE DOGAĐA - JUBILEJ SE DOGODIO

U Božjoj providnosti nema slučajnosti. Zasigurno i nije slučajno da je Bog našu generaciju izabrao da doživi tako veliki događaj kao što je smjena milenija. Iako u Bogu nema vremena, ipak nas je stvorio u vremenu da to vrijeme osmislimo, u njemu živimo, njega opravdamo i preko njega dođemo onamo gdje uistinu više ne postoji vrijeme - u vječno blaženstvo. Evo, sretni što nas je Bog za to poslanje izabrao, zahvaljujemo ove godine, ovih dana, konkretno na Staru godinu za dva minula kršćanska milenija. S toliko potresnih događaja i s toliko poruka koje su ove godine odzvonile u Katoličkoj crkvi, možemo kleknuti pred Presveto i potresene duše ponavljati: Hvala, hvala, hvala. Bilo je prilike za oprostjenje, za pomirenje, za molitvu i za susrete. Bilo je ovo vrijeme milosno; bila su otvorena sva vrata milosti. Tko god je, potaknut Duhom Svetim, otvorio svoju volju poticajima njegove milosti, doživio je više nego ikada kako je divno biti kršćanin, kako je sveto biti ugrađen u Božju gradnju povijesti, kako je lijepo biti katolik s toliko braće i sestara, što se u Crkvi ove godine očitovalo. Svi događaji jubileja na razini pojedinca, grupa, župa, biskupija i sveopće Crkve, više su ličili na događaj Duhova, onaj tamo u dvorani Posljednje večere, nego li na bilo kakav trijumfalizam, a ponajmanje Katoličke crkve. Doista, kroz sav se jubilej osjećala prisutnost, lahor Duha kako u onim najmanjim molitvenim grupama tako i u onoj najvećoj masi, na Tor Vergati. Ako dakle događaje Velikog jubileja smijemo usporediti s događajem Duhova, onda ostaje ista poruka i isto poslanje. Duh Sveti nas je okupio, ojačao, očistio, prosvijetlio i posvetio. No, to posvećenje nije samo radi nas samih, nego je to posvećenje doslovno duhovsko poslanje: idite po svem svijetu, navješćujte svemu narodu da Bog ljubi svoj narod, živi sa svojim narodom i šalje svoj narod do nakraj zemlje navješćivati divnu istinu: ISUS KRIST JUČER, DANAS I UVIJEKE. Dakle, Jubilej se dogodio, ali će se događati i dalje, i neprestano ukoliko budemo živjeli iz njegove baštine i duhovskog pomazanja.

A. K.

VELIKI JUBILEJ ZA INVALIDNE OSOBE

Na prvu adventsku nedjelju Veliki je jubilej zajedno s papom Ivanom Pavlom II. proslavilo u Vatikanu i više od pet tisuća invalida i članova njihovih obitelji. Svečana misa, na kojoj su s Papom koncelebrirali i svećenici-invalidi, slavljenja je u bazilici Sv. Pavla izvan zidina zbog lakšeg pristupa s invalidskim kolima. U propovijedi je Ivan Pavao II. pozvao političare na zaštitu ljudskoga života te na poštivanje ljudskoga dostojanstva sviju bez obzira na tjelesne i duhovne sposobnosti. Napredak znanosti i tehnologije mora se upotrijebiti kako bi se olakšao život invalidnim osobama i što jače ih se integriralo u društvo, te se ublažili i liječili njihovi fizički i psihički nedostaci, upozorio je Sveti Otac. U nagovoru uz molitvu Anđeoskog pozdravljenja Papa je istaknuo kako mu je misa koju je slavio s osobama s poteškoćama u razvoju koje su došle iz različitih dijelova svijeta jedan od najupečatljivijih doživljaja u proslavi Velikoga jubileja 2000. obljetnice Kristova rođenja. Također je ohrabrio i podupro sve organizacije i udruge, te članove obitelji koje skrbe za invalide. U popodnevnim satima bio je priređen program u vaticanskoj dvorani za audijencije, na kojemu je bio nazočan i Sveti Otac.

LAICI SU DUHOVNO PROLJEĆE CRKVE

Na svetkovinu Krista Kralja, kojom završava liturgijska godina, u nedjelju 26. studenoga papa Ivan Pavao II. predsjedao je na Trgu Sv. Petra svečanoj euharistiji kojom je proslavljen Jubilej apostolata laika. Svetog su Oca na početku mise pozdravili kardinal James Stafford te predstavnik laika. U svome pozdravnom govoru Papa je istaknuo kako se tim Jubilejom proslavlja jubilej svih onih koji u svijesti vlastitog krštenja djeluju u Crkvi i na raznim područjima ljudskog života. Istodobno u Rimu se od 25. do 30. studenoga održava Katolički laički kongres koji je priredilo Papinsko vijeće za laike na temu "Kristovi svjedoci u novom tisućljeću".

U poruci koju je sudionicima kongresa pročitao državni tajnik Svete Stolice kardinal **Angelo Sodano** Sveti Otac ističe kako danas vlada novo razdoblje okupljanja laika, njihova dubljeg kršćanskog odgoja i apostolskog djelovanja pri čemu im pomažu udruge koje ne smiju biti same sebi svrha, nego moraju surađivati u misijskim pothvatima opće

Crkve. Papa je nadalje naglasio kako valja probuditi u cijelom narodu Božjem smisao za Crkvu, i dodao kako su laici Crkvi potrebni i ona s njima računa.

Papinu je poruku saslušalo 550 izaslaničara iz 90 država i 114 pokreta te udruga, koje djeluju na društvenome, gospodarskom i kulturalnom području. Na kongresu su bili nazočni biskupi i kardinali te poglavari redovničkih zajednica. Glavne su teme pregled stoljetnog rada laika, perspektive novoga povijesnog razdoblja i izazovi koji se postavljaju pred kršćansko svjedočenje.

Po završetku kongresa u Vatikanu će se okupiti članovi Papinskog vijeća za laike i razmišljati o svome djelovanju u posljednjih pet godina, rezultatima kongresa te izraditi smjernice za budući rad.

SVJETSKI PARLAMENT U VATIKANU

Na svečanom misnom slavlju Jubileja parlamentaraca koje je 5. studenoga predvodio s brojnim kardinalima, biskupima i svećenicima, **papa Ivan Pavao II.** pozvao je na odustajanje od nasilja kao političkog sredstva. I u međunarodnim i unutarnjim odnosima dijalog ostaje nezamjenjivo sredstvo konstruktivnog sporazuma, poručio je Sveti Otac pred oko 3000 parlamentaraca iz 92 države svijeta okupljenima na Trgu Sv. Petra na misi za mir na Bliskom istoku. U svojoj je propovijedi Papa istodobno zatražio odbacivanje posebnih interesa kao i razvidnost u političkom životu te poštivanje vrijednosti.

Kao i u svom govoru parlamentarcima okupljenima 4. studenoga u dvorani Pavla VI. na jubilejskom skupu, Ivan Pavao II. pozvao je parlamentarce i političare na izradu pravednih zakona, njihovo prihvaćanje i primjenu što je važna služba za čovjeka, društvo i slobodu. Onima koji su kršćani Papa je kao smjernice preporučio socijalni nauk Crkve, te istaknuo kako političarima treba kompetencija i moralnost.

Političari su i aktivno sudjelovali u čitanjima, molitvama vjernika i prinosu darova na misnom slavlju svog Jubileja. Na kraju ih je Papa pozvao na odlučno zauzimanje za čovjeka, osobito za slabije istaknuvši kako moć koja im je dana prvenstveno znači služiti čovjeku.

Jubilej političara svečano je u nedjelju navečer zaključen u Papinoj dvorani za audijencije. Tri su dobitnika Nobelove nagrade za mir - Argentinac **Adolfo Perez Esquivel**, nekadašnji sovjetski predsjednik **Mihail Gorbačov** i južnokorejski predsjednik **Kim Dae Jung**, govorili o pitanjima opraštanja dugova, vjerskoj slobodi i poštivanju dostojanstva čovjeka, a u događanjima je putem satelitske veze

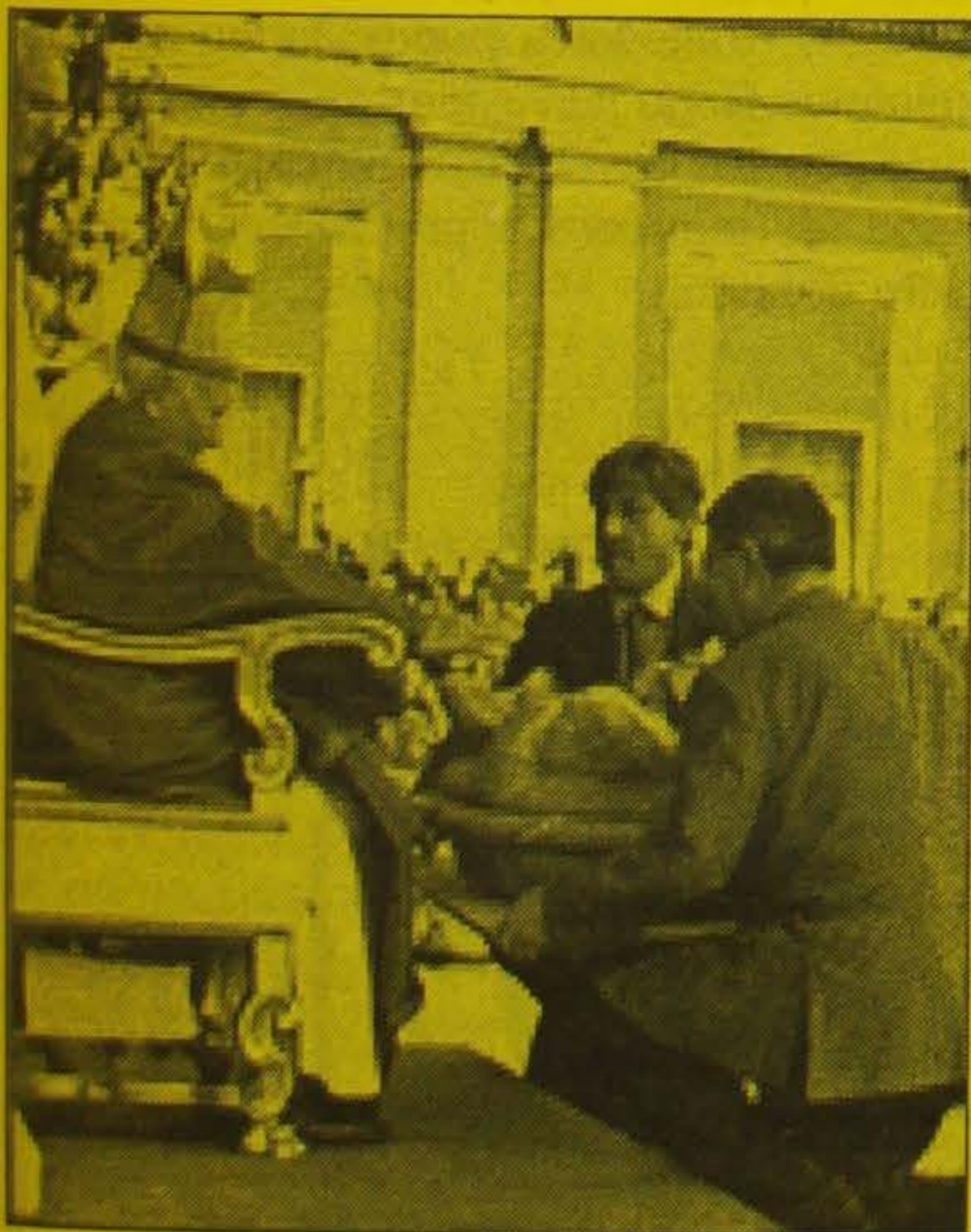
sudjelovao i generalni tajnik UN Kofi Annan.

U Papinoj je dvorani za audijencije prigodom ovog Jubileja tako zasjedao "svjetski parlament". Pripadnici desnice, umjerenog centra i čak ekstremne ljevice, katolici, ateisti, židovi, muslimani i oni koji su protiv Crkve pod zaštitom novog zaštitnika sv. Tome Mora željeli su se pridružiti proslavi i raspravama o stvaranju sretnije budućnosti čovječanstva. Bilo je riječi o konkretnim pothvatima za otpuštanje vanjskog duga siromašnim zemljama, vjerskoj slobodi, dostojanstvu ljudske osobe, etici i globalizaciji. Tri rezolucije kao rezultat susreta zasigurno će imati ulogu na budućim međunarodnim konferencijama. Promatrači također ističu kako je ovim skupom Sveta Stolica ponovno istaknula da ne "preferira atlantske opcije" već načelo pravde u cijelome svijetu.

Među 3000 sudionika bilo je i 12 šefova država. Hrvatsku delegaciju predvodili su predsjednik **Stjepan Mesić** te ministar vanjskih poslova **Tonino Picula**.

UNIŠTAVANJE OKOLIŠA JE PROTIV BOŽJEG PLANA

Papa Ivan Pavao II. u svojoj propovijedi na proslavi Jubileja poljodjelaca, koji se slavio u nedjelju 12. studenoga, oštro je osudio uništavanje okoliša i rasipanje sirovina. Na Trgu Sv. Petra u Rimu, na kojem se okupilo više od sto tisuća seljaka i njihovih obitelji, Papa je rekao kako su kršćani obvezni skrbiti za respekt prema zemlji te upozorio na rastuće onečišćenje okoliša. Ako tehnika ne bude usklađena s prirodom u zdravoj ravnoteži, rizici za ljudski život sve će se više pooštrevati, upozorio je Papa.

Plodovi zemlje i rada ruku čovječjih za Papu

Misa koju je predvodio Sveti Otac bila je vrhunac Jubileja poljodjelaca na kojoj su sudjelovali kako seljaci tako i djelatnici UN-ove organizacije za agrar FAO, PAM i IFAD. Na kraju slavlja generalni tajnik FAO-a **Jacques Diouf** zahvalio je Papi što se diljem svijeta zauzima protiv siromaštva i gladi.

Jubilej je počeo u subotu 11. studenoga, kada su se u Dvorani Pavla VI. okupili predstavnici ratarskoga svijeta s **Ivanom Pavlom II.** i kada je on posebno oštro govorio o ekološkoj krizi. Pošavši od vjerskog uvjerenja

kako zemlja pripada Bogu, Papa je kritizirao "neodgovornu kulturu ovladavanja prirodom s uništavajućim ekološkim posljedicama", što je "protiv Božjega plana". Bog je čovjeku povjerio zemlju da je upotrebljava a ne zloupotrebljava, rekao je Papa, pozvavši kršćane da se suprotstave konsumistički usmjerenom načinu života. U

svom govoru on je pozvao na "strogu znanstvenu i etičku kontrolu" uporabe genske tehnike u poljodjelstvu. Mora se izbjeći, rekao je Papa, da uporaba te tehnike bude štetna za ljudsko zdravlje i za zemlju te ne smije biti temeljena na čistom gospodarskom dobitku. On je najoštrije osudio i postojanje gladi na širokim svjetskim područjima što je "nepodnošljiv skandal" na pragu trećeg tisućljeća. "Moramo u svjetskim razmjerima učiniti zajedničke političke i gospodarske korake kako bismo čovječanstvo oslobodili od te sramote", rekao je Papa. Umjesto nejednake podjele životnih okolnosti mora nastupiti "globalizacija solidarnosti" jer svaki čovjek ima pravo na plodove zemlje.

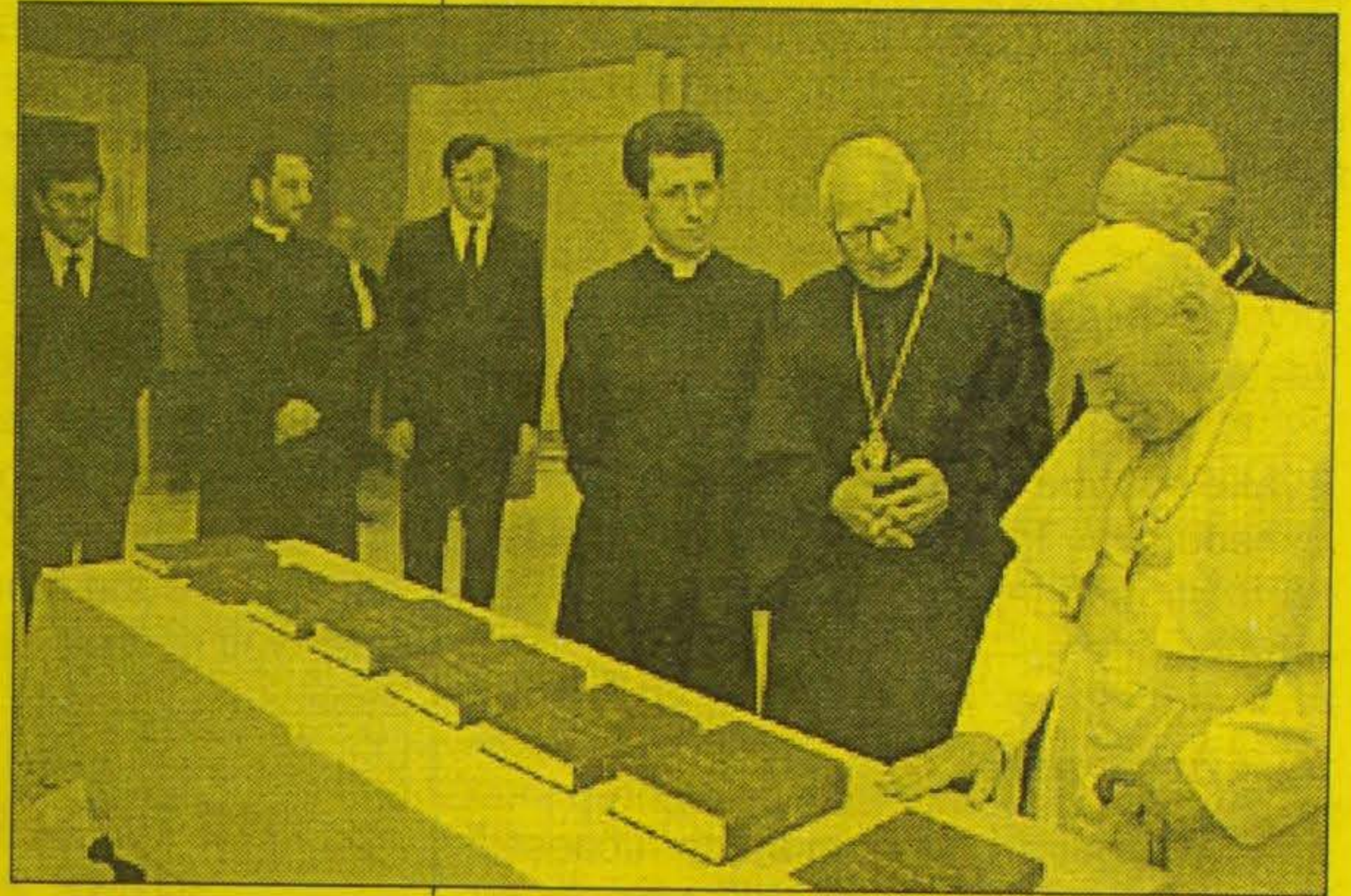
Zagreb

JUBILEJ ČLANOVA ŽUPNIH VIJEĆA

Jubilej članova Župnih pastoralnih vijeća i Župnih ekonomskih vijeća svečano je proslavljen u nedjelju 5. studenoga u Zagrebu. Program je započeo okruglim stolom koji je u Velikoj dvorani Nadbiskupskog dječjačkog sjemeništa predvodio i priredio zagrebački pomoćni biskup **Vlado Košić**. Na početku je okupljene članove ŽPV i ŽEV pozdravio zagrebački nadbiskup **Josip Bozanić**, istaknuvši kako se nalazimo u Svetoj godini koja daje priliku da se u Crkvi

održavaju razna okupljanja te je ustvrdio da je zadatak članova Crkve naviještanje evanđelja i novog ozračja unutar društva.

Biskup **Košić** podsjetio je kako su se u tijeku protekle i ove godine obnavljala i ustanovljavala ŽPV i ŽEV, a potom je održao predavanje "Gradimo naše Crkveno zajedništvo". Drugi vatikanski sabor je, prema njegovim riječima, donio

Popis mučenika 20. stoljeća

snažnu afirmaciju vjernika laika u Crkvi. Koncil u konstituciji *Lumen gentium* uči da je Crkva narod Božji. Tim naukom Crkva sebe prepoznaje kao jedinstveni narod Božji, koji čine jednako klerici i vjernici laici. "Sabor uči da Duh Sveti i danas vodi Crkvu i da ju izgrađuje ne samo po biskupima i svećenicima, nego i po karizmama koje dijeli svim slojevima kršćana", rekao je biskup dodajući kako se od svećenika traži da karizme vjernika laika s vjerom otkrivaju, s radošću priznaju i marljivo promiču. Govoreći o ciljevima sudjelovanja vjernika laika u životu Crkve predavač je ustvrdio da su svi pozvani koristeći se svojim darovima graditi Crkvu kao zajednicu. Da bi se zajedništvo intenzivno širilo i ostvarivalo, smatra biskup, potrebno je da se u njega uključe svi članovi župe. U tu svrhu Zakonik kanonskog prava propisuje da se imaju osnivati Župna ekonomska i Pastoralna vijeća.

Zagrebački pomoćni biskup **Josip Mrzljak** napomenuo je da su Hrvati dugo živjeli u sustavu koji laicima nije omogućavao veći angažman u Crkvi. Tako se stvorilo mišljenje da je Crkva samo kler, a takvo se poimanje treba ispraviti.

Nakon okruglog stola u zagrebačkoj je katedrali misno slavlje zajedno s pomoćnim biskupima Mrzljakom i Košićem te dvadesetak svećenika predvodio nadbiskup Bozanić. U propovijedi je podsjetio kako je Sveti Otac proglašavajući Svetu godinu želio da u njoj svi vjernici učvrste svoju vjeru, zajedništvo s Bogom i pripadnost Crkvi. /Priredeno prema IKI/

DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI

"NE POŽELI TUĐEG ŽENIDBENOG DRUGA!"

Sveti Ivan razlikuje tri vrste požude: požudu tijela, požudu očiju i oholost života. Prema predaji Crkve deseta zapovijed zabranjuje požudu tijela. Požuda je žestoki oblik čovjekove želje, a prvenstveno se odnosi na područje ljudskih tjelesnih osjećaja. Požuda sama u sebi nije grijeh, ali ona čovjeka čini sklonim grijehu. Požuda je posljedica neposlušnosti prvoga grijaha. Ona unosi nered u moralne čovjekove sposobnosti.

Čovjek je cjelina duha i tijela i unutar svake osobe postoji trajna napetost između njih. Ta borba je baština grijaha, ali u isti mah je i potvrda i posljedica grijaha.

Čišćenje srca

"Srce je središte moralne ličnosti." Sam Isus potvrđuje da "Iz srca izvire opake namisli, ubojstva, preljubi, bludništva, krađe, lažna svjedočanstva, psovke" (Mt 15,19). Borba protiv tjelesne požude rađa umjerenost i čišćenjem srca. Isus nas uči da će oni koji su čista srca gledati Boga. Čistog srca su oni koji su um i volju uskladili sa zahtjevima svetosti. Čistoća srca se odnosi na tri područja: u ljubavi, čistoći ili spolnoj ispravnosti i u ljubavi prema istini i pravovjerju. Zato se kaže da postoji povezanost između čistoće srca, tijela i vjere. "Vjernici treba da se pokoravaju Bogu, da pokoravajući se žive dobro; da živeći dobro čiste svoje srce i da čisteći svoje srce razumiju ono što vjeruju." Čistoća srca preduvjet je gledanja Boga.

Borba za čistoću

Krštenjem se vjernik potpuno oslobađa od svih grijaha, ali on mora nastaviti borbu protiv požude tijela i neurednih pohota. Čistoću srca vjernik postiže darom čistoće, čistim nakanama, čistim pogledom i molitvom. Čistoća zahtijeva

stidljivost kojom se čuva intimnost osobe. Stidljivost ne dopušta otkrivanje onoga što treba ostati skriveno. Stidljivost je čednost i ona čuva tajnu osobnosti. Stidljivost nadahnjuje izbor odjeće. Nije svejedno kako se tko odijeva.

Kršćanska čistoća zahtijeva čišćenje društvene sredine. Zato se treba boriti protiv sredstava društvenog priopćavanja koja zloupotrebljavaju čovjekovu intimnost. U novije vrijeme svjedoci smo raširenog erotizma i predstava i novina koje "u ljudima potiču bolećivu znatiželju i opsjenu".

Čovjek treba biti odgojen u duhu moralnih zakona jer će ga popustljivost na nekim područjima ponašanja dovesti do krivih stavova. Zato je potrebno mlade odgajati u duhu moralnog zakona kako bi poštovali istinu, vrline srca i duhovno dostojanstvo.

"NE POŽELI NIKAKVE TUĐE STVARI!"

Deseta zapovijed nadopunjava devetu koja govori o požudi tijela. Ova zapovijed zabranjuje pohlepu za tuđim dobrom. Pohlepa za tuđim dobrom je korijen krađe, grabeži i prijevare. O tim zlima je bilo više riječi u sedmoj zapovijedi. Kod desete zapovijedi uviđamo da se ona odnosi, kao i deveta, na nakanu srca, te tako te zapovijedi sažimlju u sebi sve zapovijedi.

Nered požuda

"Sjetilnost nas navodi da želimo ugodne stvari kojih nemamo. Tako željeti jesti kad smo gladni, ili ugrijati se kad nam je hladno. Te su želje same u sebi dobre, ali često ne ostaju u granicama razuma; gone nas da nepravedno žudimo za onim što nam ne pripada, nego pripada ili se duguje drugomu."

Deseta zapovijed zabranjuje pretjeranu pohlepu za zemaljskim dobrima. Tu se prvenstveno misli na gramzljivost koja se očituje u neumjerenoj želji za bogatstvom i njegovom moći. Ova zapovijed

**KATEKIZAM
KATOLIČKE
CRKVE**

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

zabranjuje da se bilo kome poćini nepravda glede njegovih zemaljskih dobara. Stvari drugoga se mogu nabaviti, ali uz pravednu i poštenu nadoknadu.

Zavist je korijen grijaha protiv desete zapovijedi. Ona spada i među glavne grijeha. "Ona oznaćuje tugu koju netko osjeća pred dobrom drugoga i neumjerenu želju da to dobro prisvoji, makar i nepravedno. Kad želi teško zlo blišnjemu, zavist je smrtni grijeh." Zavist često dolazi od oholosti i zato se kršćanin treba držati stava poniznosti. Bog je već na početku čovjeka upozorio da se čuva onoga što je za oko zamamljivo i dobro za jelo. Oni koji su Kristovi njih vodi u njihovim željama i djelovanju zakon Duha, a ne požuda tijela.

Siromaštvo srca

Isus govori da samo onaj može biti njegov ućenik tko je spreman svega se odreći što posjeduje. Samo onaj tko nije navezan na bogatstvo i materijalna dobra spreman je ući u Kraljevstvo nebesko. Svi Kristovi vjernici su pozvani da se ravnaju po Kristovu zakonu kako ih ne bi zarobila dobra svijeta i tako upropastila njihov život. Siromašni duhom već sada uživaju plodove Kraljevstva pripravljenog za one koji ljube Boga.

Želja za pravom srećom čovjeka oslobađa od neumjerene privrženosti zemaljskim dobrima.

Prema Katekizmu Katolićke crkve
(br. 2514-2557)

priredio Franjo Ivanković

HORVÁT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

U spomen
sestri Vijaneji

SELK

d.d.

K U T I N A
Kolodvorska 27

Tel.: 044/ 682-432, fax: 044/ 682-438

Uređuju: Ivan Milodanović
i Vladimir Sedlak

Novi nuncij u sjemeništu

Novi apostolski nuncij dr. Eugenio Sbarbaro povodom završetka franjevačkih dana u Subotici posjetio je naš grad, slavljениke franjevce ali je tom prigodom kratko posjetio i sjemenište "Paulinum". Mi smo se, Paulinci i poglavari, okupili u sjemenišnoj kapelici i dočekali novog nuncija. Gospodin nuncij nas je pozdravio i uputio nam nekoliko riječi. U svom kratkom govoru istaknuo je da je sjemenište najvažnija ustanova biskupije, a zatim da će naša generacija imati najvažniju ulogu za mjesnu crkvu na prijelazu iz starog u novi milenij.

Sport

Tokom mjeseca studenog u sjemeništu je održan tradicionalni turnir u stolnom tenisu. Po pravilima koja su određena za taj turnir svi sjemeništarci su dužni u njemu aktivno sudjelovati i pokazati svoju spretnost u ovoj igri. Turnir je ujedno prilika i da

Na blagdan sv. Cecilije, 22. studenog, zaštitnice crkvene glazbe, i sjemeništarci su na zajedničkoj misi u katedrali bazilici, s pjevačima-hodočasnicima zajedničkim slavljem obilježili jubilarni dan crkvenih glazbenika.

Stari je subotički običaj da se održavaju devetnice u katedrali i u franjevačkoj crkvi u čast Blaženoj Djevici Mariji. Ta tradicija je nastavljena i ove godine i zato smo svake večeri išli na te pobožnosti i u katedralu i u franjevačku crkvu. Aktivno smo sudjelovali našim ministriranjem i čitanjem, a u franjevačkoj crkvi, čak smo ove godine preuzeli vođenje pjevanja i sviranja.

Caritas

Tokom prošlog mjeseca primili smo, makar u maloj količini, humanitarnu pomoć od biskupijskog Caritasa. Pomoć se sastojala od odjeće za sjemeništarce, a zatim smo dobili pomoć i u hrani. Na ovoj pomoći zahvaljujemo direktoru biskupijskog Caritasa i njegovim suradnicima.

Svim čitateljima naše stranice
od sreća želimo sretno Božić
i blagoslovljenu
Rovu 2001. godinu!

naša institucija je dobila ulje za grijanje. Na toj pomoći najiskrenije zahvaljujemo.

Molimo za našeg Lacija!

Sjemenišna zajednica je jedna živa zajednica koja je sastavljena kao i druge takve ustanove, od mladih sa svim njihovim mladenačkim problemima. Tako se događa i kod nas da se netko i razboli ili da ima neke druge probleme. Sredinom mjeseca studenog naglo se i teško razbolio naš trećoškolac László Mago koji se sada još nalazi na reanimaciji u subotičkoj bolnici. Našeg bolesnog sjemeništarca preporučujemo u vaše molitve.

Adventske večeri

U došašću se odavno u sjemeništu priređuju adventske večeri. Kao i u mnogim našim crkvama, tako i kod nas u sjemeništu držimo mise zornice. Osim na zornicama i na adventskim večerima se također pripremamo za proslavu Božića. Subotama navečer, uz Službu riječi koju predvodi uvijek drugi svećenik i ujedno tumači adventska čitanja i evanđelje, upali se po jedna nova svijeća na adventskom vijencu u sredini sjemenišne kapelice. Adventske večeri u ovom došašću su nam predvodili duhovnik mons. Marko Forgić, zatim katedralni kapelan Ervin Kovač i Szungyi Károly. Zadnju adventsku večer održao nam je naš ordinarij i veliki kancelar naše škole dr. Ivan Péntzes, i ujedno nam čestitao božićne blagdane.

se tokom hladnih zimskih mjeseci malo rekreiramo, jer je tada nemoguće baviti se sportovima koji zahtijevaju vanjski teren. Glavna i završna utakmica turnira se uvijek igra dan prije proslave Nikolinja i tada se određuje pobjednik i prvak sjemeništa, koji će prilikom Nikolinja primiti nagradu od samog sv. Nikole. Ovogodišnji prvak nam je bio Željko Korolj iz drugog razreda.

Iz sjemenišnog života

U predvečerje sv. Nikole održali smo u sjemeništu tradicionalnu nikolinjsku večer. Naš program se sastojao od jedne pjesme u čast sv. Nikoli, slijedio je uvodni govor rektora mons. Josipa Mioča, zatim recitacije, a onda nikolinjski program prema razredima. Običaj je da svaki razred slobodno i neovisno od drugih sastavlja neku šalu, koju pjesmu, recitaciju ili kratki prikaz iz sjemenišnog života. Na koncu programa dolazi nam sv. Nikola u osobi najstarijeg sjemeništarca, koji nam održi kratki govor i podijeli darove.

Druga pomoć se odnosi na sada aktualnu problematiku - na energetiku i na grijanje. Zahvaljujući samoupravnoj zajednici koja razdjeljuje humanitarnu pomoć, da naše ustanove ne bi ostale bez topline, i

Javlaju se naši bivši sjemeništarci

Hvaljen Isus i Marija!

Ovim pozdravom želio bih sve vas srdačno pozdraviti! Možda će netko pitati, tko je ovaj što se javlja? Ja sam Kolë Gjergji, student teologije, a studiram na Teološkom fakultetu u Grazu (Austrija) i pohađam 5. godinu. Pripadam Prizrenskoj biskupiji. Inače sam bio sjemeništarac u subotičkom sjemeništu "PAULINUM" (1993-1996), gdje sam maturirao 1996.

Rado se javljam glavnom uredniku "Zvonika" koji je moj nikad zaboravljeni prijatelj! Koliko smo igrali nogomet u Dudovoj šumi i sa don Matom!

Don Adrija, ja Vam želim sve najbolje i puno uspjeha u Vašem svećeničkom ži-

votu! U Beču je i naša "Albanska katolička misija" koju vodi don Izak Dodes. Misija izdaje novine "LAJMETARI" ("GLASNIK"). Don Izak i ja uređujemo novine i izdajemo ih svaki drugi mjesec! On je odgovoran a ja urednik!

Srdačno pozdravljam moju nikad zaboravljenu Suboticu. Ovaj grad mi leži u mom srcu, jer tamo provedoh jedan dio mog života!

Ovim osjećajnim riječima pozdravljam vč. Andriju Anišića, g. J. Miocsa, don Slavka... nastavnički zbor sub. sjemeništa. Posebno pozdravljam "TETU VITU", njoj želim Božji blagoslov i zdravlje.

Sjemeništarcima želim puno uspjeha!

Pozdravlja Vas Kolë Gjergji

Dragi jubilejski Zvončići!

Godina Velikog jubileja 2000. približava se kraju. Zato će ovaj broj biti pravo malo slavlje: ukrasit ćemo ga vašim crtežima, pjesmom i vijestima iz vaših župnih zajednica. Sve to pokazuje da ste baš pravo "kršćansko proljeće" što i želi naš sveti otac Ivan Pavao II.

Od srca vam želim puno blagoslova za Božić i u 2001. godini, i u kršćanskom trećem mileniju.

Zvončica

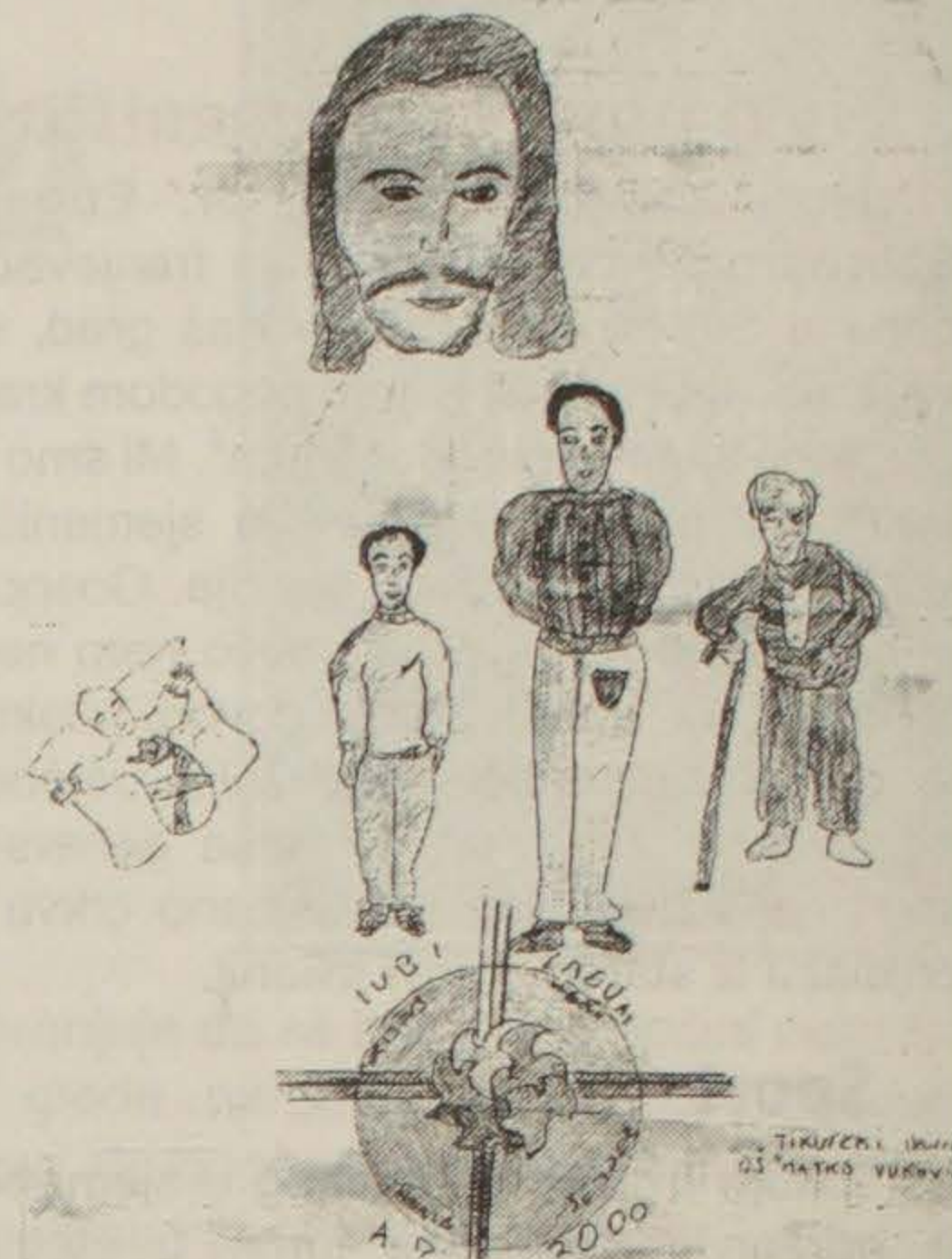
BOŽIĆ

Božić je dan da se slavi
u srcu i glavi.
Bog je meni dao dar,
moram i ja njemu neku stvar.
Molitva moja i vjera moja
bit će njemu najljepši dar!

Isus je meni mio i drag,
čuva mene i moj kućni prag.
Slavim ovaj sveti dan,
Božić je Isusov rođendan.

Marijo Majko, sveta i mila,
i tebi veliko hvala
što si nam davno
Isusa Krista rodila!

*Marko Pinter
Sv. Rok - Subotica*

Daniel Tikvicki, župa "Isusovo Uskrsnuće"

Josipa Klecin, I. razred

Sanja Šokac, Sombor

"NOVINARI U AKCIJI"

Na poziv Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" da se uključe u tečaj "Novinari u akciji" na prvi susret u subotu 9. prosinca odazvalo se 27 djece (od 10 do 15 godina) iz Subotice, Male Bosne, Đurđina, Palića i Tavankuta.

S obzirom na veliki broj prijavljenih učenika koji žele i sami naučiti "tajne novinarstva", tečaj će se odvijati u dvije grupe svake subote (od 10-11 sati i od 11-12 sati). Polaznici tečaja će imati i "praksu", odlazit će s novinarima na koncerte, izložbe, književne večeri, a pokušat će i sami pisati za novine. Tečaj će voditi novinari: Dijana Kopunović, Tomislav Žigmanov, Zlatko Romić, Katarina Čeliković i Zvonimir Sudarević.

Tečaj traje 3 mjeseca a možete se još uključiti.

Katarina Č.

POČETAK ADVENTA U BAJMOKU

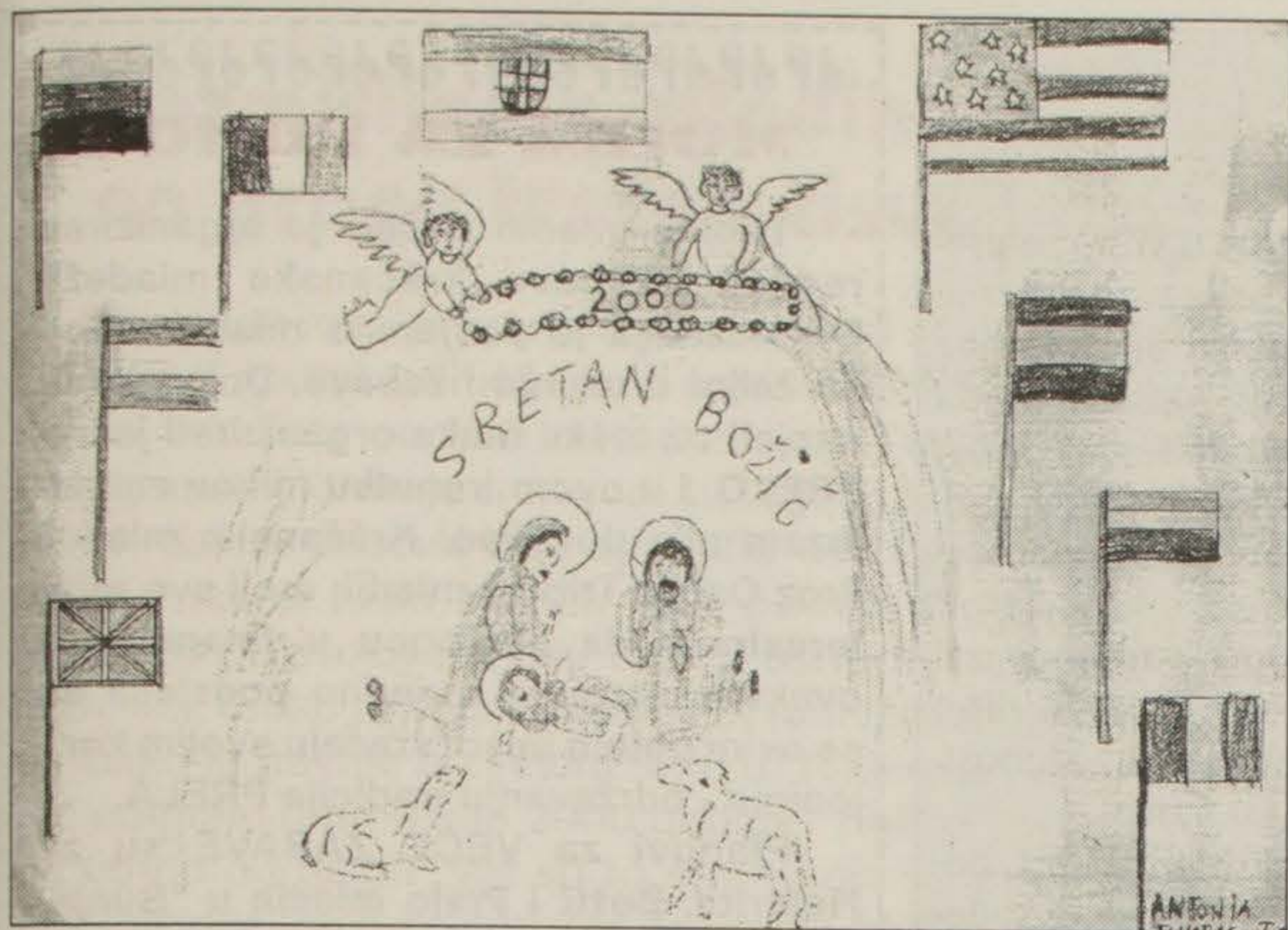
Kako jubileji brzo prolaze! Evo već smo u posljednjem dijelu ove Jubilarne 2000. godine. Advent - došašće je vrijeme naše pripreve za proslavu rođenja našeg Spasitelja Isusa Krista.

Prve nedjelje adventa, na sv. misi koju je predvodio naš župnik Slavko, upriličili smo svečanu ulaznu procesiju i unijeli u našu crkvu adventski vijenac. Vijenac su unosili bandaš **Marko Stipić** i bandašica **Mirela Sakač**, obučeni u narodne nošnje. Za ovu jubilarnu godinu adventski vijenac izradio je **Ivan Stipić** sa svojim suradnicima. I ovom prigodom, župni zbor mladih izveo je psalam "O ljubavi tvojoj Gospodine..." Crkva je bila svečano ukrašena prelijepim adventskim dekoracijama, za koje imamo zahvaliti našim stalnim suradnicima **Ivanu Stipiću** i **teta Zinki**.

Nakon unošenja vijenca, upalili smo i prvu adventsku svijeću i izmolili molitvu za procvat vjere u našim bajmočkim obiteljima. Inače, cijelo vrijeme adventa odvija se pod geslom "Djeca su proljeće obitelji i društva". Tako svake nedjelje u adventu molimo posebno i za određene nakane, a prigodne molitve sastavljaju mladi iz naše vjeronaučne skupine.

Kao posebni kuriozitet, napominjemo da smo ove godine poslije dugog niza godina pokrenuli sv. mise zornice u našoj župi, koje za sada slavimo srijedom i petkom, a koje predvodi naš župni vikar **Attila**. U adventu je naš župnik inicirao i svojevrsno natjecanje - i mi mladi i djeca, s jedne strane, i odrasli s druge, natječemo se u revnom pohađanju zornica, a te će nam mise biti najbolja priprava za Božić.

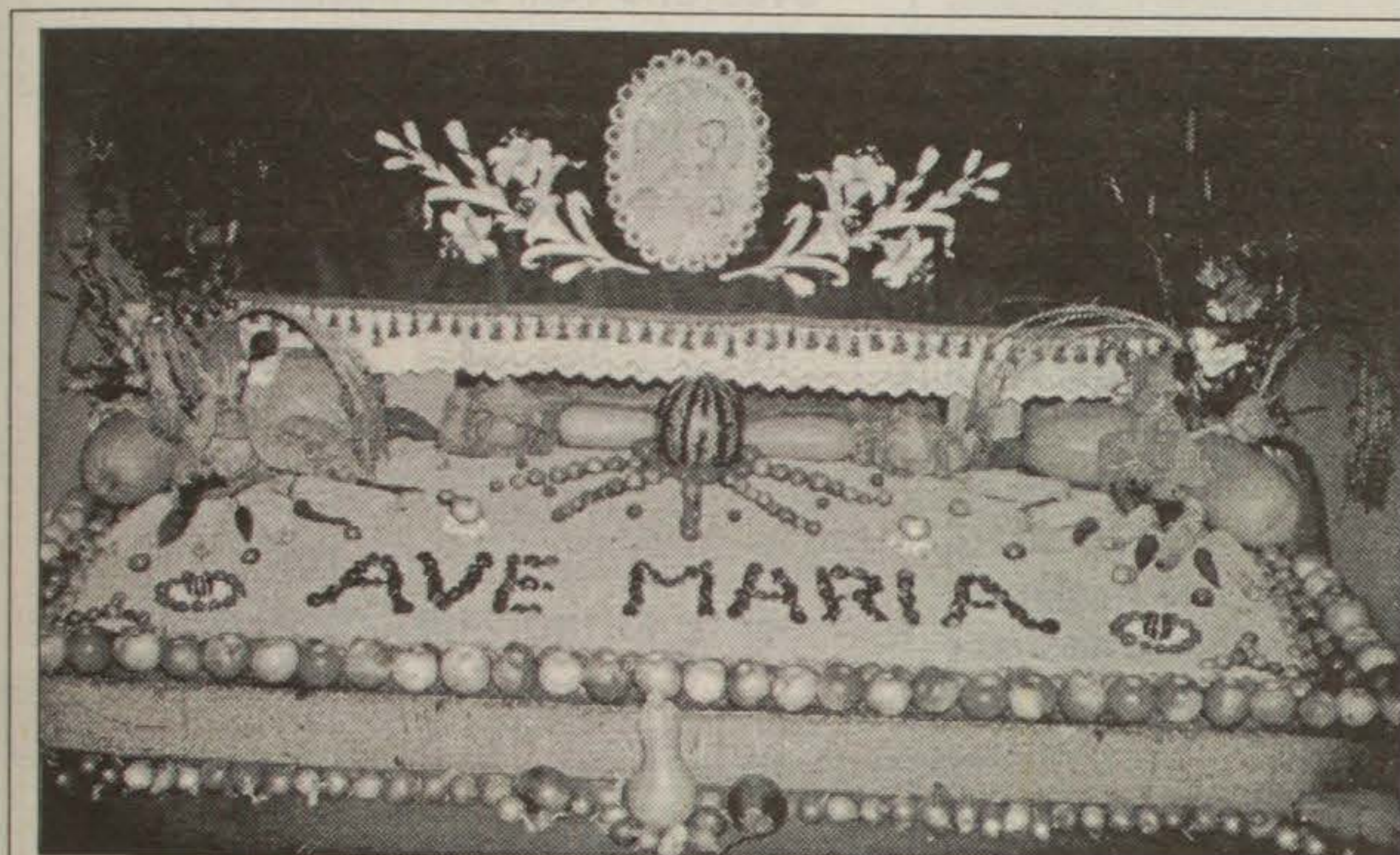
Mirela Sakač

Antonia Tumbas, I. razred - "Isusovo Uskrsnuće"

Ivona Šokac, II. razred

DAN ZAHVALNOSTI U SELENČI

Vjernici župe Presvetog Trojstva u Selenči 30. listopada na nedjeljnoj sv. misi proslavili su NEDJELJU ZAHVALNOSTI.

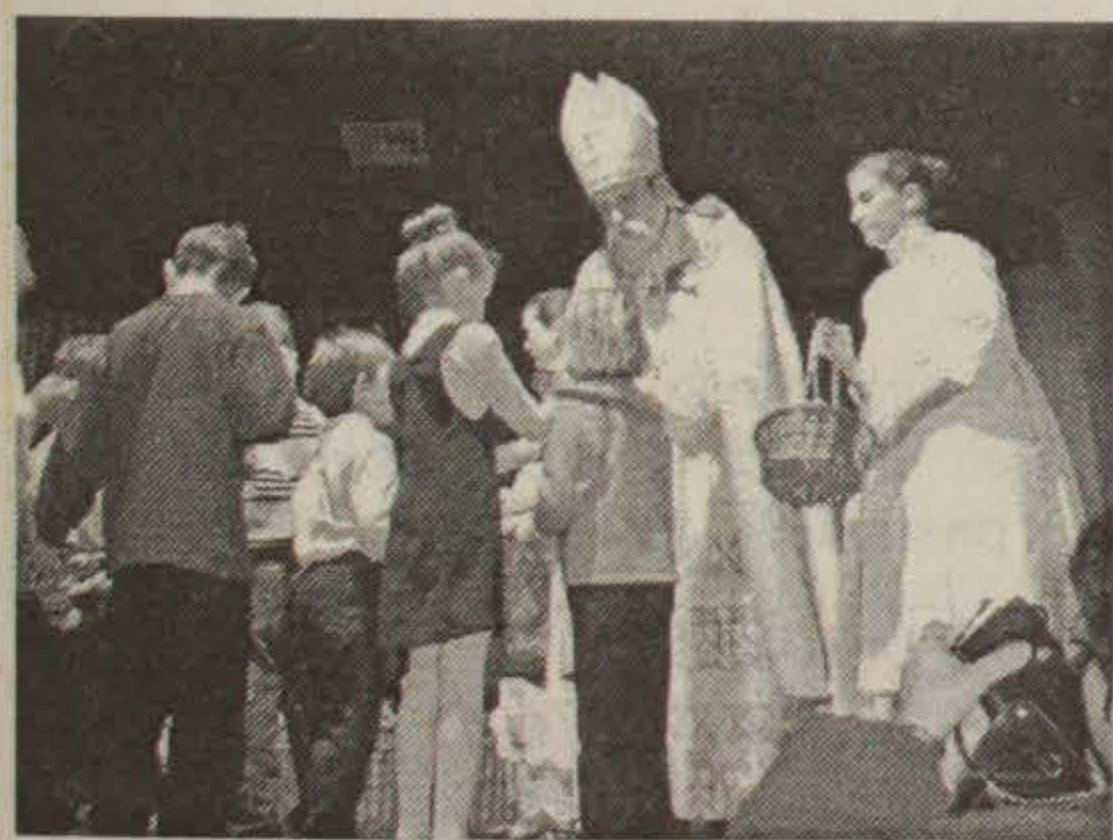
U ovoj jubilarnoj godini htjeli smo na osobit način obilježiti ovu zahvalu, što nam je i uspjelo. Djeca su (poučena na vjeronauku što znači ta zahvala) cijeli tjedan donosila razne plodove kojima smo svečano okitili crkvu. U ukrašavanju crkve katehistici su pomagale i animatorice.

Zajednički rad je urodio plodom. Vjernici su u nedjelju sa zanimanjem pratili djecu u narodnoj nošnji dok su prinoseći darove na oltar, a nakon sv. mise su s oduševljenjem razgledali ukrašenu crkvu i oltare.

Kristina Ralbovska, katehistica

PROSLAVA SV. NIKOLE

U mnogim se župama radosno dočekivao omiljeni dječji svetac - sv. Nikola. Izdvajamo dva dočeka koja su okupila puno djece.

U HKC "Bunjevačko kolo"

Već tradicionalno dočekan je sv. Nikola u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" gdje se okupilo preko 300 djece. U kraćem igrokazu "dida i majka su ispričevali kako su kadgod dica dočekivala

sv. Nikolu", tako nam pričaju mališani, kad eto i njega - stigao je raspoložen, a pokloni iz njegove u dječje ruke. Na susret s njim pristup je bio slobodan, a pokrovitelj ove lijepe priredbe bio je ZZ "SALAŠ". Preostalih stotinjak paketića Hrvatski kulturni centar je odnio u "Kolevku" i tamo obradovao stanovnike ove ustanove. /K. Č./

Stigao i u Tavankut

U organizaciji HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta za najmlađe članove Društva na spomendan sv. Nikole biskupa upriličen je prigodan program koji su izvela sama djeca. Ova mala predstava i dodjela paketića bila je u prostorijama kluba Društva. Program je s djecom uvježbala Marija Matković, koreograf najmlađe skupine folklorne sekcije Društva. Na koncu programa vrhunac je bio dolazak sv. Nikole koji je svoj okupljenoj djeci podijelio prigodne paketiće.

Župnik

Marija Vizin
II. razred
"Isusovo
Uskrsnuće"

BOŽIĆNA NAGRADNA IGRA

Za djecu najdraži blagdan, za koji je povezano darivanje i velikih i malih, i Uredništvo našeg lista se potrudilo da nagradi one koji su točno odgovorili na pitanja. Točni odgovori su bili:

1. MATERICE; 2. OCI.

Evo nagrađenih Zvončića:

1. Boris Fačol, Vinogradarska 23, Subotica - Betlehem
2. Martina Dulić, Salaš 315, Đurđin - Subotička Danica
3. Elizabeta Nađ Kanás, Cankareva 9, Subotica - Anđeo
4. Natalija Marijanušić, G. Tavankut 1076/a - Kaseta "Božić u Bačkoj"
5. Marija Vuković, Subotička 3E, Mala Bosna - Privjesak
6. Antonija Tumbas, Golubova 29, Subotica - Subotička Danica
7. Iva Vidaković, Palić - Božićne naljepnice
8. Arpar Kiralj, XII. VUB, Sombor - Molitvenik "Slava Božja"
9. Katarina Evetović, Jerneja Kopitara 13, Subotica - Slikovnica
10. Jasmina Milanković, Verušić 93, Subotica - Božićne naljepnice

Razmišljanje mladih na pragu trećeg tisućljeća

Potaknuta mnogim događajima koji su se dogodili u ovoj Jubilarnoj godini, odlučila sam napisati nešto što će možda nekim mladima pomoći da neke svoje "uspavane" želje i mogućnosti aktiviraju u novom tisućljeću koje nam se bliži.

Svi dakle, počevši od najmlađih do najstarijih, pa i mi mladi, imamo neku zadaću koju bismo, ako ni po čemu, onda bar po svojoj savjesti trebali ostvariti u novom tisućljeću. Jer, toliko je događaja koje bi rado željeli svi zaboraviti. Toliko je mržnje u cijelom svijetu. Koliko se samo ratova već odigralo u proteklih 2000 godina? Koliko je djece i starih umrlo od gladi? Sve su to stvari koje su ovaj naš tužni svijet učinile još tužnijim. Zar se moglo zbiti u isto vrijeme i toliko lijepih, ali i loših događaja? Zar 2000 godina nije bilo dovoljno da ljubav nadvlada zlo? Zar se ove sante leda, koje danas dijele narode i čitavi svijet, nikada neće otopiti?

Ne! To se ne smije dogoditi. Jer, mi kršćani ne smijemo gledati tako. Naš pogled mora biti uprt malo dalje! U život, život poslije smrti! Taj nam je život Krist svojom smrću zagarantirao. Ali mi smo ti koji tu moramo dati sve od sebe da nam ta misao bude stalno u mislima, i da se za to na ovom svijetu neprestano borimo. Naše molitve u novom tisućljeću, i neprestana zauzetost za rast duhovnog života,

učinit će da cvijeće procvate na svakom koraku, i da se u svakom srcu rodi ljubav. Krist nam je toliko toga obećao! I to je ono što svagdanje oluje ne smiju odnijeti s vjetrom. Jer znamo da nas Krist ljubi, da nas nikada neće ostaviti. I da će biti s nama i kad oluje navale.

I premda tako živjeti nije lako, to bi trebala biti zadaća i nas mladih. A to se može učiniti na razne načine. Pomagati starima i bolesnima, onima koji su u potrebi, uključiti se u svoju župnu zajednicu, pomagati gdje je god potrebno i, ono što je jako važno, nikako ne zakopavati svoje talente. Baš naprotiv, razvijati ih na korist svijetu. I naravno, ljubav bez koje se ne može živjeti, ni u ovom, a kamoli u novom tisućljeću.

I ako svatko od nas bude preuzeo dio tereta i u novom tisućljeću, možemo biti sigurni da će se Krist s nama radovati, i neće dati da ni jedno naše dobro djelo i želja da nam svima bude bolje, propadnu.

ZATO S OSMIJEHOM NA LICU, I S KRISTOM U SRCU, KRENI I TI U NOVO TISUĆLJEĆE!!! Na tom ti putu želim i ja obilje Božjeg blagoslova...

**"Gdje može procvasti i jedan cvijet,
tu će jednoga dana biti tisuću cvjetova."**

(Phil Bosmans)

Željka Zelić

Zanimljivost

VELIKI JUBILEJ 2000., 2001. ILI 1994?

Jeste li se zapitali otkud računanje godina nove ere, kada se zapravo Isus rodio, kada počinje treći milenij? Jubilejska slavlja započela su svečanim obredom otvaranja Svetih vrata na bazilici Sv. Petra u Vatikanu u božićnoj noći prošle godine, a završit će na svetkovinu Bogojavljenja 6. siječnja iduće godine, međutim nije posve jasno kada je stvarna dvijetisućita obljetnica Kristova rođenja.

Kada je Dionizije Mali, redovnik iz V. stoljeća, izračunavao godinu Kristova rođenja pogrešno ju je stavio u 754. od sagrađenja Rima, dok se danas taj događaj datira u godinu 749. Riječ je, dakle, o pogrešci od 5 do 6 godina koju, međutim, nitko ne ispravlja. Da bi sve bilo još zamršenije, čini se da je Dionizije načinio još jednu pogrešku u svom računanju. Herod Veliki, za kojeg Biblija kaže da je živio u vrijeme Isusova rođenja, umro je 4. godine prije nove ere. Prema Matejevu evanđelju kada Herod nije uspio prevariti mudrace da ga odvedu Isusu, naredio je da se poubijaju svi dječaci u Betlehemu i okolici. Budući da se Herodova naredba (koja nije zabilježena nigdje osim u Evanđelju, no ipak je vjerodostojna povijesna činjenica) odnosila na sve dječake od dvije godine naniže, može se zaključiti da se pokolj dogodio u prve dvije godine Kristova života. Ako pretpostavimo da se taj događaj zbio potkraj Herodova života (što je vrlo vjerojatno) tada možemo zaključiti da se Isus rodio 5. ili 6. godine prije nove ere. U tom slučaju dvijetisućita obljetnica Kristova rođenja trebala se slaviti već 1993. ili 1994. Dionizije je godinu u kojoj je Krist rođen dakle računao kao prvu godinu nove ere. No, prema njegovu brojenju, godina koja joj je neposredno prethodila

bila je 1. godina prije nove ere. Zbog pogreške u računanju ili namjerno, on jednostavno u brojenje nije uvrstio nultu godinu. Tako je prema Dionizijevu računanju Božić 2. godine nove ere bila prva, a Božić 3. godine druga obljetnica Isusova rođenja. Tim slijedom 2000. obljetnica Kristova rođenja pada na 25. prosinca 2001! Zbog vremenske razlike praktički je nemoguće ustanoviti stvarnu godinu Kristova rođenja, no posve je vjerojatno da se ono može smjestiti negdje između 7. godine prije nove ere i 1. godine nove ere.

Postavlja se, međutim, pitanje zašto onda Crkva tako svečano proslavlja 2000. godinu? Odgovor je jednostavan: zato što i svijet toga datuma slavi početak novog tisućljeća. Ivan Pavao II. u svome apostolskom pismu "Nadolaskom trećeg tisućljeća" piše: "U sklopu toga, dvije tisuće godina od rođenja Kristova (ne obazirući se

na kronološku točnost brojenja) predstavlja izvanredno velik jubilej, ne samo za kršćane, nego neposredno za čitavo čovječanstvo, zbog istaknute uloge koju je kršćanstvo imalo u ova dva tisućljeća. Znakovito brojenje prolaska godina gotovo posvuda se vrši polazeći od dolaska Krista u svijet, koji tako postaje centar i kalendar danas najviše upotrebljavan. Nije li možda i ovo jedan znak jedinstvenog prinosa što ga je općoj povijesti donijelo

rođenje Isusa iz Nazareta?" Za Papu je, dakle, proslava dvijetisućite godine znak središnjeg mjesta koje kršćanstvo zauzima u našem društvu i to je za Crkvu temeljni razlog slavljenja Velikog jubileja 2000. godine. (sa)

Prema IKI priredio: Igor

POSVETA SRCU ISUSOVU

Povijesni prikaz posvete hrvatske mladeži Srcu Isusovu 1900. godine

Uoči svete Jubilarne godine, 1899. papa Leon XIII. posvetio je cijeli svijet Srcu Isusovu. Za tu prigodu objavio je encikliku *Annum Sacrum* koja je pripremila tu posvetu koju je sam Papa smatrao najvećim činom svoga pontifikata.

Godinu dana poslije, početkom 1900. g. bila je u Hrvatskoj pokrenuta inicijativa da se hrvatska mladež još posebno posveti Srcu Isusovu u osvit novog stoljeća. Zagrebački nadbiskup J. Posilović u tu je svrhu ustanovio poseban pripremni odbor koji je organizirao posvetu. Posveta je obavljena na blagdan Srca Isusova 22. lipnja, a priključilo se ovoj inicijativi preko 160.000 mladih iz cijele Hrvatske. Za tu je prigodu travnički devetnaestogodišnji gimnazijalac **Petar Perica** spjevao pjesmu "Do nebesa nek se ori" koja je kroz cijelo XX. stoljeće podsjećala na posvetu i ostala jedna od najpopularnijih hrvatskih vjerskih pjesama. Posvete hrvatske mladeži dana je i vidljiva dimenzija. Svi mladi koji su obavili posvetu stavili su svoj potpis u posebno ukrašenu knjigu-album koja je zajedno sa zlatnim srcem bila predana papi Leonu XIII. prigodom rimskog hodočašća 3. srpnja 1900. g. U zlatnom srcu mladi su pohranili popis svojih molitava, žrtava i brojnih drugih pobožnih djela, ukupno 1,189.500 što su ih prikazali Bogu za Svetoga Oca. Ovaj je dar Papi bio posebno drag što je pismeno potvrdio u svome zahvalnom pismu zagrebačkom nadbiskupu. O cijeloj ovoj hvalevrijednoj akciji objavljena je 1901. spomen-knjiga od 250 str. u kojoj je detaljno opisan cijeli ovaj pothvat. Posveta je bila divna ispovijest vjere hrvatske mladeži u Isusa Krista što ju je ona posvjedočila na početku ovoga stoljeća i koju su ostavili nama svojim potomcima kao ohrabrujući uzor i poticaj.

Zašto se posvetiti Srcu Isusovu?

Govoreći o posveti Srcu Isusovu polazimo od ove činjenice: svi smo putnici na ovoj zemlji. Stvoreni smo ne za ovaj zemaljski život nego za drugi svijet, za vječni život u nebeskom Božjem Kraljevstvu koje nam Krist obećaje ako budemo živjeli po evanđeoskom nauku.

A što će nas usrećivati u nebu? Bit će to Božanska Ljubav, tj. sjedinjenje naše duše u ljubavi s trojstvenim Bogom, s Ocem, Sinom i Duhom Svetim. Otkrit će nam se konačno ona stvarnost koju sada u vjeri prihvaćamo i

priznajemo: Bog je ljubav i svojom ljubavlju želi nas usrećivati za cijelu vječnost zajedno sa svima onima koji se nađu dostojnima njegove ljubavi.

Ako je to stvarnost koja nas očekuje i kojoj idemo u susret, zašto onda ne početi već sada ovdje na zemlji živjeti to stanje jedinstva s Bogom u ljubavi po Kristu, koji nam je tu Božansku Ljubav objavio i donio i svakodnevno dariva u sv. Euharistiji, sakramentu svoje ljubavi?! I upravo to je ono što predlaže i nudi posveta Srcu Isusovu. Na taj način učinit ćemo si svoj život daleko ljepšim i smislenijim. Predusrest ćemo i spriječiti mnoge slabosti i padove, nepotrebna lutanja i razočaranja što nam grijeh donosi, jer grijeh čini se kao da obećaje puno, a u stvari daje malo i oduzima sve.

Posveta Srcu Isusovu nadalje priprema vjernika kršćanina za onaj konačni susret s Kristom, našim sucem na koncu našega života. Kroz intenzivniji duhovni život što posveta predlaže, tj. kroz molitveni i sakramentalni život, onaj koji se posvetio Srcu Isusovu u svojoj duši neprestano podržava i razvija život Milosti; tako čini svoju dušu spremnom za onaj konačni susret s Kristom pogotovo ako bi taj susret došao neočekivano.

Elementi posvete Srcu Isusovu

Posveta Srcu Isusovu nije jedan zavjet, niti preuzimanje nekih posebnih vjerskih obaveza koje bi od čovjeka tražile neke veće žrtve ili odricanja. Ona sadržava nekoliko elemenata koje ovdje navodimo.

Posveta Srcu Isusovu nije jedan zavjet, niti preuzimanje velikih vjerskih obaveza. Ali isto tako se ne sastoji samo u tome da se izmoli posvetna molitva na blagdan Srca Isusova i tim svečanim činom zasvjedoči svoja vjera u Isusa Krista. Ona pretpostavlja da će život onoga koji se posvetio biti više ispunjen ljubavlju Srca Isusova kroz razne oblike štovanja Kristova Srca.

Prvo što se preporuča nakon posvete (za one koji to još nisu učinili) jest obaviti

pobožnost devet prvih petaka. (Informirati se točno u čemu se ona sastoji i koja su obećanja vezana uz tu pobožnost!) A i oni koji su već obavili devet prvih petaka preporuča se da im svaki prvi petak bude mali blagdan Srca Isusova u kojem će odati štovanje njegovoj ljubavi i primiti ga u sakramentu sv. Pričesti. Uz prvi petak preporuča se obavljanje svete gecemanske ure u četvrtak uoči prvog petka, kako je to sam Isus tražio.

Drugo što se preporuča jest svakodnevna molitva prikazanja kojom ujutro sva svoja djela i cijeli dan s molitvama, radostima, trpljenjima posvećujemo božanskom Srcu Isusovu i prikazujemo kao naknadu za grijeha i na razne nakane, napose one nakane od Apostolata molitve čiju se duhovnost nastoji upoznati. Preporuča se čitati knjige o Srcu Isusovu i Glasnik Srca Isusova. Korisno je češće moliti Litanije Srca Isusova i Zlatnu kronicu, te zazivati preko dana Srce Isusovo zazivima iz litanija kao npr.: "Srce Isusovo, bogato za

sve koji zazivaju tebe, smiluj nam se!"

Anadasve se preporuča česta sv. ispovijed i sv. Pričest, jer tek kroz često primanje sv. sakramenata Isusova božanska ljubav preobražava našu dušu i srce i ispunja nas svojom mилошću i snagom. **p. B. Nagy**

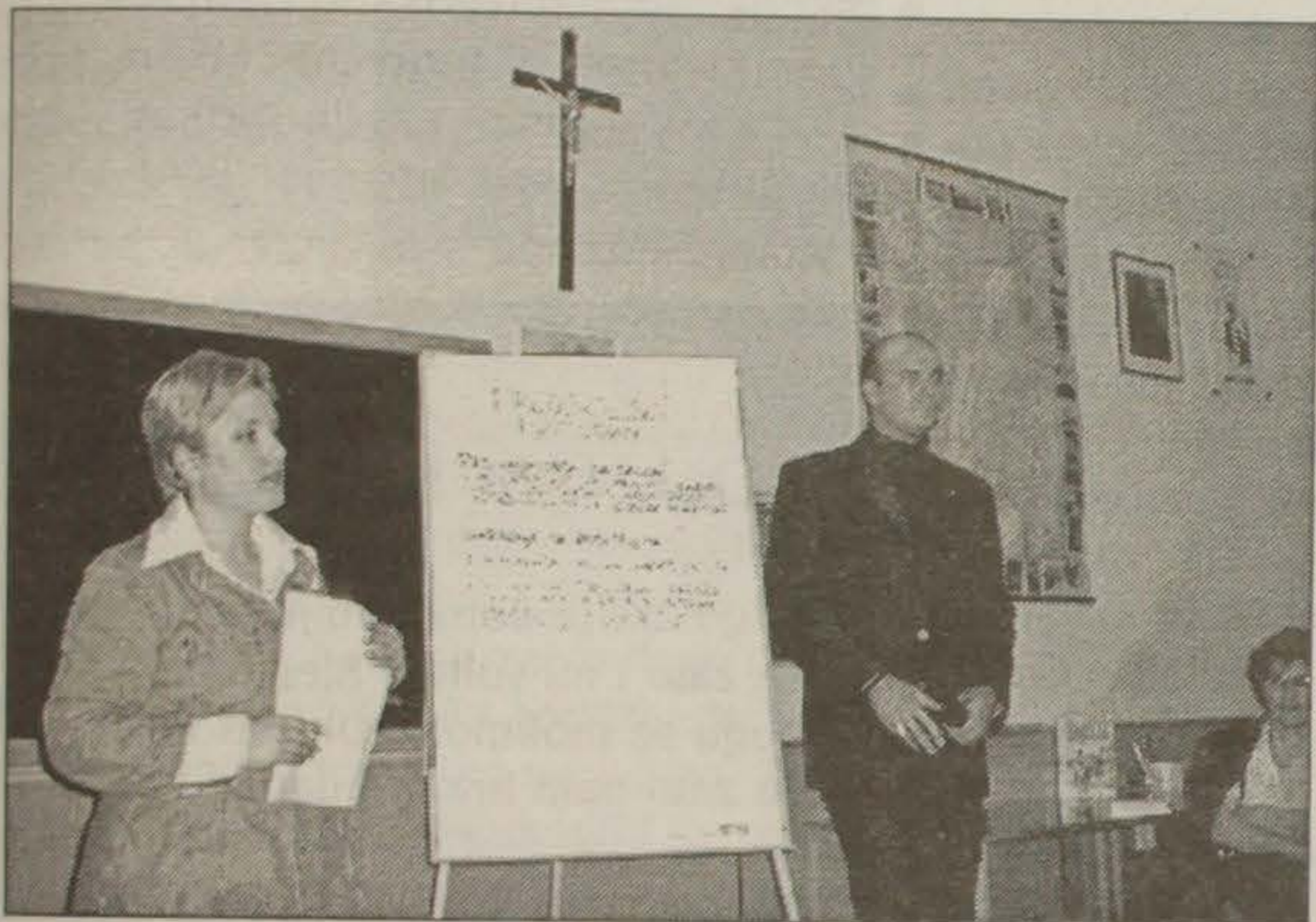
SUBOTIČKI MEPOVCI SE POSVETILI SRCU ISUSOVU

U subotičkoj župi sv. Roka na blagdan Krista Kralja 25 pripadnika Mladeži euharistijskog pokreta posvetilo se Srcu Isusovu pod svečanom sv. misom u 9 sati. Mladi su se za ovaj događaj pripremali na svojim mepovskim susretima, kao i sakramentom sv. ispovijedi. Radost na licima mladih nakon posvete bila je očita.

DJEČJI VRTIĆ NA POMOLU

U vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u petak 17. studenog gosti "Obiteljskih susreta" bili su promotori američke fondacije "Catholic Relief Services" (CRS) iz Beograda koji su zainteresiranim roditeljima govorili o skorom otvaranju dječjeg vrtića u samostanu sestara "Kćeri milosrđa".

Da je interes velik pokazala su mnogobrojna pitanja upućena **Marijani Todorović** i njenom kolegi Dini, a na neka pitanja odgovarali su i **s. Silvana Milan** i župnik **Andrija Anišić**. Već duže vrijeme održavaju je stalni kontakti s Katoličkom službom za pomoć (Catholic Relief Services) u Beogradu koja razvija program "Partnerstvo roditelja i škole" (PSP) u cilju poboljšanja kvalitete obrazovanja. CRS započinje predškolski PSP program u Srbiji koji će se u početku odvijati u okviru rada nevladinih organizacija i privatnih obdaništa, a kasnije i u državnim predškolskim ustanovama. Subotica je grad kojem je potreban vrtić u samostanskom okrilju i upravo pomoć ovog programa može napokon realizirati ideju koju već duže vrijeme časne sestre "Kćeri milosrđa" pokušavaju ostvariti jer je rad s djecom njihova temeljna karizma.

Cilj ovog programa je da omogući uključivanje djece iz siromašnijih i marginaliziranih grupa stanovništva, iz različitih kulturnih sredina da bi se stekla pozitivna iskustva multikulturalne zajednice u predškolskom obrazovanju i odgoju. Subotica jeste grad takvih obilježja te se nadamo da će plod dosadašnjih dogovaranja biti skorašnje adaptiranje prostorija samostana, a odgajatelji se već obrazuju za ovaj program.

O rezultatima dosadašnjih dogovora govorio je i Dujo Runje, pedagog u "Našoj radosti" koji koordinira stručni rad u ovom poduhvatu.

Zbog velikog interesa, evo nekoliko podataka o strukturi predškolskog programa po metodi "Montesori". Program obuhvaća djecu, odgajatelje, roditelje i lokalne partnere. Svaki čimbenik je važan: roditelji će pomoći svojim uključivanjem u rad obdaništa, djeca će imati program prilagođen njihovoj sredini, odgajatelji će uz moderne metode rada biti partneri i djeci i roditeljima, lokalni partneri pak imaju presudnu ulogu u otvaranju vrtića jer će oni pomoći u iznalaženju rješenja za razna pitanja koja prate otvaranje vrtića.

Uz želju da sve ide po planu, očekuje se već u siječnju početak adaptacije samostanskih prostorija i, naravno, početak rada vrtića u toku iduće godine.

Katarina Čeliković

ZLATNI PIR U ODŽACIMA

U odžačkoj crkvi sv. Mihovila 19. studenog bilo je veliko slavlje - za pedeset godina bračnog života zahvalili su Bogu **Gal Antal** i **Terezija**, koji danas žive u

Doroslovu. Prije pedeset godina je bio isti datum i isti dan - nedjelja, Dan Gospodnji. Prilika je to bila za njihovu djecu, unučad, rodbinu, goste jubilaraca i vjernike odžačke župe, gdje su slavljenci živjeli dugo godina, da podijele radost ovog bračnog para "na kojem se ni nakon pedeset godina zajedničkoga života ne primjećuje da je netko nekome dosadio ili da su jedno drugoga siti - kako se to danas na žalost dosta često može čuti kod mlađih bračnih parova" - kako je istaknuo župnik **Jakob** u svojoj homiliji. Nakon svečane sv. mise i posebnog blagoslova jubilaraca kojega su tom prilikom primili, svečanost je nastavljena pravim agapeom.

župnik Jakob

BOŽIĆNI PRIZORI

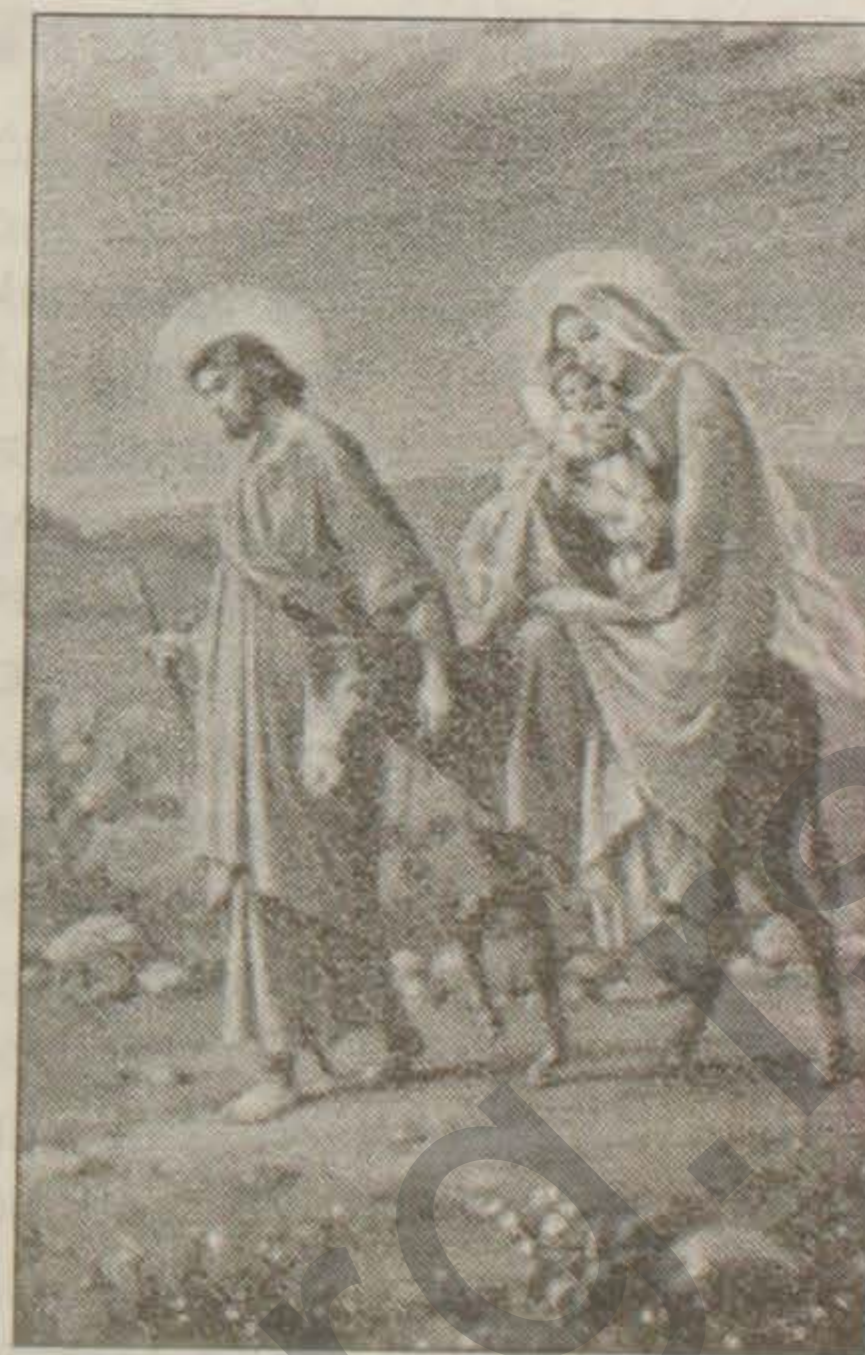
U ČEMU JE SVETOST SVETE OBITELJI

Svim kršćanskim obiteljima uzor treba biti Sveta obitelj. Kako ih nasljedovati kad je teško čak i zamisliti kakvi su oni bili i kako su izgledali svakodnevni prizori Nazaretske obitelji.

Je li Josip ikad prigovorio Mariji zakašnjeli objed, a Marija bila tužna zbog toga prigovora? Je li Isus (pravi Bog, ali i pravi čovjek) bio živahna beba? Kakve je igračke volio kao dječak, i je li bio omiljen u društvu vršnjaka, ili možda predmet prijetnji i podsmjeha?

Likovni umjetnici često ih prikazuju idilično, i katkad nestvarno, kao da nisu dio ovoga svijeta. Realno gledajući, nije sve bilo tako: siromašna obitelj suočena sa svim poteškoćama koje nosi zarađivanje za život, problemi odgoja, neprospavane noći dok je dijete malo, i roditeljske brige vezane za njegovo odrastanje i cio životni put. Sveta obitelj živjela je u veoma sličnim okolnostima kao i mnoge današnje, samo je kod njih Bog bio zaista prisutan, i njihova međusobna ljubavje bila savršena.

U novo tisućljeće ponesimo još jače utjecanje pod zaštitu Svete obitelji - koja je prošla i veće poteškoće od onih koje mi imamo. Na zaboravimo u svoj romantici Božića da je najvažnije primiti Boga i bližnje u srce. Učinimo ovaj jubilejski Božić svima radostan. //H. L.//

Uređuje: Jakob Pfeifer

MEĐURELIGIJSKI SUSRET U ODŽACIMA

Međureligijski susret održan je 28. i 29. listopada u župi Odžaci a organizator susreta bio je Međureligijski centar sa sjedištem u Beogradu. Susret je imao radni naslov "Farbanje ograde". Naime, u programu tog Centra je kontaktiranje s lokalnim stanovništvom u različitim vidovima susretanja. Susret je započeo upoznavanjem sudionika, a nakon toga je započeo pothvat "farbanje metalne ograde" oko crkve. Program je nastavljen u Baču, gdje su sudionici posjetili drevni franjevački samostan, gdje ih je primio i iscrpno sa samostanom i njegovim bogatstvom upoznao fra Josip Špehar. Potom je upriličena večera i susret s novim predsjednikom SO Bač Tomislavom Bogunovićem, koji je sudionike susreta pozdravio u tijeku večere. Drugi dan susreta, u nedjelju 29. listopada, svi su sudionici sudjelovali na misnom slavlju u Odžacima. Misu je predvodio domaći župnik i jedan od utemeljitelja Međureligijskog centra Jakob Pfeifer, a umjesto propovijedi vjernicima su se obratili prigodnim riječima: Marko Ćurić, predstavnik Srpske pravoslavne crkve, Fadil Murati, imam iz Novoga Sada i Nedeljko Kačavenda, propovjednik adventističke zajednice iz Niša.

EKUMENSKI SUSRET NA VRHU

Svjedočanstvom za kršćansko jedinstvo započeo je 9. studenoga u Vatikanu katoličko-armenski ekumenski susret na vrhu. Pozdravljajući poglavara Armenske apostolske crkve katholicosa Karekina II., papa Ivan Pavao II. istaknuo je kako bi kršćansko slavlje Jubilejske 2000. godine trebalo u svim vjernicima potaknuti ekumenska nastojanja te poručio da ekumenizam mora postati imperativ kršćanskoj svijesti. Duhovni poglavar 7 milijuna Armenaca na početku svoga trodnevnog posjeta Vatikanu pozvao je Svetog Oca u Ečmiadzin na proslavu 1.700 godina svoje Crkve. U pozdravnom je govoru podsjetio na teška stradanja svoga naroda i Crkve u povijesti, istaknuvši kako stoljeće koje je započelo genocidom nad Armencima završava novom nadom. Armensko apostolska crkva uspjela unatoč svim teškoćama sačuvati vjeru u ideale slobode i danas živi na prekretnici svoje duge povijesti u suverenoj državi, rekao je katholicos Karekin. Izrazio je uvjerenje da su dog-

matske razlike među Crkvama kockice zajedničke povijesti, rezultat pokušaja formuliranja kršćanskih istina na različitim jezicima i načinima mišljenja. Te razlike ne smiju se shvaćati kao prepreke bratskoj vjernosti, jedinstvu i ljubavi, istaknuo je Karekin, dodajući kako u tom smislu svjedoče istinsko i mistično jedinstvo Crkve.

Sveta Stolica i Armenska apostolska crkva potpisale su prije četiri godine ekumensku izjavu kojom se ispravljaju nesuglasice iz prošlosti te se stvara put jedinstvu. /IKA/

ZAJEDNIČKI APEL PAPE IVANA PAVLA II. I KATHOLIKOSA KAREKINA II.

Papa Ivan Pavao II. i poglavar Armenske apostolske crkve katholicos Karekin II. u zajedničkom su apelu pozvali svoje vjernike na suradnju te na svečanome ekumenskom bogoslužju u vaticanskoj bazilici Sv. Petra u petak 10. studenoga utvrdili ono zajedničko svojih Crkava. S dva trona pred glavnim oltarom Papa i katholicos Karekin zajedno su predvodili svečano bogoslužje, te nakon molitava i čitanja održali propovijedi. Papa je propovijedao na talijanskom, katholicos na armenskom jeziku, a središnji je dio njegova govora bio preveden na engleski. Sveti Otac izrazio je nadu da će uskoro biti postignuto i puno

zajedništvo, a katholicos Karekin zahvalio je Papi na predanim moćima zaštitnika Armenije sv. Grgura Prosvjetitelja koje će biti štovane u katedrali u Erevanu. Zajedno su pozvali na mir i pravdu u svijetu, osobito na Bliskom istoku, zaželjevši da svi sinovi Abrahamovi žive u međusobnom poštivanju te da nađu odgovarajući put mirnom suživotu na tom svetom području. /IKA/

OBNOVA SURADNJE SLOVENSKOGA I JUGOSLAVENSKOG CARITASA

Slovenski Caritas uputio je 24. studenoga prvu pošiljku pomoći Caritasu Jugoslavije, u ukupnoj vrijednosti više od 10 milijuna tolara. Hranu, rabljenu odjeću, obuću i troškove prijevoza priskrbio je Caritas, a lijekove u vrijednosti od 8,5 milijuna tolara poduzeće Krka. Prikupljena pomoć kao i upravo završeni posjet predsjednika Slovenske BK ljubljanskog nadbiskupa Franca Rodea Beogradu predstavlja prvi korak u obnovi suradnje slovenskoga i jugoslavenskog Caritasa.

Slovenski Caritas početkom prosinca započinje akciju prikupljanja pomoći Caritasu Albanije. /IKA/

BOG NAM JE DOBAR

Bog nam je dobar, bolji od svega
Pa zato i mi volimo njega.
Bogu se molimo, a On nas čuje,
Pa zato nam hranu i daruje.

Sijemo cvijeće koje nam pomaže
Koje u kamen sijati ne može.
Sadimo voće, sijemo povrće
A Bog nam eto dati sve hoće.

O Bože dobri, o Bože mili
Mi ti se molimo, mi Te i volimo.
Pa eto u julu Bog nam se smili
Pa nam i kiše malo udili.

Kad Ti nas čuješ, Ti nam se smiluješ
Pa nam malko kiše pošalješ.
Tice i laste, svi se zahvaljuju,
I u svakoj barci one se kupaju.

Emilija Dorotić, Sombor

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Kuradordev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 753-759
- HORGOS, Bursla Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

BETLEMARI

Otkud betlemari

Nažalost, nije sačuvana ni jedna maketa, barem ne znam za nju, najbliže crkve koju su betlemari nosili od salaša do salaša, od kuće do kuće i s njom ukućanima na Badnje večer doneli radosnu vist o rođenju Spasitelja. Betlemari su se paštrili da njim crkvice bude što vjernije napravljena naspram prave, a u nju su il na vrhu križa zvonika metnili zapaljenu sviću. Bilo je betlema napravljeni ko mala volarica a u njoj su poređani likovi: sveta obitelj, čobani, sv. tri kralja, anđeli i životinje koje su okruživale malog Isusa. Likove su napravili od drveta, kuružne il žute zemlje. Većinom su unutrašnjost volarice osvitlili svićicom.

U ovoj jubilarnoj godini priliči i da se sitimo betlemara, najčešće tri-četiri a katkad i više čavrgana pridvođeni makar jednim momkom, koji je nosijo napravljenu crkvicu. Nastanak betlemara (možda) triba tražit u ulomku evanđelja sv. Luke, u opisu kako je čobanima anđo Gospodnji navistijo radosnu vist.

"U tom istom kraju boravili pastiri; noćivahu pod vedrim nebom, bdijući nad standom svojim. Najedanput njim pristupi anđeo Gospodnji, i sjaj ih Gospodnji obasja, pa se vrlo uplašise. Anđeo im reče: 'Ne bojte se, jer vam, evo, donosim radosnu vijest o velikom veselju za sav narod: Danas vam se u Davidovu gradu rodio Spasitelj, - Krist, Gospodin.'" (Lk 2,8-11)

Betlemari su se oblačili ko bojtari, sa šubarom na glavi, naopako ogrnutom opaklijom, s čobanskim štapom u ruki i obučeni u klompe širili su radosnu vist, koja se već dva milenija godišnje jedared ponavlja med kršćanskim narodima. Za tu očekivanu vist vjernici se unaprid spremaju od prvog dana adventa, od prve do posljednje rorate, do Badnjeg dana. Tu vist čekaju vjernici da je opet čuju od svećenika, kad njim je pročita ko sridišnjicu evanđelja sv. Luke na ponoćnici. (Lk 2,1-14)

Radosna vist

Danas se visti šire velikom brzinom, često takoreć čim se događaj desi, a dešava se da katkad prinose njegov nastanak i razvoj. Kadgod su se visti sporije širile, a što su bile važnije, one su se brže prinobile - obično od usta do usta. Primerice, sićam se 9. svibnja 1945. g. kako se čakskom proširila vist, najviše od usta do usta, da je Hitlerov naslidnik admiral Karl Donitz potpisao kapitulaciju Nimačke prid Saveznicima, čime je ozvaničen kraj II. svitskog rata (u Evropi); il, da budem savrimen, kako se friško med penzionerima raširi vist "sutra će bit penzija" itd.

Širenje visti o rođenju Spasitelja traje već dva milenija, otkad je anđo Gospodnji čobanima navistijo radosnu vist da se On rodijo. Od onda se svake godine ponavlja njegovo širenje radosne visti, a makar je ljudi očekuju, svako se obrađuje kad mu je čestitaju.

Iako je iz novčani razloga zadnji desetak godina potisnut adet razmine božićni čestitki, nema čovika koji joj se ne obrađuje kad je primi, baš ko i pošiljalac. Primećuje se da je lani počela rast razmina božićni čestitki, pa je za očekivat da će ji ove godine bit još više, jel je zaustavljen sunovrat našeg društva, naziremo zračak svitlosti (nade) na kraju mračnog tunela.

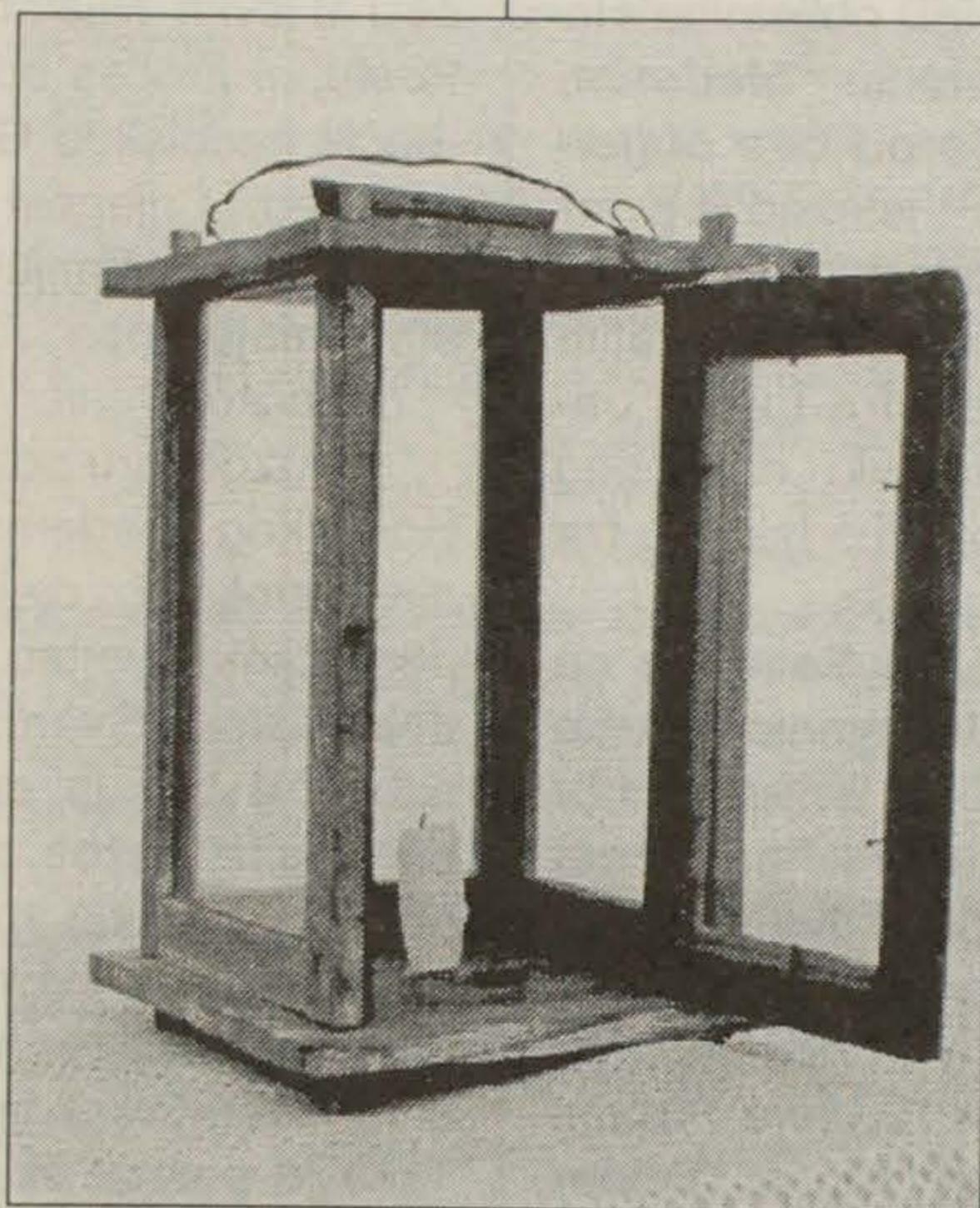
Kadgod salašari, osobito na usamljenim salašima, nisu računali na bogzna koliko čestitara, ali su znali da će najbliže komšije med sobom razminit radosnu vist i iz srca su se

obrađovali svakom čeljadetu koji njim je prikoracijo prag čeljadске sobe i u njoj izustijo, kod božićnjaka i okićene grane: "Čestitam vam Badnje večer" il "Isusovo porođenje". Što je koja obitelj imala više čestitara, bili su tim dičniji, radosniji, al su isto tako iz brojne obitelji osobito mlađi išli drugima čestitat radosan događaj.

Badnje večer

U našem kraju se te večeri večera obavlja rano, oma posli pojave svinjarske zvizde. Pivanje božićni pisama prija i posli večere ističu čekanje radosne visti, koju će njim u sobi najpre navistit položaj s upaljenom svićicom. Te večeri odrasli ne idu na spavanje, na to ne tiraju ni dicu, jel obitelji med sobom razminjuju čestitanja, u tom njim prođe vrime do odlaska na ponoćnicu.

Da je ta noć nesvakidašnja, potvrđuju i na sve strane uzbuđene vaške, koji ne znadu šta se to zbiva med ljudima kad svudan toliko veselo i bučno idu tamo-vamo. Vesela noć je još veselija kad je okiti snižno bililo i Misecova prigušena svitlost, a Bačka je ravnica nalik ambetušu raja koji je okružen ugasnim obrisima salaša.

Betlemari

U takom izgledu ravnice su kadgod po salašima i selima betlemari išli svojim putom, od salaša do salaša il do kuće do kuće u naselju. Putom su pivali božićne pisme - te su noći ko zna koliko puti otpivali "Radujte se narodi", "Oj, pastiri" i druge. Čobanski štap njim je bijo nužan da se obrane od pušteni i razdraženi vašaka. Skromna svitlost sviće u fenjeru njim je pokazivala put, al i salašarima iz daljeg navišćivala njev dolazak. Mi samo možmo zamislit kako je veličanstveno lipo izgledala iz daljeg gledana kolona betlemara.

Betlemarska čestitka

Domaća čeljad su izašli prid betlemare, širom njim otvorili kapiju i sobna vrata da uđu i prid božićnjakom na astalu, ispod propeća, radosnom višću čestitaju Badnje večer, a zatim su s ukućanima zajedno otpivali dvi-tri božićne pisme. Domaćin je počastijo betlemare, darivo ji prema mogućnosti, a oni su čim prija očli dalje da te noći obađu što više obitelji. Betlemari nisu bili zaktivni, zadovoljili su se i najskromnijim darom, jel nisu išli rad milodara, već da šire radosnu vist, kojoj su se najviše obrađovala dica, stari i bolesni i drugi koji rad bilo čeg nisu stigli il nisu mogli otić u crkvu da vide Betlem.

Betlemari su tako podesili svoj obalazak čestitanja da su krenili od što udaljenijeg salaša il kuće pa se približavali crkvi, da do ponoćnice stignu u nju i na oltar polože svoju crkvicu.

Kadgod je u bajmačkoj, tavankutskoj i drugim seoskim, a posli i salašarskim crkvama, bilo na oltaru do desetak crkvice, koje su okitile okoliš oltara na ponoćnici.

U velikom društvenom priokretu posli II. svitskog rata betlemari su počeli naglo nestajat i danas su sačuvani samo u uspomina, a na slici pokazan starovinski fenjer je ko zna koliko puta osvitljava svićom put betlemarima. Taj predmet ima dobrim više od 100 godina i jedan je od sačuvani nimi svidoka proteklog vrimenta, osto nam je ko lipa uspomina. (Fenjer je iz zbirke starovinski predmeta Ivana Bačlije - Glumca.)

Alojzije Stantić

FRANJEVCI U BAČKOJ I SUBOTICI

Drugog dana proslave 100. obljetnice Hrvatske franjevačke provincije "Sv. Ćirila i Metoda" u Subotici u svečanoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo" održan je znanstveni skup pod nazivom "Franjevci u Bačkoj i Subotici". Na početku skupa sve je u ime pokrovitelja Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" pozdravio predsjedavajući **mr. Andrija Kopilović**, podsjećajući sve da se toga dana slavi blagdan prvog hrvatskog sveca, franjevca Nikole Tavelića, koji je prije 30 godina proglašen svetim. Potom su članovi katedralnog zbora otpjevali pjesmu "Jeruzalem" podsjećajući tako da je sv. Nikola podnio mučeničku smrt u Jeruzalemu.

Znanstveni skup je otvorio gvardijan **o. Andrija Matić**. On je pozdravljajući prisutne rekao da je posebna milost živjeti u ovo vrijeme Velikog jubileja, a mnogim slavljinama Velikog jubileja 2000. pridružuje se i značajan jubilej - 100. obljetnica Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. *"Međutim, naša prisutnost u Subotici puno je starija od ove obljetnice. Ona seže više od tri stoljeća unatrag"*, istakao je gvardijan i naglasio da ovaj skup želi upravo podsjetiti na tu vjekovnu franjevačku prisutnost na ovim prostorima. On je zatim svim sudionicima prenio pozdrave provincijala **fra Lucija Jageca**, koji se nalazi u Australiji, te pozdravio nazočnog akademika **dr. Antu Sekulića**, kao i zbog bolesti odsutnog **fra Emanuela Hoška** koji je poslao svoje predavanje.

Slijedilo je predavanje akademika **dr. Ante Sekulića** na temu *"Franjevci u Subotici"*. On je na početku prenio i izručio dobre želje Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu i njenog predsjednika akademika **dr. Ive Padovana**: *"Uz radost što se održava skup u gradu koji čuva spomen na povijesnu i uljudenu opstojnost hrvatskog puka u bačkom Podunavlju, Akademija upućuje i dobre želje za uspješan rad u budućnosti svih kulturnih radnika i otaca franjevaca redodržave sv. Ćirila i Metoda."* On je također prenio pozdrave i čestitke predsjedništva Matice hrvatske i njenog predsjednika **ing. Stipe Sučića**.

On je zatim vrsno, kako već zna, govorio ne samo o franjevcima u Subotici nego i u Bačkoj jer se, kako reče, *"povijest Bačke ne da razlučiti od franjevaca. Povijest Bačke ne može se proučavati bez franjevačkih središta u Baču, Subotici, Somboru, Baji a u novije vrijeme i u Novom Sadu"*. Iz tih središta franjevci su kao brižni dušebrižnici "rasuli svoje duhovno bogatstvo" i po svoj okolici još tamo od konca 13. stoljeća kada su preuzeli drevni samostan u Baču. On je u svom predavanju naglasio da bi bilo potrebno stotinu ovakvih skupova da bi se bar kratko prikazalo što su sve franjevci učinili u Bačkoj i u Subotici. Oni su u Subotici prisutni zasigurno od 1686. godine, kada se nastanjuju u subotičkoj tvrđavi (koja je sagrađena još 1470. godine). Te godine je, naime, ovamo doselila jedna veća skupina hrvatskog življa, Bunjevaca, predvođena **fra Anđeom Šarčevićem**. Njihovoj velikoj seobi iz Bosne i Hercegovine u Prekosavlje stajao je na čelu **fra Mihajlo Radnić**, tadanji provincijal Bosne Srebrene. Brigu za katolike u Subotici preuzeli su franjevci ugarsko-slovačke provincije Presvetog Spasitelja, koji su u franjevačkom subotičkom samostanu sve do 1900. godine, kada je subotički samostan pripojen provinciji sv. Ivana Kapistrana, a od 1923. godine Hrvatskoj franjevačkoj provinciji sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu. Za subotičke franjevce vezan je ne samo pastoralni rad na ovim prostorima, nego i prosvjetni. Franjevci su u

Subotici sredinom 18. stoljeća vodili pučku školu a od 1747. godine do 1861. gradsku gimnaziju. Uz osnivanje i rad gimnazije spominje se i održavanje prvih kazališnih predstava. Franjevci su također u svom samostanu u Subotici držali dvogodišnji studij filozofije i moralke za svoje mlađe članove u periodu od 1776. do 1897. Valja još napomenuti da je u franjevačkom samostanu sačuvana prva matica krštenih koju je 1687. godine počeo voditi župnik franjevac **fra Bariša Benjović**.

Nakon pauze i domjenka, **Andrija Anišić**, pročitao je predavanje **fra dr. Emanuela Hoška "Trostoletno pastoralno djelovanje franjevaca u Bačkoj"**. On je u svom sažetom predavanju prikazao pastoralni rad franjevaca iz samostana u Baču, Somboru, Baji i Subotici. Njihov pastoralni rad odvijao se i u svim filijalama koje su pripadale ovim samostanima. Postupni proces oduzimanja župa počeo je provoditi kaločki-bački nadbiskup **Gabrijel Patačić** (1733-1747), a u tome su ga slijedili i njegovi nasljednici **Nikola Csaky** i **Franjo Klobušicki**. Danas franjevci djeluju u Subotici, Baču i Novom Sadu, ali nemaju župa. *(Ovo predavanje u cijelosti je objavljeno u "Subotičkoj Danici (novoj)" za 2001. godinu.)*

U razgovoru poslije predavanja **Dujo Runje**, dopredsjednik Hrvatskog akademskog društva u Subotici, ističući neprocjenjivo stoljetno djelovanje franjevaca u Subotici na raznim područjima, upitao je gvardijana kada će franjevci ponovno dobiti župu. Gvardijan **o. Andrija Matić** je rekao da je novi subotički biskup **dr. Ivan Péntzes** o tom na početku svoje biskupske službe pregovarao s upravom njihove franjevačke provincije, ali do sporazuma o preuzimanju župe nije došlo, a onda su došli svi nemili događaji koji su to pitanje samo još otežali. **Mr. Lazar Ivan Krmpotić** je podsjetio kako su franjevci uz sebe uvijek imali milosne likove Blažene Djevice Marije. Tako je poznat lik Radosne Gospe u Baču i Crne Gospe u Subotici. On je također podsjetio da su oba ova lika okrunjena u novije vrijeme u znak zahvalnosti na primljenim milostima ali i kao znak zahvalnosti franjevcima za njihov neprocjenjiv doprinos očuvanju vjere i narodne svijesti među Hrvatima u Bačkoj. **Mons. Stjepan Beretić** je također izrazio svoju veliku radost što su franjevci, makar i u sastavu u kojem su sada, među nama i kao da grle Bačku iz svojih samostana u Subotici, Baču i Novom Sadu i poželio da to tako ostane i u budućnosti, jer naš narod voli fratre, kao uostalom i oni njih, što je očito sada kao što je bilo i u prošlosti.

Zaključujući ovaj skup, predsjedavajući instituta "Ivan Antunović" **mr. Andrija Kopilović** je, sažimajući sve rečeno, naglasio kako je doprinos franjevaca u Bačkoj doista neprocjenjiv, za što im narod na ovim prostorima i subotička biskupija duguju veliku zahvalnost.

Simpozij na mađarskom jeziku

Pretposljednog dana ove proslave, 15. 11. u Mađarskom kulturnom centru "Népkör" održan je znanstveni skup na mađarskom jeziku. Nakon pozdrava nazočnima koje su uputili gvardijan **o. Andrija Matić** i **o. Amat** predavanja su održali **prof. dr. Mátyás Horváth** i **dr. o. Károly Harmath**. **Prof. Horváth** je naslovio predavanje *"Uloga franjevaca u školstvu u Bačkoj"* a **o. Harmath** *"Franjevačka karizma danas"*.

Andrija Anišić

DUHOVNA OBNOVA ZA NUTARNJE ISCJELJENJE U SUBOTICI

- ZA FRANJEVAČKI SVJETOVNI RED U SUBOTICI

U franjevačkoj crkvi, točnije u kapelici Crne Gospe, od 23-26. studenog 2000. godine, duhovnu obnovu za nutarnje iscjeljenje i oslobođenje održao je dr. fra **Smiljan Kožul**, duhovni ravnatelj Pokreta krunice za obraćenje i mir iz Zagreba.

Program četvorodnevno seminara se sastojao od moljenja krunice s razmatranjem, svete mise s nagovorom prema određenim temama i klanjanja nakon svete mise pred izloženim Svetootajstvom. U četvrtak, 23. 11. voditelj je govorio na temu "Krist je naviještao Radosnu vijest, opraštao grijeha, liječio bolesne i oslobađao opsjednute. On to čini i danas." Za vrijeme klanjanja održana je molitva za nutarnje iscjeljenje i oslobođenje - zajednički. U petak, 24. 11. od 8,30 - 12,30 i od 15 -17 sati, voditelj je imao osobne razgovore, životne ispovijedi i molitve otklinjanja za pojedince.

U petak, 24. 11. za vrijeme svete mise u 16 sati, voditelj je govorio na temu: "Kristu treba predati rane duha: neopraštanje, nekajanje i okultnu praksu; te rane duše: odbačenost, osjećaj krivnje, osjećaj manje vrijednosti i strahove; rane tijela: grijeha, bolesti i ovisnosti." Za vrijeme klanjanja održana je molitva za duhovnu obnovu s polaganjem ruku na pojedince. Pri tom je više desetaka pojedinaca doživjelo iskustvo "Počivanja u Duhu".

U subotu, 25. 11. voditelj je nastavio razgovore s pojedincima, kao i u petak, od 8,30 - 12,30 i od 14,20 - 17 sati. U poslijepodnevnom programu govorio je na temu: "Krist iscjeljuje naše obiteljsko stablo i liječi naše rane". Misni obrazac je bio na ovu temu. Za vrijeme klanjanja, bolesničko pomazanje primilo je preko 100 sudionika seminara.

Završno slavlje je bilo u nedjelju, 26. studenog na svetkovinu Krista Kralja na svetom misi pod kojom je bila obnova Krsnog saveza, a za vrijeme klanjanja više desetaka sudionika svjedočilo je što im je u tijeku seminara učinio dobri Isus.

Svakog dana na seminaru je sudjelovalo i do 200 sudionika. Poslijepodnevni program je trajao svakog dana i po pet sati, u petak npr. od 17 - 23 sata neprekidno. Svojevrsno je čudo što se broj sudionika nije smanjivao, a nikomu u skućenom prostoru nije bilo zlo, a ni pažnja sudionika, kao ni sudjelovanje u molitvi i pjesmi nije opadalo, nego, štoviše, iz dana u dan se povećavalo.

Događaj seminara za nutarnje iscjeljenje i oslobođenje je probudio mnoge duše i uzburkao crkvenu javnost, i dosta vjernika je izrazilo žaljenje što nisu bili obaviješteni o njegovu održavanju.

Odgovor je jednostavan: seminar - duhovnu obnovu organizirao je Treći Red za sebe i za zainteresirane, a da postoji potreba za ovakvim duhovnim obnovama i na ovim prostorima bjelodano je, kao i to da su ovakvi seminari kadri napuniti naše crkve ne samo vjernicima katolicima, nego i mnogim drugima, željnima Gospodina Isusa Krista, koji je došao ozdravljati čovjeka u duhu i tijelu, i danas.

fra Marijan Kovačević, duhovni asistent FSR-a

Uređuje: Mr. sc. Danijela Poljuha

PROJEKT LJUDSKOG GENOMA (I)

Zanimljiva i u mnogome bombastična vijest o gotovo završenom projektu "kartiranja" (mapping) i "nizanja" (sequencing) ljudskog genoma, krajem mjeseca lipnja je obišla svijet ostavljajući za sobom i dojam definitivnog obračuna s čovjekovim nadnaravnim određenjem. U tom pogledu nimalo ne iznenađuje činjenica da je ta vijest izazvala niz izjava i stavova nabijenih trijumfalističkim osjećajima o "sve"-mogućnosti suvremene biomedicinske znanosti s pratećom biotehnologijom. Još manje iznenađuje činjenica da je ta vijest prouzročila u često skromno upućenoj javnosti razmahivanje maštovitosti o tome što se zapravo dogodilo, a sve to začinjeno strahovima. Čovjek jednostavno ne može a ne uočiti kako se iza prvog niza većine javno izrečenih izjava i stavova kriju natruhe neopozitivističkih ideja: spoznaje o ljudskoj genetičkoj strukturiranosti su dosegule vrhunac poznavanja čovjeka; takve spoznaje su jedino vrijedne i utemeljene za oblikovanje govora o smislu ljudske egzistencije; o čovjeku se znanstveno utemeljeno može govoriti samo na temelju konkretnih i dokazanih bioloških činjenica; metafizički govoriti o čovjeku je suvišno, budući da takav govor ne počiva na dokazanim ili dokazljivim činjenicama; završetak projekta ljudskog genoma (=PLjG) omogućava poznavanje "Božjih zamisli u ljudskom životu". Iz drugog niza općedruštvenih upitnosti i nadanja, iza kojih se kriju mnogi strahovi, mogu se razabrati različite, utemeljene i ne-utemeljene izjave: "sudbina" čovjeka je u rukama genetičara; biomedicinska znanost stvara genetički "idealnog čovjeka"; znanstvenici preuzimaju ulogu Boga ili znanstvenici se "igraju Boga"; genetika je sinonim za eugeniku; biomedicinska znanost se obračunava s opakom bolešću raka; genetički nasljednim bolestima je definitivno odzvonilo, itd.

Polarizacija iznesenih stavova je hotimično učinjena da bi se lakše mogla pogoditi sredina, to jest uočiti ako ne bit, onda barem ono što se nalazi oko biti problema. Za to je potrebno izazovu PLjG pristupiti smireno, razborito i trezveno bez ikakvih pretjerivanja u bilo čiju korist ili štetu. Naime, PLjG omogućava kompletiranje genetičkih spoznaja o situiranosti gena na kromosomima, osobito onih odgovornih za pojedine nasljedne ili stečene bolesti. Dakle, spoznaje iz PLjG će uvelike koristiti u dijagnostičkim i terapijskim postupcima genetski uvjetovanih bolesti.

Prizivanje Boga, govor o "sve"-mogućnosti genetičke znanosti i slično, spadaju u izjave koje ne trebaju posebno uznemiravati filozofsku i teološku javnost. Naime, čovjek je jednostavno nesvodiv samo na somatsku sferu. Čovjek jest i somatsko biće, ali nije samo somatsko, pa je prema tome apsurdno raspravljati o tome kako biološko-genetička znanost otkriva temelje savjesti, etičnosti i Božjeg plana u čovjeku.

Ideja o projektu ljudskog genoma

Put do realizacije PLjG je relativno dug kad se zna kojom brzinom se razvija suvremena biomedicinska znanost s pratećom biotehnologijom. Međunarodna rasprava o stvarnoj izvedivosti i korisnosti "mapiranja" i "nizanja" ljudskog genoma započela je još 1986. godine. Tada su u SAD-u započela dva paralelna istraživanja o mogućnosti realizacije PLjG. Jedno istraživanje su provodili znanstvenici pod okriljem Nacionalnog istraživačkog savjeta (NRC), a drugo pod okriljem kongresnog Ureda za ocjenjivanje tehnologije (OTA). Istraživanja su bila gotova 1988. godine kada su u dva različita dokumenta objavljeni rezultati u kojima se govori o svim relevantnim dimenzijama izvedivosti i korisnosti PLjG. Zanimljivo je, ali i umirujuće da se u oba dokumenta nalazi po jedno poglavlje posvećeno etičkim, društvenim i pravnim implikacijama PLjG (NRC, VIII. poglavlje; OTA, IV. poglavlje). Ne može se, stoga, reći da se od samih početaka nisu poznavale ili predmnijevale i dimenzije o mogućim zloupotrebama PLjG. Iste 1988. godine osnovana je Organizacija ljudskog genoma (HUGO) u duhu međunarodne koordinacije znanstvene suradnje među najrazvijenijim zemljama svijeta, uključujući Europsku uniju. Organizacija UNESCO-a je u nerazvijenim zemljama vršila ulogu promotora PLjG te pomagala međunarodne konferencije i razmjene. Konačno su 1990. godine Ministarstvo energetike i Nacionalni institut zdravlja (NIH) u SAD-u definirali svrhu, cijenu i vrijeme potrebno za ostvarenje PLjG. Predviđeno je da će projekt trajati 15-tak godina, koštati cijele 3 milijarde dolara sa svrhom da "kartira" i "naniže" ljudski genom.

(nastavlja se)

Predavač teološke etike i bioetike na KBF-u u Zagrebu
dr. Tonči Matulić

Kafana - "Dukat"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Nedjeljom:

"BUNJEVAČKA UŽNA"

Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

vl. Jakov Letović

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom od 12 - 16
ponedjeljkom zatvoreno

Subotica, Maksima Gorkog 26

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
subotom od 9-12 sati

Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

„URNA“

Trg žrtava fašizma 1

Telefon: (024) 554-848, 25-109

Prodaja pogrebne opreme, prijevoz i ceremonijal sahrane
dajemo i na odloženo plaćanje - po dogovoru

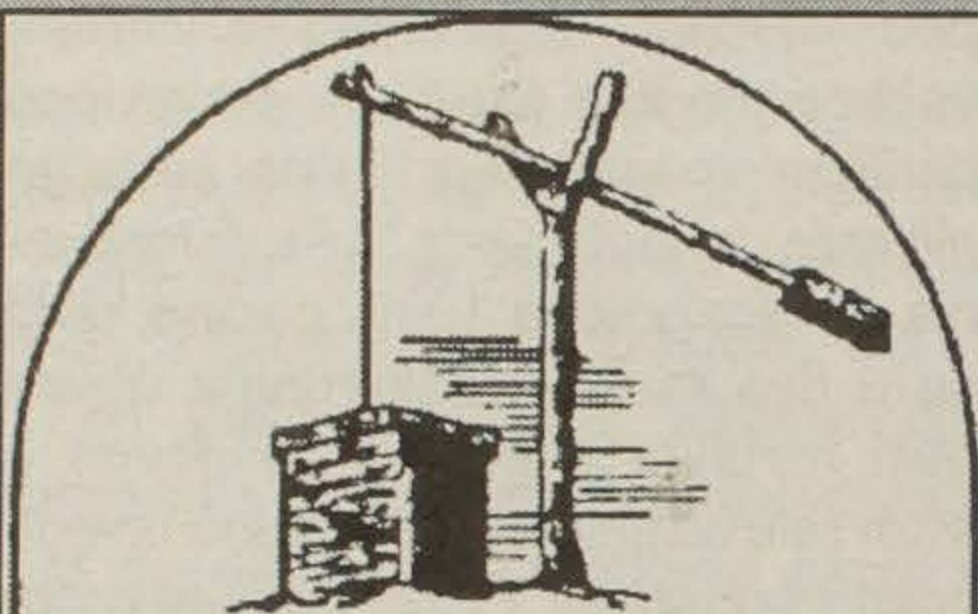
DEŽURSTVO: svih 24 sata; tel: 558-011 non-stop

**Vremena
su teška.
Svaka pomoć
nam je
dobro došla.
Unaprijed
hvala svakom
darovatelju.**

**DOBITNIK ZLATNOG KLJUČA NA
38 MEĐUNARODNOM SAJMU
NAMEŠTAJA U BEOGRADU**

P.T.P. "BANE" 24000 Subotica, Batinska 34,
Telefon: 24 561 187, Telefon faks: 24 561 186,
e-mail: bane@tippnet.co.yu

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

RENAULT
Koncesionar
VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax:024/553-567

Fideks

Trgovinsko preduzeće na veliko i malo, uvoz i posredništvo

Prčić Marinko

24000 SUBOTICA
Huga Badalića 12

Tel./fax: 024/553-809
Tel.stan: 024/556-281
Mobilni: 064 113 39 59

Dr. Kern Katalin
specijalista - fizijatar

Radno vrijeme:
ponedjeljak - petak: 8 - 13 sati
poslijepodne: terenski rad

Subotica, Ptujaska 1
Tel: (024) 551-375

Djelatnost ordinacije

- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, terapija
- Neurološki pregled i terapija, EEG
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Urološki pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima

Godišnja pretplata za "ZVONIK"
- SR Jugoslavija 360 dinara,
uplate primamo do 15. 01. 2001.
- Inozemstvo - 30 DM ili 120 kuna;
avionom 20 USD
Pretplatnici iz inozemstva i
R. Hrvatske uplate mogu poslati
pošt. uputnicom ili čekom na adresu:
Gabrijela Skenderović,
Kneza Trpimira 1/3, 44320 Kutina
R. Hrvatska - tel: 99 385 (0)44 681-272

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

INTERNET

WWW.
TippNet
.co.yu

Internet provajding

Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024)555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

**SRETAN
BOŽIĆ
I NOVU
GODINU
žele vam
darovatelji!**

Poljoprivredna apoteka

NUDIMO:

AgriS
Subotica

- sredstva za zaštitu bilja
- sjemensku robu
- dajemo besplatne stručne savjete

Radno vrijeme od 8 - 19 sati, a subotom od 8 - 12 sati

Prešernova ulica 37 (kod crkve sv. Jurja), Tel/fax: 20-966

Piše: mr. Andrija Kopilović

NA PONOĆKU IZ OBIČAJA?

Praktičan sam vjernik i redovito idem u crkvu. Nastojim biti trpeljiv, ali me uvijek o Božiću i Uskrsu malo zbuni činjenica da mnogi samo onda dođu u crkvu i slave te najveće blagdane. Da li tu činjenicu primiti samo tako? Da li ti ljudi doista kršćanski slave blagdane ili žive samo po običaju. Usput spominjem i one - što je još gori slučaj - koji samo u obitelji, za stolom slave Božić a u crkvu ne idu? Kamo njih svrstati?

Zdravko P.

Apostol Pavao nas uči da je ona živi organizam, mistično tijelo Kristovo, čija je duša treća božanska osoba - Duh Sveti. Ako to sve imamo na umu, onda je zapravo vjernik - član Crkve - onaj koji se "ucijepio" u zajednicu Kristovog mističnog Tijela vjerom i sakramentima te životnom praksom tu svoju vjeru pokušava živjeti. Međutim, i vi i ja moramo imati na umu da je Crkva zato što je u njoj jak i ljudski a ne samo

božanski momenat, zajednica nesavršenih ljudi. Dapače, i zajednica grešnika. Stoga II. vatikanski sabor na indirektan način poučava da se Crkvi može pripadati na različitim razinama. Crkva je oko Krista okupljena kao koncentrični krugovi. Onaj tko je najjači u vjeri, a to samo Bog zna, u prvom je krugu oko Isusa Krista. Oni koji su slabiji, sve udaljenije, pa do onih koji su samo rubni. Jednom zgodom Isus je rekao: "Tko nije protiv nas, za nas je!" U najširem smislu riječi, Crkvi pripada onaj koji se iz nje nije svojevremeno isključio ili nije isključen. U ovom slučaju, dakle, makar najrubnije, Crkvi pripadaju i oni koji Božić ili Uskrs slave samo spomenom zajedništva oko stola. Jasno, da ni, vi ni ja, ni Crkva ne mogu biti s tom braćom i sestrama pomireni jer oni ne slave otajstvo Božića, događaj Božića, a još manje susret s Bogom, nego slave samo spomen na jedan povijesni događaj Kristova rođenja. Tu se dakle ne rađa vjera, nego njeguje običaj, koji jest vrednota, ali ga treba tako vrednovati i ne pridavati mu veće značenje nego što stvarno ima, a to je jedan lijepi običaj. Božića nema gdje nema Boga.

Za nas su ti ljudi, braća i sestre, vrijedni poštovanja, ali neka i oni shvate da ih Crkva smješta tamo gdje stvarno jesu - na rub.

Druga kategorija koju spominjete su oni koji se u crkvi nađu samo na velike blagdane kao što su Božić i Uskrs. Spominjete svoju trpeljivost, pa vas i ja molim za tu toleranciju. Naime, nikako ne smijemo suditi ni te ljude niti išta o njima. Zašto? Ne znamo u kakvom su ambijentu odgojeni. Ne znamo jesu li imali prilike bolje upoznati svoju vjeru. Ne znamo motive koji ih vode u crkvu i zato ne možemo osuđivati ovu kategoriju vjernika. Činjenica je da po razmišljanju koje sam spomenuo u prvom dijelu odgovora, ako primijenimo na ovu zajednicu ljudi, onda su nam oni bliža braća i sestre u vjeri. No, ipak nas žalosti činjenica što nismo u sakramentalnom zajedništvu, tj. u ispovijedi, pričesti i bogoštovlju. Ali, ponavljam, ovo nije sud nego samo konstatacija i prihvaćanje činjenice da imamo vrlo dobrih ljudi koji svoje kršćanstvo prema crkvenoj zajednici smatraju vrlo korektnim i ispravnim, makar se po disciplini Crkve u stvari radi o vrlo "labavoj vezi" s crkvenom zajednicom. No, i nas i vas obvezuje činjenica da im taj susret u crkvi učinimo što osmišljenijim i što doživljajnijim, što vjernijim i vjerskijim te nastojimo da oni - kako kaže Pismo - vide naša dobra djela te i oni s nama proslave Boga u punini.

I na kraju, zahvalite Bogu na daru koji vam je darovan što možete svoju vjeru do kraja poznavati i što ste milošću Božjom tako obogaćeni te svoju vjeru živite u punini sakramenata i zajedništva Crkve. A molimo za sve, i za rubne kršćane i za kršćane koji su u vjeri poučeni slabije, ili nisu s crkvom dublje povezani, da svi u svojoj savjesti porastemo u ljubavi prema istini i ovih dana gajimo međusobne odnose povjerenja i poštovanja, pa će vjerojatno dobri Bog učiniti te će sve više ljudi iz jednoga daljnega kruga prilaziti Kristu bliže, prema središnjem krugu žive, svete i autentične Crkve.

Hvala vam na ovom pitanju koje ste postavili otvoreno i smjelo upravo u vrijeme kada se u Crkvi slavi jedan takav blagdan. Cijenim vašu tvrdnju da nastojite biti trpeljivi. Razumijem i to da ste poradi te okolnosti koji puta zbunjeni. Pošto je pitanje slojevito i traži više odgovora, ja ću pokušati odgovoriti stupnjevito, prema vašim pitanjima. Ponajprije moramo se podsjetiti da je kršćanska vjera objavljena i stoga ne spada pod pojam puke religioznosti. Kad kažemo objavljena, onda znači da više vjerujemo Božjoj riječi koja je sadržana u Bibliji i u usmenoj predaji, negoli svim drugim "argumentima". Zatim, ta vjera u objavljenu istinu, koja je čak i tijelom postala u Isusu Kristu, čini da čin vjere bude zapravo osobni stav čovjeka prema osobi Isusa Krista - Boga i čovjeka. Uvijek se ponavlja i posuvenjuje pitanje: "A tko je tebi Isus Krist?!" Pravi vjernik je onaj koji je svjestan da je vjera Božji dar i koji je osobno prihvatio Isusa Krista, njegovu nauku, njegovu osobu i svojim životom pokušava živjeti Isusa Krista po sakramentima Crkve. Zato Crkva i nije samo institucija. Ona je daleko više od toga.

UMRO MLADI SVEĆENIK JÁN KUCHÁRIK

Svoj ovozemaljski život Ján Kuchárik završio je u 36. godini u saobraćajnoj nezgodi.

Rodio se 16. travnja 1964. u Belom Blatu, mjestu kraj Zrenjanina. Gimnaziju i Teološki fakultet završio je u Rimu. Poslije toga želja mu je bila da se vrati u rodni kraj. Govorio je perfektno, pored materinjeg slovačkog jezika, hrvatski, talijanski, slovenski, mađarski, njemački, bugarski i latinski. Želja mu je bila da nauči što više jezika. Za svećenika je zaređen 16. rujna

1989. kad je mladu misu održao u Zrenjaninu a sutradan u rodnom mjestu - Belom Blatu. Nakon toga 31. listopada postaje upravitelj župe u Opovu a od 9. rujna i župnik u Opovu. Deset godina je proveo u Opovu, malom mjestu sa 750 katolika. Mise je služio i u okolnim mjestima - Glogonju, Borči i do 1995. u Perlezu gdje je ukupno bilo još 770 vjernika. Krstio je i prvopričestio mnogo djece, ali i starijih.

Prva tijelovska procesija na ulicama Opova nakon Drugog svjetskog rata odigrala se 1990. pod vodstvom prečasnog Jána Kuchárika. Nošeno je nebo a ispred svih su išle djevojčice u hrvatskoj narodnoj nošnji i posipale latice ruža ispred Svetootajstvenog Spasitelja.

Župljani Opova i okolice pamtit će svog župnika po mnogim dobrim djelima jer je za života puno gradio, i materijalno i duhovno. Crkva Svete Elizabete u Opovu sagrađena je davne 1776. godine kao i župni dvor pri crkvi. Stanje koje je zatekao u crkvi bilo je loše ali je uložio mnogo napora da to obnovi koliko su to dozvoljavala sredstva. Crkva Svete Ane i Joakima u Glogonju renovirana je 1990. od priloga njemačkih vjernika a tom prigodom je renoviran i križ. Osnovao je i Kruničarsko društvo 1992. koje i danas postoji a koje okuplja veliki broj žena iz Opova. Travnja 1993. poslije Prve svete pričesti posvećeni su temelji nove pomoćne zgrade koja je godinu dana kasnije bila posvećena. Na katoličkom groblju u Opovu 1994. betonirano je postolje na koje je postavljen sveti križ od mramora. Godine 1994. započeto je i renoviranje orgulja koje su prenijete iz Glogonja u Opovo.

Na kirbaj 1998. prvi put je u crkvi u Opovu zapjevao i zbor mladih.

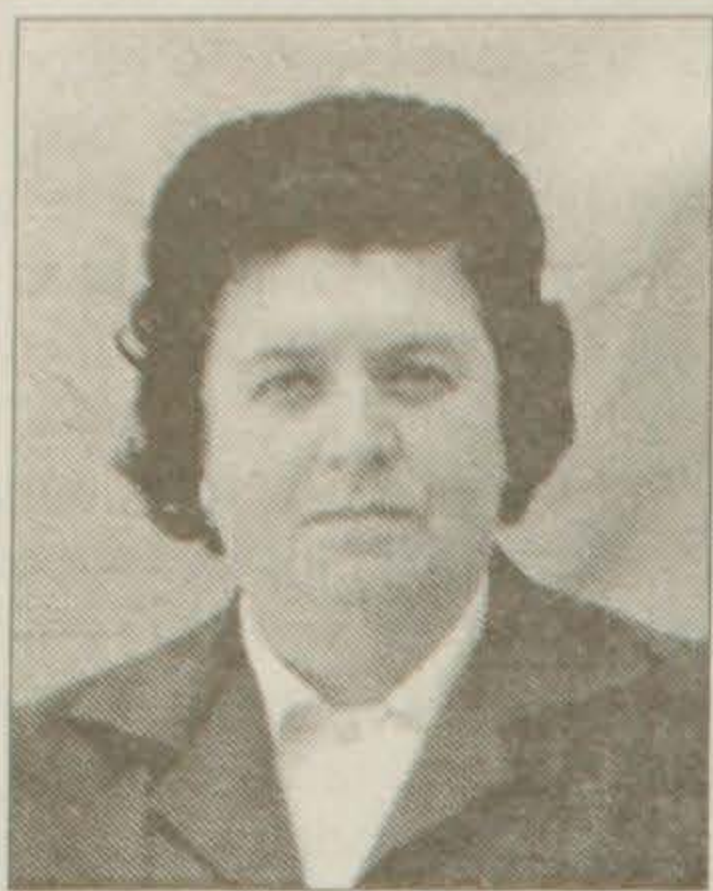
Na velike svečanosti u Opovu stizali su na poziv prečasnog Jána Kuchárika i ambasadori iz slovačke, hrvatske i njemačke ambasade i drugi zvaničnici iz ambasada kao i jednom prigodom papski nuncij.

Ožujka 1999. odlazi u Sloveniju u Podkum, gdje je bio župnik sve do 26. studenog 2000.

Pokopan je u Bratislavi 15. prosinca u kriptu crkve Svete Trojice.

Zahvalni župljani

+ AMALIJA GABRIĆ

Nakon duge bolesti, u 75. godini preminula je Amalija Gabrić, odgajateljica u mirovini.

Rođena je 7. IV. 1926. godine u Subotici, u Keru, u obitelji Joakima i Marije Nosković. Nakon osnovne škole kod časnih sestara "Naše Gospe" za vrijeme rata pohađa mađarsku školu za zabavilje. Premda nije završila započetu školu, odlukom Glavnog narodno-oslobodilačkog odbora Vojvodine u Novom Sadu 1945. godine postavljena je za odgajateljicu u zabavištu. Svoj rad započela je u vrtiću preko puta crkve sv. Roka. U martu 1952. završila je započetu školu u Beogradu i od tada sve do

1972. godine radila je u vrtiću kao odgajateljica. Na žalost, nemili događaji koji su njenog supruga, poznatog kulturnog djelatnika Belu Gabrića, uvukli u montirani politički proces kada je on lišen slobode, utjecali su i na Amaljinu karijeru. Ona je degradirana i postavljena za administrativnog radnika u upravi dječje ustanove "Naša radost". Prisustvovanje suđenju, odlasci suprugu u zatvor, najprije u Subotici a potom u Sremsku Mitrovicu, teško su pogodili tetu Amaliju i dugo je sve te događaje nosila u duši.

Kao dugogodišnja odgajateljica bila je vrlo omiljena (i odrasli i djeca su je zvali "tetica"), dobar stručnjak i pedagog. Vrlo je voljela "svoju" djecu; nije joj bilo teško pripremati mnoga nastavna pomagala a njihova je imena dugo pamtila. Voljela je svoje bivše učenike sresti kad su odrasli.

Zadnjih je godina dugo bolovala i bila vezana za kuću. Iznenada je preminula 8. XII. a sahrana je bila sutradan na Kerskom groblju iz kapele sv. Ane. Sprovod je vodio i toplim se riječima od pokojnice oprostio župnik **Andrija Anišić**, a u asistenciji su bili **preč. Andrija Kopilović**, **vlč. Antun Gabrić** i **mons. Bela Stantić**.

Uz članove **katedralnog zbora "Albe Vidaković"** i **s. Mirjam Pandžić** mnogi rođaci, prijatelji, poznanici i komšije ispratili su dragu pokojnicu i cvijećem okitili njezin grob.

U velikoj žalosti su ostali njezini najbliži:

suprug Bela, sestre Jelka i Mara, jetrova Mara, diverovi Marko, Ivan i Beno sa obiteljima, nećaci Lazo, Ivica, Antun i Goran sa obiteljima, nećake Marica i Milica sa obiteljima.

+ JOHAN MIK

Nesretnim slučajem, 8. studenog, završio je zemni život u 66. g. Johan Mik. Toga dana krenuo je na svoju njivu pripremiti je za sijanje žita. Ta tužna vijest brzo se prenijela Futogom a posebno među vjernicima župe Srca Isusova.

Johan Mik rođen je 1934. godine. U braku s Elizabetom Kočiš proživio je 41 godinu. Imali su tri kćerke: Rozmari, Eleonoru, i Elizabetu. Rozmari je studirala teologiju u Zagrebu a sada djeluje kao pastoralna suradnica u Somboru, u župi Presvetog Trojstva. Johan je od djetinstva odgajan u vrednotama katoličke vjere a to je nastojao prenijeti i na svoju djecu.

Sprovođne obrede, iz kuće pokojnika, predvodio je subotički biskup **dr. Ivan Péntzes**. Pred kućom se od pokojnika oprostio župnik **Antun Kopilović**. Zahvalio je pokojnom Johanu na dugogodišnjem članstvu u C.O. župe. Istaknuo je njegovu pažljivost u njegovanju župnog zajedništva i brigu za crkvene zgrade.

Kod groba govore su držali direktorica srednje poljoprivredne škole i somborski dekan **Josip Pekanović**. Direktorica je istakla vedru narav pokojnika i marljivost u svakidašnjem poslu. Dekan Pekanović je misli sprovednog skupa usmjerio prema uskrsnuću.

Na koncu sprovoda, u ime obitelji, zahvalila je kćerka **Rozmari** svima koji smo bili svojim prisustvom i molitvama uz njih.

Lazar Novaković

UMRLA UMJETNICA CECILIJA MILANKOVIĆ

Gospodin je 28. studenog 2000. godine s ovoga svijeta pozvao k sebi poznatu subotičku slikaricu Ceciliju Milanković. Ona je na molbu župnika, 1996. godine, sama napisala svoj kratki životopis, koji ovdje djelimice prenosimo.

"Rođena sam u Subotici, 18. 05. 1926. godine od oca Stipana i majke Alojzije rođ. Vlahović. Po narodnosti sam Hrvatica. Po za-

nimanju sam stomatološka sestra u mirovini... Od ranog djetinjstva pokazala sam sklonost za crtanje i beskrajno željela završiti **AKADEMIJU UMJETNOSTI** i posvetiti se slikanju cijeli život. Moji dobri roditelji i moja draga sestra Matilka bili su uz mene ali je nažalost II. svjetski rat sasvim izmijenio moje opredjeljenje /.../ Radila sam 35 godina kao stomatološka sestra u **ZUBNOLEKARSKOJ SLUŽBI** u Subotici na preventivnom odjeljenju, znači s djecom, ne mijenjajući čitavo vrijeme ni jedanput radno mjesto. Voljela sam djecu, a moram priznati da su i ona mene voljela.

Slikanje nisam zanemarila. Ono je ostalo moja životna preokupacija i moj voljeni hobi. Kao sasvim mlada voljela sam crtati grafikom portrete i ruke. Kasnije sam radila u raznim tehnikama, ali sam se zadržavala na tehnici "suhi pastel". Moji motivi slikanja bili su mrtva priroda, bački krajolici, salaši, zatim bogata bunjevačka narodna nošnja, naročito djevojačka, portreti, a u posljednje vrijeme najčešće i najradije se zadržavam na apstraktnim motivima, inspirirajući se raznim stihovima, bajkama, muzičkim kompozicijama i mojim snovima. Naslikala sam dosta slika, ali im broja ne znam, jer nisam vodila strogu evidenciju o tome. Danas su one u kućama mnogih mojih prijatelja u Subotici, Zagrebu, Dubrovniku, Mađarskoj, Beču, Parizu. Neke slike su mi otkupljene od strane radnih organizacija i kulturnih ustanova, ali ih u galerijama nemam. Imam jedino 8 slika u **ZAVIČAJNOJ GALERIJ 'DR. VINKO PERČIĆ'**."

Cecilija Milanković bila je član mnogih hrvatskih institucija i organizacija. Među ostalim, bila je i član uredničkog vijeća "Zvonika" za koji je izrađivala vinjete; za knjigu Kate Ivanković "Ruku mira pružam svima" izradila je ilustraciju za korice kao i ilustracije u samoj knjizi. Imala je sedam samostalnih i tri skupne izložbe. Za svoj rad primala je pohvalnice i priznanja.

Okrijepljena sv. sakramentima, pošla u susret svom Gospodinu da ga ondje zauvijek slavi u društvu anđela i svetih.

Pokopana je 1. prosinca na subotičkom "Kerskom groblju". Sprovođne obrede predvodio župnik **Andrija Anišić**. A prigodnim govorima od nje su se oprostili **Katarina Čeliković** u ime Pastoralnog vijeća župe sv. Roka čije je član i Cecilija bila u mandatu 1995-2000, zatim **Stipan Šabić** u ime Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo", **Viktorija Grunčić** u ime Matice hrvatske - Subotica, **Bela Tonković** u ime DSHV-a, gospođa **Borković** u ime dobrotvorne udruge "Amor vincit" te njena kolegica u ime "Zubno-lekarske službe".

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: **Andrija Anišić** - glavni i odgovorni urednik; **Franjo Ivanković** - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; **mr. Ervin Čeliković** - tehnički urednik; **Katarina Čeliković** - lektor i korektor; **Josip Anišić**, **Željko Augustinov**, **Stjepan Beretić**, **Marko Forgić**, **Bela Gabrić**, **Ladislav Huska**, **Vesna Huska**, **Josip Ivanković**, **Elizabeta Kesler**, **mr. Andrija Kopilović**, **Grgo Kujundžić**, **s. Silvana Milan**, **o. Mato Miloš**, **Lazar Novaković**, **Ivan Piuković**, **Blaženka Piuković**, **s. Blaženka Rudić**, **Alojzije Stantić**, **Branko Vaci**; Uredništvo stranica mladih: **Ljubica Crnković**, **Igor Čeliković**, **Biserka Jaramazović**, **Marina Kujundžić**, **Ivana Lazić**, **Dijana Šarčević**, **Željka Zelić**. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202.

Dječji zbor sa Kelebije

Dječji zbor iz katedralne župe sv. Terezije

Dječji zbor sa Palića

Dječji zbor iz Svetozara Miletića

Dječji zbor iz Đurđina

Dječji zbor iz Selenče

Z
L
A
T
N
A

H
A
R
F
A

2
0
0
0

SUBOTSKI SIMFONISKI ORKESTAR

A STRANA

SRIČNA NOĆ JE PRISPILA
RADUJTE SE NARODI
SVIM NA ZEMLJI
U TO VRLJEME GODIŠTA
VESELJE TI NAVJEŠĆUJEM
O, PASTIRI ČUDO NOVO
SPRAVAJ MALI BOŽIĆU

B STRANA

NARODI NAM SE
O, BETLEME
RADUJMO SE I PIVAJMO
OJ, PASTIRI ČUJTE NOVI GLAS
ZDRAV BUDI MILI GOST
AJTE BRAĆO
TIHA NOĆ /Franz Gruber/

Novo u prodaji za Božić: CD i kasetu

"GLOBUS" Centar za umnožavanje i prepisivanje

SLAVLJA SUBOTIČKIH FRANJEVACA

O. Ivan ravna muškim zborom franjevačke crkve

Biskupi dijele svečani blagoslov sudionicima slavlja

Uz papinsku zastavu grb Provincije

Znanstveni skup u HKC "Bunjevačko kolo"

100

Nuncij je otkrio spomen-ploču na kojoj piše:
 AB INCARNATIONE DOMINI
 NOSTRI IESU CHRISTI
 ANNO 2000. IN MEMORIAM
 CENTENARII PROVINCIAE
 CROATIAE FRANCISCANAE,
 SANCTORUM CYRILLI ET
 METHODII

O. Andrija Matić, mr. A. Kopilović i Olga Kovačev Ninkov na izložbi

Djelić izložbe